

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС

ПРАКТИКУМ

Навчальний посібник

Дніпро
Видавець Біла К. О.
2018

УДК 346.9(076.1)

Г 72

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 4 від 18.12.2018)

Рецензенти:

Некрасов О. О. – канд. юрид. наук, суддя Красногвардійського районного суду м. Дніпропетровська;

Чабаненко М.М. – д-р юрид. наук, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара.

Колектив авторів:

Андрієвська Л. О., Нестерцова-Собакарь О. В., Новосад А. С.,
Приловський В. В., Поліщук М. Г.

Г 72 **Господарський процес. Практикум** : навч. посіб. / кол. авт. –
Дніпро : Видавець Біла К. О., 2018. – 192 с.

ISBN 978-617-645-313-0

Пропонований навчальний посібник є спробою систематизованого викладення дисципліни «Господарський процес» як у теоретичному, так і практичному аспектах. Навчальний посібник підготовлений авторами на базі чинного господарського процесуального законодавства, праць учених-юристів і практиків, рекомендацій, роз'яснень, листів і оглядів Президії Вищого Господарського Суду України.

Призначений для студентів вищих юридичних навчальних закладів, викладачів, практичних працівників.

УДК 346.9(076.1)

ISBN 978-617-645-313-0

© Колектив авторів, 2018

ЗМІСТ

Тема 1. Поняття, принципи та джерела господарського процесуального права.....	10
Тема 2. Господарські суди в судовій системі України. Досудове врегулювання господарських спорів. Третейські суди.....	39
Тема 3. Юрисдикція господарських судів. Інстанційна юрисдикція. Територіальна юрисдикція (підсудність). Учасники судового процесу.....	56
Тема 4. Докази та судові витрати в господарському процесі.....	78
Тема 5. Процесуальні строки. Позов у господарському процесі.....	99
Тема 6. Вирішення господарських спорів у першій інстанції.....	118
Тема 7. Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядку.....	138
Тема 8. Перегляд рішення, ухвали, постанови господарського суду за нововиявленими або виключними обставинами. Виконання рішення, ухвали, постанови. Проведення у справах за участю іноземних осіб.....	157

ПЕРЕДМОВА

Україна є невід'ємною складовою системи європейських і глобальних зв'язків та відносин, що сформувалися на зламі тисячоліть. Істотним чинником зростання міжнародного значення України є її надзвичайно сприятливе положення – у самому центрі Європи, на стику православної, західної, ісламської цивілізацій.

Завдяки цьому наша країна повинна стати повноправним учасником широкої взаємодії культур і цивілізацій у сучасному світі. Держава намагається сприяти подоланню геополітичних і культурних бар'єрів, формуванню демократичного світового устрою.

Один з основних напрямів діяльності будь-якої держави – це господарська діяльність між суб'єктами господарювання як на міждержавному, так і на міжнародному рівні.

За умов ринкової економіки, активізації процесів інтернаціоналізації господарського життя, формування глобальної інформаційно-економічної системи господарський правопорядок має забезпечуватися як через публічно-правові, так і приватноправові засади, співвідношення часток яких під час упорядкування господарських відносин на конкретному ринковому сегменті зумовлюється реальним рівнем розвитку його інфраструктури та ступенем концентрації публічних інтересів, що мають бути реалізовані в його межах. Інакше кажучи, ефективність механізму правового регулювання господарських відносин безпосередньо пов'язана з його спроможністю своєчасно реагувати на трансформації господарського обороту, створювати належні умови його функціонування та забезпечувати реалізацію усього спектра інтересів, що виникають та реалізуються в його межах. Нові тенденції та умови соціально-економічного і політичного розвитку суспільства зумовлюють потребу у розробці та впровадженні нових підходів щодо правового регулювання господарських відносин, безперервній модернізації господарського законодавства, яке повинно відповідати потребам сьогодення.

У процесі здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання виникають, функціонують і припиняються різноманітні відносини. Здійснення господарської діяльності може супроводжуватися виникненням конфліктів, що призводить до суперечностей і господарських спорів. У багатьох випадках ці спори розглядаються в господарських судах за ініціативою однієї зі сторін договору шляхом подання позовної заяви.

Господарський суд – одна з гілок судової влади, на яку Конституцією України покладено здійснення правосуддя в господарських відносинах. Здійснюючи судочинство в господарських відносинах, господарські суди покликані не лише розглядати справи у спорах із метою захисту прав та інтересів учасників господарських правовідносин, що охороняються законом, але й сприяти зміцненню законності в господарських правовідносинах.

Навчальна дисципліна «Господарський процес» відіграє важливу роль у підготовці фахівців за спеціальністю «Правознавство».

У навчальному посібнику (практикумі), підготовленому у відповідності до навчальної програми курсу «Господарський процес», пропонуються найбільш важливі теоретичні питання господарського процесу.

Пропонований навчальний посібник покликаний сприяти успішному засвоєнню теоретичних знань і практичних навичок із цієї дисципліни. Його автори мали на меті розглянути найбільш важливі питання господарського процесу.

При підготовці студентів до дисципліни «Господарський процес» використовуються такі методи навчання: організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання і мотивації навчальної діяльності; контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Метод навчання – взаємопов'язана діяльність викладача та студентів, спрямована на засвоєння студентами системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток.

Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

До цієї групи належить сукупність методів (словесні, наочні, практичні), спрямованих на передачу і засвоєння студентами знань, формування умінь і навичок.

1. Словесні методи навчання

Головна їх особливість у тому, що інформація подається студентам через слово викладача, а сприймання її здійснюється у процесі слухання її. Усю їх різноманітність іноді зводять до двох методів: евристичного (запитального) – бесіда; та акроматичного (викладацького) – пояснення, розповідь, лекція.

Бесіда – діалогічний метод навчання, за якого викладач за допомогою вдало поставлених питань спонукає студентів відтворювати раніше набуті знання, робити самостійні висновки-узагальнення на основі засвоєного фактичного матеріалу.

Метод бесіди реалізується за допомогою запитань – відповідей. Якщо запитання мають тільки інформаційний характер («Що?», «Де?», «Коли?»), бесіда є повідомлюючою. Вона орієнтована на актуалізацію пам'яті, а мислення студентів є репродуктивним. Якщо запитання до студентів мають проблемний характер («Чому?», «Як Ви вважаєте?», «Чим можна пояснити?» тощо), бесіда є евристичною, або сократичною. У цьому випадку мислення студентів творче, продуктивне. Вищий рівень евристичної бесіди — дискусія. Навчальна дискусія, яка є одним із найдинамічніших словесних методів навчання, має велике розвиваюче і виховне значення. У процесі дискусії студенти вчать ся сперечатися, доводити, аргументувати, обстоювати свою думку, адекватно оцінювати себе, поважати думки інших. Бесіду, що будується на питаннях, які потребують чітких, однозначних відповідей, називають катехізічною (грец. *katechesis* – настанова, повчання). Вона має в основному догматичний характер. Вдаються до неї за потреби викладача пересвідчитися в точності засвоєння правил, законів, формулювань, алгоритмів дій.

Залежно від дидактичної мети розрізняють три типи бесід: відтворюючу, систематизуючу, евристичну. Відтворююча (контрольно-перевірююча) бесіда призначена для закріплення в пам'яті студентів вивченого матеріалу і перевірки

ступеня його засвоєння. Мета систематизуючої бесіди – узагальнення і систематизація знань. Проводять на завершальних етапах вивчення теми чи розділу, на уроках узагальнення і систематизації знань. Логіка їх побудови заснована на ретроспективному аналізі (ретроспекція – установлення зв'язків між новими результатами і раніше зробленими висновками). Мета евристичної бесіди – розвиток творчого мислення студентів. Для досягнення дидактичної мети викладачеві необхідно завдяки актуалізації опорних знань студентів створити відповідну базу для неї. Не можна розраховувати на пізнавальну і розвиваючу ефективність, якщо викладач отримуватиме лише однозначні відповіді. А така форма евристичної бесіди, як дискусія, взагалі не можлива, якщо викладач ставить перед студентами нескладні питання, що вимагають однозначної відповіді. Під час цього слід використовувати не тільки контролюючі й актуалізуючі, але й стимулюючі та діагностичні запитання. Вони повинні бути короткими й точними, стимулювати думку студента.

Пояснення – словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів, принципів дій, прикладів тощо.

Головне його завдання — розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей розвитку природи, суспільства, людського мислення. Оскільки матеріал можна пояснювати різними логічними шляхами або способами міркування, пояснення може бути індуктивним, дедуктивним, традуктивним.

Індукція — спосіб міркування, при якому висновок отримують на основі аналізу окремих фактів. Індуктивне пояснення забезпечує можливість переходу від одиничних фактів до загальних положень. Дедукція – спосіб міркування, за якого частковий висновок робиться лише логічним шляхом від загальних положень. У навчанні дедуктивні методи зводяться до вивчення спершу загальних положень (законів, правил, формул та ін.), а потім – часткових випадків або виявів загального положення.

Традукція – вид умовиводу, в якому посилення і висновки є судженнями однакового ступеня загальності (висновок від одиничного до одиничного, від

часткового до часткового, від загального до загального). Різновидом продуктивного умовиводу є аналогія.

Методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності

До цієї групи належать методи, спрямовані на формування позитивних мотивів вивчення, що стимулюють пізнавальну активність і сприяють збагаченню студентів навчальною інформацією. Їх поділяють на дві групи.

1. Методи формування пізнавальних інтересів студентів. Вони викликають позитивні дії та настрої — образність, цікавість, здивування, моральні переживання. Найпоширенішими серед методів даної групи є:

Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу. Передбачає окреслення нових знань у процесі викладання, створення атмосфери морального задоволення від інтелектуальної праці.

Метод опори на життєвий досвід учнів. Полягає у використанні викладачем у навчальному процесі життєвого досвіду студентів (фактів, явищ, які вони спостерігали в житті, навколишньому середовищі або в яких самі брали участь) як опори при вивченні нового матеріалу.

Метод пізнавальних ігор. Сприяє створенню емоційно-піднесеної атмосфери, засвоєнню матеріалу за допомогою емоційно насиченої форми його відтворення. Пізнавальні ігри (ділові, рольові, ситуативні) моделюють життєві ситуації, стосунки людей, взаємодію речей, явищ. Вони можуть бути основною або допоміжною формою навчального процесу. Розвиваючий ефект досягається за рахунок імпровізації, природного вияву вільних творчих сил студентів. У виховному значенні гра допомагає студентам подолати невпевненість, сприяє самоствердженню, найповнішому виявленню своїх сил і можливостей.

2. Метод стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні.

Передбачає показ студентами суспільної та особистої значущості вивчення; висунення вимог, дотримання яких означає виконання ними свого обов'язку; привчання їх до виконання вимог; заохочення до сумлінного

виконання обов'язків; оперативний контроль за виконанням вимог і в разі потреби – вказівки на недоліки та зауваження.

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності

Методи контролю забезпечують одержання зворотної інформації про зміст, характер і досягнення у навчально-пізнавальній діяльності студентів та про ефективність праці викладача.

Залежно від форми контрольних завдань (проходження інформації між викладачем і студентами) перевірка може бути усною, письмовою, графічною і практичною

ТЕМА 1

ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ ТА ДЖЕРЕЛА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Господарське процесуальне право України є самостійною галуззю права, яку потрібно розглядати також як науку та навчальну дисципліну. Сфера дії норм господарського процесуального права поширюється на суспільні відносини, що виникають під час розгляду господарських спорів та/або інших справ, віднесених до компетенції господарських судів Господарським процесуальним кодексом України, іншими законами. Предметом господарського процесуального права є юридичні процесуальні дії суду і зацікавлених осіб при здійсненні правосуддя по справах, підвідомчих господарським судам. Метод господарського процесуального права складає сукупність юридичних способів і прийомів впливу на відносини, які є предметом даної галузі права. Поняття джерел господарського процесуального права розкривається через нормативно-правові акти, які містять правові норми, що регулюють процедуру досудового врегулювання господарських спорів та процедуру господарського судочинства. Нормативні акти, які регулюють організацію, компетенцію і порядок діяльності господарського процесу в Україні. Господарський процесуальний кодекс України – особливий нормативно-правовий акт у сфері регулювання господарсько-процесуальних відносин.

Стадії господарського процесу як сукупність процесуальних дій у конкретній справі, об'єднаних однією метою або спрямованих до однієї певної мети. Кожна стадія виконує свої особливі функції в господарському процесі. Складність і кількість процесуальних дій на кожній стадії процесу залежить від завдань, які стоять на кожній стадії.

Поняття господарських процесуальних правовідносин, їх структура, особливості, суб'єкти та об'єкти. Господарські процесуальні правовідносини мають свою структуру, тобто сукупність взаємопов'язаних його елементів.

Поняття принципів господарського процесуального права як основних засад, що визначають характер організації господарського суду, його діяльність щодо здійснення правосуддя у господарських відносинах. Систему принципів господарського процесуального права складають організаційні та функціональні принципи.

Поняття господарського процесу та його зміст. Основні риси господарської процесуальної форми. Процесуальна форма господарського процесу визначає нормативно встановлений порядок здійснення правосуддя. Ознаками господарської процесуальної форми є її нормативність, незаперечність, системність та універсальність.

Ключові поняття: предмет господарського процесуального права, метод господарського процесуального права, господарський процес, стадії господарського процесу, структура господарських процесуальних правовідносин, суб'єкт господарських процесуальних правовідносин, об'єкт господарських процесуальних правовідносин, джерело господарського процесуального права, принцип господарського процесуального права, принципи правосуддя, аналогія закону, міжнародні торгові звичаї, аналогія права, процесуальна форма господарського процесу, ознаки, принципи господарського процесу.

1. Господарський процес є різновидом юридичної діяльності, яку регулюють норми господарського процесуального права, тобто встановлена нормами процесуального права форма діяльності господарських судів, яка спрямована на захист порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання¹.

2. Предметом господарського процесуального права є юридичні процесуальні дії суду і зацікавлених осіб при здійсненні правосуддя по справах, підвідомчих господарським судам².

¹ Поняття господарського процесу та господарського процесуального права <http://studentam.net.ua/>

² Предмет і метод господарського процесуального права URL: <https://studfiles.net/preview/5081192/page:4/>

3. Методом правового регулювання визначають сукупність юридичних способів і прийомів впливу на відносини, які є предметом даної галузі права. Основним методом господарського процесуального права є імперативний (владних приписів) за наявності диспозитивних (дозволу) елементів³.

4. Господарські процесуальні правовідносини, як і будь-яке інше органічно цілісне правове утворення, мають свою структуру, тобто сукупність взаємопов'язаних його елементів: суб'єкт, об'єкт та зміст правовідносин⁴.

5. Аналогія закону – спосіб подолання пробілу в законодавстві шляхом застосування до неврегульованого конкретною нормою спірного відношенню норми закону, що регулює подібні відносини⁵.

6. Аналогія права – спосіб подолання пробілу в законодавстві шляхом застосування до неврегульованого конкретною нормою спірного відношенню при відсутності норми, що регулює подібні відносини, загальних начал і змісту законодавства. Загальні початку і зміст законодавства є не що інше, як принципи права (загальноправові та галузеві)⁶.

7. Принцип господарського процесуального права – це основні засади, що визначають характер організації господарського суду, його діяльність щодо здійснення правосуддя у господарських відносинах⁷.

8. Джерелами господарського процесу є нормативно-правові акти, які містять правові норми, що регулюють процедуру досудового врегулювання господарських спорів та процедуру господарського судочинства⁸.

9. Суб'єкт господарських процесуальних правовідносин - це реальний

³ Предмет і метод господарського процесуального права URL: <https://studfiles.net/preview/5081192/page:4/>.

⁴ Поняття та види господарсько-процесуальних відносин. URL: <http://ifreestore.net/2296/6/>

⁵ Словник основних юридичних термінів URL: https://studme.com.ua/104803048678/pravo/slovar_osnovnyh_yuridicheskikh_terminov_teoriya_gos_udarstva_prava.htm.

⁶ Словник основних юридичних термінів URL: https://studme.com.ua/104803048678/pravo/slovar_osnovnyh_yuridicheskikh_terminov_teoriya_gos_udarstva_prava.htm.

⁷ Принципи господарського процесуального права URL: https://studopedia.com.ua/1_226971_printsipi-gospodarskogo-protsesualnogo-prava.html.

⁸ Джерела господарського процесуального права URL: <http://polka-knig.com.ua/article.php?book=338&article=18281>.

учасник цих правовідносин, який є носієм суб'єктивних прав та обов'язків. Суб'єктами господарських процесуальних правовідносин є господарський суд, з одного боку, а з іншого - сторони та інші учасники господарського процесу⁹.

10. Об'єктами господарських правовідносин є сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів¹⁰.

11. Стадія судового господарського процесу – це сукупність процесуальних дій у конкретній справі, об'єднаних однією метою або спрямованих до однієї певної мети. Кожна стадія виконує свої особливі функції в господарському процесі. Складність і кількість процесуальних дій на кожній стадії процесу залежить від завдань, які стоять на кожній стадії¹¹.

12. Принципи здійснення правосуддя – це закріплені в законі основні державно-політичні та правові ідеї щодо завдань і порядку здійснення процесу судочинства, його стадій та інститутів по всіх категоріях справ¹².

13. Процесуальна форма господарського процесу визначає нормативно встановлений порядок здійснення правосуддя, відпрацьоване на підставі узагальнення досвіду правозастосування. Процесуальній формі господарського процесу притаманні такі ознаки (риси): нормативність господарської процесуальної форми; системність господарської процесуальної форми; безперечність господарської процесуальної форми¹³.

14. Торговельний звичай – правило, що склалося у сфері зовнішньої торгівлі на основі постійного й однакового повторення даних фактичних

⁹ Поняття та види господарсько-процесуальних відносин URL: <http://ifreestore.net/2296/6/>.

¹⁰ Правознавство: Підручник / В. Ф. Опришко, Ф. П. Шульженко, С. І. Шимон та ін.; За заг. ред. В. Ф. Опришка, Ф. П. Шульженка. К.: КНЕУ, 2003. 767 с. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/pravoznavstvo/426-oprushko/5732-s-4.html>.

¹¹ Стадії господарського процесу, їх характеристика й значення URL: <https://studopedia.org/8-209247.html>.

¹² Правосуддя в Україні: поняття, завдання, ознаки та принципи здійснення URL: <https://buklib.net/books/29293/>.

¹³ Поняття предмет, процесуальна форма господарського процесу. Процесуальні строки URL: https://pidruchniki.com/83910/pravo/ponyattya_predmet_protseualna.

відносин¹⁴.

15. До ознак принципів господарського процесу слід віднести: а) принцип виражений у нормах (одноособових або ряді норм) діючого права; б) принцип має основне значення для господарського процесу, визначає його першорядні риси; в) принцип повинен мати пряме відношення до господарсько-процесуальної діяльності; г) принцип повинен мати загально процесуальний характер, тобто містити директиви поведження у всіх стадіях і формах господарського процесу; д) принцип завжди містить в собі визначений політичний зміст, виражаючи ідеї держави в області здійснення правосуддя по господарських справах; е) зміст принципів складає ступінь спільності, характер логічного зв'язку з одиничними нормами господарського процесу¹⁵.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення господарського процесу.
2. Чим об'єктивно підтверджується існування господарського процесу?
3. Охарактеризуйте предмет господарського процесу.
4. Що є кінцевою метою господарського процесу?
5. Назвіть ознаки господарського процесу.
6. В чому полягає значення процесуальної форми в господарському процесі?
7. В чому полягає нормативність господарської процесуальної форми?
8. Чи можна віднести системність господарської процесуальної форми до ознак процесуальної форми?
9. В чому полягає універсальність господарської процесуальної форми?

¹⁴ Зыкин И.С. Обычай и обыкновения в международной торговле. Понятие. Применение. Формирование. Применимое право. Типовые контракты / И.С. Зыкин. М. : Международные отношения, 1983. С. 13-14.

¹⁵ Поняття і система принципів процесуального права URL: <https://studfiles.net/preview/5704086/page:5/>.

10. У яких законодавчих актах знаходять своє відображення принципи господарського процесуального права?
11. Дайте визначення поняття «господарські процесуальні правовідносини».
12. Назвіть принципи господарського процесуального права.
13. Що таке система приписів господарського процесуального права?
14. Яке значення має принцип «законності» в системі господарського процесуального права?
15. На які групи класифікують принципи господарського судочинства?
16. Вкажіть які принципи відносяться до організаційних принципів господарського процесуального права.
17. Які принципи господарського процесу належать до функціональних?
18. Який принцип притаманний для всієї системи права, а також для господарського процесуального права?
19. Охарактеризуйте форму господарського процесу.
20. Розкрийте види суб'єктів господарювання.
21. Які ознаки характеризують суб'єкта господарювання?
22. У чому полягає різниця між поняттями господарське право та господарське законодавство?
23. Як визначає Конституція України місце господарських судів у системі органів правосуддя?
24. Розкрийте класифікацію господарських нормативних актів за юридичною силою.
25. Чим відрізняється компетенція Вищого господарського суду України від компетенції інших господарських судів?
26. Яка система господарських судів?
27. Які повноваження місцевих господарських судів.
28. Хто має право обіймати посаду судді господарського суду?
Порядок призначення, обрання судді господарського суду.

29. Які суспільні відносини виступають предметом господарського права?

30. Як співвідносяться поняття господарська діяльність та підприємницька діяльність?

Практичні задачі та завдання

Фабула 1

Позивач, Приватне підприємство «Енергопромресурс», (Дніпропетровська область, м. Дніпродзержинськ) просить стягнути з відповідача, Спільного українсько-кіпрського Товариства з обмеженою відповідальністю «Уніметал», (Дніпропетровська область, м. Дніпродзержинськ) заборгованість за виконані роботи в сумі по договору від 04.01.2003 року №114 УД в розмірі 127 778,9грн. та судові витрати по справі.

З метою забезпечення позову просить накладити арешт на нерухоме майно, яке належить відповідачеві. Заява обґрунтована тим, що невжиття заходу забезпечення позову може утруднити або зробити неможливим виконання рішення суду.

Позовні вимоги мотивовані невиконанням відповідачем зобов'язання по оплаті виконаних по договору від 04.01.2003 року №114 УД робіт по реконструкції будівлі, яка розташована за адресою: м. Дніпродзержинськ, вул. Кірова,14.

Спільне українсько-кіпрське Товариство з обмеженою відповідальністю «Уніметал» позовні вимоги позивача визнає в повному обсязі на суму 127778,90 грн. та просить розглянути справу за відсутності його представника.

Питання:

Який принцип господарського процесуального права реалізується?

Чи можливо розглядати справу за відсутності представника?

Як розкривається зміст принципу з гласності й відкритості господарського процесу ?

Чи правильні дії суду?

Які принципи господарського процесуального права порушені? Розкрийте зміст цих правових принципів і визначте процесуальні наслідки їх порушення.

Завдання:

Надайте правову оцінку ситуації.

Фабула 2

У лютому 2018 року Дочірня компанія «Газ України» Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» звернулася до господарського суду міста Києва із позовною заявою, в якій просить стягнути із Міністерства юстиції України через Державну казначейську службу України понесену матеріальну шкоду у розмірі 1 575 гривень 43 копійки.

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що Компанією понесені витрати, пов'язані із відрядженням представника у судові засідання господарського суду Запорізької області для розгляду скарги на дії державного виконавця в межах справи. Ухвалою господарського суду Запорізької області скаргу Компанії «Нафтогаз України» задоволено, встановлено неправомірну бездіяльність органу державної виконавчої служби, який входить до складу Міністерства юстиції України, а тому Компанія вважає, що понесені витрати на участь у судовому засіданні є збитками Компанії, понесеними виключно внаслідок неправомірних дій (бездіяльності) органу ДВС.

Питання:

Чи є понесені витрати за своєю правовою природою шкодою (збитками)?

Як розкривається зміст принципу змагальності сторін?

Чи не існує іншого порядку відшкодування такої шкоди (збитків), а саме чи не підлягає вона відшкодуванню у визначеному Главою 8 Розділу I Господарського процесуального кодексу України порядку?

Чи має Міністерство обов'язок по відшкодуванню такої шкоди (збитків)?

Завдання:

Надайте правову оцінку ситуації.

Фабула 3

Приватне акціонерне товариство «Страхова Компанія «АХА Страхування» – позивач, звернулось до Господарського суду міста Києва з позовом до Приватного акціонерного товариства «Страхова компанія «Здорово» – відповідач про відшкодування шкоди 44849, 61 грн.

Позовні вимоги «Страхової Компанії «АХА Страхування» обґрунтовані тим, що на підставі генерального договору добровільного страхування наземного транспорту внаслідок настання страхової події - дорожньо-транспортної пригоди, виплачено страхове відшкодування, а тому до позивача, відповідно до положень Закону України «Про страхування» та Цивільного кодексу України, перейшло право вимоги до особи, відповідальної за завдану шкоду. Оскільки, цивільна відповідальність власника/водія транспортного засобу «Daewoo», з вини водія якого трапилось ДТП, була застрахована в Приватного акціонерного товариства «Страхова компанія «Здорово» позивач просить стягнути з останнього страхове відшкодування у розмірі 44 849, 61 грн. та покласти на відповідача витрати по сплаті судового збору. Також позивач просить розглядати дану справу в порядку спрощеного позовного провадження.

Питання:

Чи правомірне клопотання позивача про розгляд справи в порядку спрощеного позовного провадження?

Чи існують і які саме підстави розгляду справи у порядку спрощеного позовного провадження?

Чи підлягає зазначений спір розгляду в порядку господарського судочинства?

Як розкривається зміст принципу змагальності сторін?

Завдання:

Надайте правову оцінку ситуації.

Фабула 4

Позивач ТзОВ «Радивилівмолоко» звернувся з позовом про визнання недійсним та скасування рішення адміністративної колегії Волинського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

Обґрунтовуючи заявлену вимогу вказує, що оспорюваним рішенням на товариство накладено штраф в розмірі 20000,00 грн. за порушення, що полягали в необґрунтованому, поетапному зниженні у квітні-серпні 2017 року (період великого молока) заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране від населення для промислової переробки з 6,00 грн./кг до 4,00 грн./кг (33,3%) за відсутності відповідного економічно обґрунтованого перерахунку оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію, що є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене в Законі України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем в межах окремих населених пунктів Володимир-Волинського, Горохівського, Іваничівського, Локачинського, Старовижівського та Турійського районів Волинської області шляхом встановлення цін придбання та реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Питання:

Чи правомірні вимоги позивача?

Якими нормативно-правовими актами повинен керуватися суд в цій справі?

Як суд вирішить даний спір?

Завдання:

Розкрийте компетенцію Антимонопольного комітету України.

Фабула 5

Товариство з обмеженою відповідальністю «Інтерпромканат» звернулось до Господарського суду міста Києва з позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю «Інтер-Канат»; третя особа «Міжгірське лісове господарство» про витребування майна з чужого незаконного володіння, а саме канату сталевого ГОСТ 2688-80 д.19,5 у кількості 500 м. вартістю 27 510,00 грн. та канату сталевого ГОСТ 7668-80 д.20,0 у кількості 500 м. вартістю 30 960,00 грн.

Позивач в обґрунтування своїх позовних вимог посилається на те, що між Позивачем та ДП «Міжгірське лісове господарство» (третя особа) було укладено Договір №177/163 від 06.07.2017. З метою доставки товару Покупцю (ДП «Міжгірське лісове господарство»), Позивач в мережах Інтернет на сайті «della.ua» знайшов перевізника, і відповідно до договору відвантажив на адресу третьої особи товар. Проте, третя особа не отримала спірний товар і як стало Позивачу відомо, спірний товар знаходиться у Відповідача.

Розглянувши всі матеріали справи, суд вирішив у задоволенні позову відмовити повністю, спираючись на порушення пункту договору, укладеного між позивачем та третьою особою, за яким позивача, здійснив перевезення спірного вантажу через іншого перевізника - фізичну особу.

Питання:

Чи є правомірним рішення суду?

Які документи мають бути витребувані судом в цій справі?

Який взаємовплив принципів господарського судочинства?

Завдання:

Надайте правову оцінку діям позивача та суду.

Фабула 6

Фізична особа - підприємець Стасюк Федор Йосипович (надалі також - «Позивач») звернувся до господарського суду Волинської області з позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю «Агентство з підбору автомобілів «КОНСАЛТ-АВТО» (надалі також - «Відповідач - 1») та Товариства з обмеженою відповідальністю «ПРАЙД-ІНВЕСТ» (надалі також - «Відповідач - 2») про стягнення 115 551 грн. 35 коп.

Позовні вимоги вмотивовано тим, що 16.05.2016 року між Товариством з обмеженою відповідальністю «Агентство з підбору автомобілів «КОНСАЛТ-АВТО» (Експедитор) та Фізичною особою - підприємцем Стасюком Федором Йосиповичем (Перевізник) було укладено Договір на транспортно - експедиційне обслуговування, який визначає порядок взаємовідносин Перевізника та Експедитора, які пов'язані з здійсненням транспортно-експедиційного обслуговування по організації перевезень експортно - імпорتنих і транзитних вантажів автомобільним транспортом, з наданням інших послуг, узгоджених в замовленнях і доповненнях до даного Договору, і які невід'ємною частиною Договору. Як зазначає Позивач, на виконання умов Договору він надав послуги з перевезення, що підтверджується міжнародними товарно - транспортними накладними, проте Відповідач - 1 всупереч умовам Договору не здійснив оплату наданих Перевізником послуг у повному обсязі. В забезпечення виконання Відповідачем - 1 зобов'язань за Договором на транспортно - експедиційне обслуговування від 16.05.2016 року між Позивачем та Товариством з обмеженою відповідальністю «ПРАЙД-ІНВЕСТ» було укладено договір поруки від 16.05.2016 року. Таким чином, в результаті неналежного виконання Відповідачем - 1 зобов'язань у останнього утворилась заборгованість перед Позивачем у розмірі 110596 грн. 50 коп., яку просить

стягнути солідарно з Відповідачів. Крім того, враховуючи неналежне виконання Відповідачем умов договору, Позивач просить суд стягнути солідарно з Товариства з обмеженою відповідальністю «Агентство з підбору автомобілів «КОНСАЛТ-АВТО» та Товариства з обмеженою відповідальністю «ПРАЙД-ІНВЕСТ» 3% річних у розмірі 889 грн. 19 коп., інфляційні у розмірі 4065 грн. 66 коп., витрати на професійну правничу допомогу у розмірі 8 000 грн. 00 коп.

В судове засідання представники сторін не з'явились, про поважні причини неявки суд не повідомили, про час та місце судового засідання були повідомлені належним чином.

Питання:

Які засоби може застосовувати суддя для повного та всебічного дослідження всіх необхідних доказів?

Яким чином сторони мають бути повідомлені про час та місце судового засідання ?

Неявка в судове засідання представника Відповідача може бути перешкодою для прийняття Рішення у даній справі?

Завдання:

Надайте правову оцінку ситуації.

Фабула 7

Акціонерна компанія «Харківобленерго» м. Харків (далі позивач) звернулась до господарського суду Харківської області з позовною заявою про стягнення з Підприємства Фінансово-комерційного центру «Харківської обласної федерації Каратедо», м. Харків (далі відповідач) 797 грн. 99 коп., які були перераховані відповідачу платіжним документом № 17540 від 31 липня 2003 року в якості попередньої оплати, мотивуючи свої вимоги тим, що відповідач не виконав своїх зобов'язань згідно усної домовленості щодо

поставки товару. У позовній заяві позивач також просив стягнути з відповідача судові витрати, а саме державне мито у сумі 102 грн. та 118 грн. витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу.

Ухвалою господарського суду Харківської області було прийнято вказану позовну заяву до розгляду, порушено провадження у справі та призначено її розгляд.

У зв'язку з тим, що у призначене судове представник відповідача не з'явився, вимоги попередньої ухвали не виконав, суд дійшов висновку про відкладення розгляду справи на інший день.

У призначене судове засідання представник відповідача не з'явився.

Представник позивача у судовому засіданні позовні вимоги підтримав у повному обсязі та наполягав на їх задоволенні.

Позивач звернувся до суду з заявою про розгляд справи без застосування технічних засобів фіксації судового процесу. Ця заява розглянута судом та задоволена як така, що не суперечить чинному законодавству.

Питання:

Чи можливий розгляд справ без застосування технічних засобів фіксації судового процесу?

Що розуміється під Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою?

Які функціональні принципи, господарського процесу, Вам, відомі?

Завдання:

Вирішіть справу.

Фабула 8

Позивач Веденєєв С.О. заявив вимоги щодо відшкодування витрат по ремонту приміщення в сумі 162538 грн. 20 коп., які виникли на підставі

договору оренди нежитлового приміщення № 2-27/2004/3 та додаткової угоди до нього та договору оренди нежитлового приміщення №2-27/2004.

Відповідач Цимбаліста Л.В. позов не визнав мотивуючи свої заперечення наступними обставинами:

- укладені договори оренди відповідають вимогам діючого законодавства і не потребують нотаріального засвідчення та державної реєстрації, оскільки строк дії договору складає менш року;

- підприємство відповідача ухилялося від нотаріальної форми договору, тому згідно приписів ст.220 ЦК України 2003 р. суд має право визнати такий договір дійсним;

- у зв'язку з порушенням позивачем умов договору оренди нежитлового приміщення №2-27/2004, рішенням господарського суду Житомирської області по справі №1/71, були задоволені вимоги відповідача про звільнення підприємства позивача з орендуемого їм приміщення;

- щодо порядку проведення поліпшення орендованого приміщення, то воно здійснюється за вимогами п. 2.1 договору оренди за письмовою згодою Орендодавця;

- письмової згоди на проведення будь-яких витрат щодо проведення капітального ремонту, переобладнання приміщень тощо згідно договорів оренди, Орендодавець Орендарю не надавав;

- надані позивачем документи підтверджують правовідносини між органами місцевого самоврядування та Орендодавцем спірного приміщення і ніяким чином не зачіпають інтереси позивача як Орендаря спірних приміщень.

Питання:

Як розкривається принцип самостійності судів?

Чи правомірні заперечення відповідача?

Яким чином має бути вирішена справа?

Завдання:

Розкрийте зміст диспозитивності господарського судочинства.

Фабула 9

Позивач –Товариство з обмеженою відповідальністю «Зодіак і К», м. Тернопіль, звернувся 02.06.2018 р. до господарського суду з позовом до відповідача – ВАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України» («Укрексімбанк»), м. Київ, в особі Тернопільської філії ВАТ «Укрексімбанк», Тернопіль, з позовом про визнання недійсним договору застави укладеного між сторонами.

При цьому Позивач стверджує, що на момент укладення спірного договору застави, у заставодавця - Позивача у справі, предмету застави не було, а банк, не перевіривши наявності предмету застави у заставодавця, акт перевірки заставного майна.

За твердженням Позивача, за наявності зовнішньої форми правочину, у сторін при його укладенні були відсутні дійсні наміри створити правові наслідки, які цим договором обумовлені (відсутній предмет застави, який є складовою частиною такого виду договору).

Відповідач проти позову заперечує, зазначаючи, що договір застави містить усі істотні умови для даного виду договір, а на підтвердження того, що предмет застави в момент укладення договору був, свідчать довідка, видана ТЗОВ «Зодіак і К» банку та акт, підписаний представниками заставодавця та банку.

Крім того, звертає Банк увагу суду й на те, що для отримання кредиту, Товариство подавало банку заяву та анкету, у яких, засвідчуючи, що інформація, викладена у цих документах є вірною, вказувало, що у забезпечення повернення кредиту, пропонує заставу –товари в обороті - м'ясо яловиче блоками та м'ясо яловиче у пів-тушах, загалом на суму 1375,4 т. грн. Утім, перевірка, проведена працівниками банку показала, що наявного для забезпечення повернення кредиту м'яса, достатньо лише для надання кредиту розмір якого не перевищує 630 000 грн. Тому, саме на суму 63 000 грн. банк надав кредит.

Розглянувши матеріали справи, заслухавши доводи представників сторін, суд прийшов до переконання, що позов не підлягає до задоволення.

Питання:

Чи правомірне рішення суду?

Наскільки правовірні вимоги позивача?

Які справи, відносяться до юрисдикції господарських судів?

Завдання:

Визначте які організаційні принципи належать до принципів господарського процесу?

Фабула 10

Об'єднання співвласників багатоквартирного житлового будинку «Наш устрій – 16» (далі також позивач) звернулося до Господарського суду Черкаської області з позовом до Уманської міської ради Черкаської області (далі також відповідач) про усунення в порядку встановленому ст. 391 Цивільного кодексу України перешкод в користуванні майном шляхом зобов'язання Уманської міської ради про Черкаської області протягом 30-денного строку з дня набрання рішенням суду законної сили усунути перешкоди у користуванні і розпорядженні майном, а саме нежитловим приміщенням загальною площею 91,70 кв. м., розташованим на першому поверсі будинку №16 по вул. Комарова у місті Умані Черкаської області, звільнити це нежитлове приміщення, зняти замки на входних дверях цього нежитлового приміщення, забезпечити вільний доступ до нього для об'єднання співвласників багатоквартирного житлового будинку «Наш устрій – 16».

У позові позивач також просить господарський суд стягнути з відповідача на користь позивача судові витрати.

В обґрунтування позову позивач зазначив, що відповідач своїм рішенням від 07.04.2017 р. №2.16-28/7 надав згоду на передачу з балансу комунального

підприємства «Уманське ремонтно-експлуатаційне управління №3» на баланс позивача житлового будинку № 16 по вул. Комарова у м. Умані і така передача відбулася 01.06.2017 р., про що відповідною комісією був складений і підписаний акт приймання передачі житлового комплексу або його частини з балансу на баланс від 01.06.2017 р., згідно з яким з балансу комунального підприємства «Уманське ремонтно-експлуатаційне управління № 3» на баланс позивача передано цегляний житловий будинок 1972 року забудови, загальною площею 3896,33 кв. м. і житловою площею 2110,00 кв. м. На першому поверсі будинку № 16 по вул. Комарова у м. Умані, крім квартир знаходиться нежитлове приміщення загальною площею 91,70 кв. м., у якому в минулому розміщувалося відділення «Ощадбанку». Позивач вважає, що це нежитлове приміщення було передане йому у складі усього будинку за актом приймання передачі житлового комплексу або його частини з балансу на баланс від 01.06.2017 р., але відповідач не визнає цього і чинить перешкоди позивачу у доступі до цього нежитлового приміщення і у користуванні ним, що й спричинило даний спір.

Відповідач проти позову заперечив, зазначивши при цьому у поданому ним до господарського суду відзиві на позов від 19.01.2018 р. №01-20/2585, що спірне нежитлове приміщення на першому поверсі будинку №16 по вул. Комарова у м. Умані є комунальною власністю територіальної громади м. Умані в особі Уманської міської ради, не відносилось і не відноситься до допоміжних приміщень цього багатоквартирного житлового будинку і за актом приймання передачі житлового комплексу або його частини з балансу на баланс від 01.06.2017 р. відповідачу не передавалось.

Суд розглянув справу за наявними в ній матеріалами. Позивачу в задоволенні позову відмовив.

Питання:

Як має бути вирішений спір?

Чи є правомірним рішення суду?

Про які принципи господарського судочинства йдеться та як вони між собою співвідносяться, який їх взаємовплив?

Завдання:

Надайте правову оцінку діям позивача та суду?

Тестові завдання

1. Надайте поняття господарського процесуального права:

а) це порядок, який опосередковує захист майнових прав і законних інтересів суб'єктів господарювання, порядок, за допомогою якого реалізуються норми матеріального (господарського) права;

б) це система правових норм, які регулюють діяльність господарського суду та інших зацікавлених осіб, пов'язану зі здійснення правосуддя по справах компетенції господарського суду;

в) це врегульовані нормами господарського процесуального права відносини, що виникають між господарським судом та іншими учасниками судового процесу при розгляді і вирішенні господарських спорів, процесі перевірки законності та обґрунтованості прийнятих судових рішень та їх виконання;

г) це сукупність знань і навичок правового регулювання господарської діяльності та використання відповідних правових норм у практиці господарювання при здійсненні професійної юридичної діяльності.

2. Принципи господарського процесуального права за об'єктом регулювання поділяються на дві групи:

а) судочинства та правомочностей;

б) судоустрою та судочинства;

в) судоустрою та правомочностей;

г) судочинства та нормотворення.

3. Основними методами господарського процесуального права є:

- а) імперативний та диспозитивний;
- б) дедукції та індукції;
- в) субординації та координації;
- г) державного примусу та правового регулювання.

4. Господарський процес – це:

а) порядок, який опосередковує захист майнових прав і законних інтересів суб'єктів господарювання, порядок, за допомогою якого реалізуються норми матеріального (господарського) права;

б) процесуальна форма, яка надає сторонам рівні можливості захисту права (змагатися), право брати участь в процесі, надавати докази, користуватися правовою допомогою, оскаржити рішення, брати участь у виконавчому провадженні;

в) сукупність правових знань щодо організації і діяльності господарських судів та інших органів, що вирішують господарські спори;

г) суспільні відносини між судом і учасниками процесу, врегульовані нормами цивільного права.

5. Господарські процесуальні правовідносини:

а) це правомірні дії учасників господарських процесуальних правовідносин, із якою пов'язані юридичні наслідки, наприклад, подання до господарського суду позовної заяви, прийняття господарським судом рішення щодо судової справи;

б) це сукупність правових знань щодо організації і діяльності господарських судів та інших органів, що вирішують господарські спори;

в) це суспільні відносини між судом і учасниками процесу, що виникають і розвиваються при здійсненні правосуддя по конкретній справі, врегульовані нормами господарського процесуального права;

г) це суспільні відносини між судом і учасниками процесу, врегульовані нормами цивільного права.

6. До спеціально-юридичних функцій господарського процесуального права входять:

- а) пізнавальна;
- б) інтерпретаційна;
- в) правоорієнтуюча;
- г) прогностична.

7. До складу учасників судового процесу не входять:

- а) сторони;
- б) обвинувачений;
- в) треті особи;
- г) прокурор.

8. Предметом господарського процесу не є:

- а) господарські спори;
- б) справи про банкрутство;
- в) спори про визнання господарських договорів недійсними;
- г) спори про встановлення цін на продукцію.

9. Що визначає процесуальна форма господарського процесу:

- а) порядок здійснення правосуддя;
- б) кількість форм в господарському процесі;
- в) якість форм в господарському процесі;
- г) порядок здійснення судочинства.

10. Господарський суд не застосовує акти державних та інших органів, якщо:

- а) наявні норми права інших держав;

- б) наявні спірні відносини за участю іноземного суб'єкта підприємницької діяльності, господарський суд може застосовувати міжнародні торгові звичаї;
- в) господарські суди розглядають справи про банкрутство;
- г) акти не відповідають законодавству України.

11. Господарський процес у справі повинен завершуватись:

- а) виконанням рішення;
- б) прийняттям рішення;
- в) прийняттям ухвали;
- г) винесенням постанов.

12. До принципів господарського процесу належить:

- а) принцип виконавчості;
- б) принцип законності;
- в) принцип строковості;
- г) принцип безпосередності.

13. До принципів організації правосуддя належать:

- а) принцип права на судовий захист;
- б) принцип державної мови судочинства;
- в) принцип обов'язковості постанов;
- г) принцип оперативності.

14. Предметом господарського процесу не є:

- а) господарські спори;
- б) справи про банкрутство;
- в) спори про визнання господарських договорів недійсними;
- г) спори про встановлення цін на продукцію.

15. Універсальність господарської процесуальної форми передбачає процесуальну форму, що надає рівні можливості:

- а) у виконанні рішення;
- б) у виборі суддів;
- в) у виборі учасників;
- г) захисту права сторін.

16. До принципів господарського процесу належить:

- а) принцип виконавчості;
- б) принцип законності;
- в) принцип строковості;
- г) принцип безпосередності.

17. До принципів організації правосуддя належать:

- а) принцип права на судовий захист;
- б) принцип державної мови судочинства;
- в) принцип обов'язковості постанов;
- г) принцип оперативності.

18. Предметом господарського процесу не є:

- а) господарські спори;
- б) справи про банкрутство;
- в) спори про визнання господарських договорів недійсними;
- г) спори про встановлення цін на продукцію.

19. Універсальність господарської процесуальної форми передбачає процесуальну форму, що надає рівні можливості:

- а) у виконанні рішення;
- б) у виборі суддів;
- в) у виборі учасників;

г) захисту права сторін.

20. Які форми судового процесу передбачені Господарським процесуальним кодексом:

а) позовне провадження;

б) окреме провадження;

в) провадження у справах про банкрутство;

г) провадження у справах, що виникають із публічно-правових відносин.

Рекомендована література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Господарський процесуальний кодекс України від 6 липня 1991 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.

3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 18-22. Ст. 144.

4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.

5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545.

6. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 7-8. Ст. 50.

7. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 15. Ст. 128.

8. Про судовий збір: Закон України від 8 липня 2011 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 14. Ст. 87.
9. Про інформацію : Закон України 2 жовтня 1992 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.
10. Про звернення громадян: Закон України 2 жовтня 1996 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 256.
11. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32. Ст. 314.
12. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 34. Ст. 481.
13. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст. 43.
14. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14 травня 1992 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 31. Ст. 440.
15. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 25. Ст. 198.
16. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 28. Ст. 232.
17. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 29. Ст. 377.
18. Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин: Закон України від 15 травня 2003 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 30. Ст. 259.

19. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15 травня 2003 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 31-32. Ст. 263.

20. Про здійснення державних закупівель: Закон України від 10 квітня 2004 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 24. Ст. 883.

21. Про третейські суди: Закон України від 11 травня 2004 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 35. Ст. 412.

22. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 50. Ст. 540.

24. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 32. Ст. 422.

25. Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції: постанова Пленуму Вищого господарського суду України № 18 від 26 грудня 2011 року URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0018600-11>.

26. Про деякі питання практики призначення судової експертизи: постанова Пленуму Вищого господарського суду України № 4 від 23 березня 2012 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-12>.

27. Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними: постанова Пленуму Вищого господарського суду України № 11 від 29 травня 2013 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0011600-13>.

28. Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального кодексу України: постанова Пленуму Вищого господарського суду України № 7 від 21 лютого 2013 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/va007600-13>.

29. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності постановва Пленуму Вищого господарського суду України № 12 від 17 жовтня 2012 року URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12>.

30. Про деякі питання практики розгляду справ за участю іноземних підприємств і організацій: роз'яснення Президії Вищого господарського суду України № 04–5/608 від 31 травня 2002 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_608600-02.

31. Про визначення засад формування колегії суддів та особливостей розподілу справ відповідно до Положення про автоматизовану систему документообігу суду (затвердженого рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 30): збори суддів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/vr010740-10>.

32. Про затвердження Інструкції з діловодства в господарських судах України: наказ Державної судової адміністрації України №28 від 20 лютого 2013 року. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007600-13>.

33. Кодекс суддівської етики: затверджений XI з'їздом суддів України від 22 лютого 2013 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13>

34. Директива Європейського Парламенту та Європейської Ради про окремі аспекти медіації у цивільних і торговельних справах від 21 травня 2008 року №2008/EG.

35. Абрамов Н.А. Хозяйственное процессуальное право Украины: Учебное пособие (курс лекций). Харьков, 2002. 256 с.

Балюк І. А. Господарське процесуальне право : Навч. посіб. К., 2008. 224с.

36. Васильев С.В. Хозяйственное судопроизводство Украины: Учебное пособие. 2-е изд., перераб и доп. Харьков: Эспада, 2004. 408 с.

Васильев С.В. Господарський процес України: Підручник. К.: ЭСПАДА, 2010. 288с.

37. Горевий В. І. Господарський процес. Практикум : навчальний посібник. 3-тє видання, виправлене і доповнене. Суми : Сумський державний університет, 2013. 308 с.
38. Господарське процесуальне право: Підручник. Х.: Одіссей, 2011. 400 с.
39. Господарське процесуальне право України: Підручник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2009. 378 с.
40. Господарський процес : Підручник / М. В. Руденко, С. В. Васильєв, Г. С. Рибалко; за ред. М. В. Руденко. Х., 2014. 368 с.
41. Господарський процесуальний кодекс України. Постатейні матеріали. К.: Юрінком Інтер, 2015. 720 с.
42. Господарське судочинство в Україні: Судова практика. Застосування процесуальних норм / Відп. ред. І. Б. Шицький. К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2005. 472 с.
43. Господарське процесуальне право України: навч. посіб. / В.Л. Костюк, К.М. Біда, В.В. Бонтлаб [та ін.]; за заг. ред. В.Л. Костюка. К.: Ін Юре, 2009. 223 с.
44. Господарське процесуальне право України: Підручник / За ред. О. І. Харитонової. К.: Істина, 2008. 360 с.
45. Демченко С.Ф. Теоретичні аспекти становлення і розвитку економічного судочинства в Україні: моногр. К., 2009. 472 с.
46. Господарські суди в Україні: історичний нарис, портрети, події: Наук.-попул. вид. / Д. М. Притика, А. Й. Осетинський. К.: Ін Юре, 2006. 464 с.
47. Основи права інтелектуальної власності : навчальний посібник / В.І. Курило, О.П. Світличний, І. В. Гиренко. Донецьк: видавництво «Донбас», 2012. 262 с.
48. Світличний О. П. Господарський процес : підручник / за заг. ред. Світличного О.П. К. : НУБіП України, 2016. 337 с.
49. Роїна О. М. Господарський процес: Практичний посібник. (2-е вид. К.: КНТ, 2005. 208 с.

50. Господарське процесуальне право України: Підручник / В.Д. Чернадчук, В.В. Сухонос, В.П. Нагребельний, Д. М. Лук'янець. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 331 с.

51. Шелухін М.Л. Зубатенко О.М. Господарське процесуальне право: Навч. посібник у схемах. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 264 с.

52. Хозяйственное процессуальное право Украины/ Е.О. Харитонов, Е.И. Харитоновна, В.М. Коссаk и др.; под ред. Е.И. Харитоновой. Харьков, 2007. 440 с.

ТЕМА 2

ГОСПОДАРСЬКІ СУДИ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ. ДОСУДОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ. ТРЕТЕЙСЬКІ СУДИ

Поняття правосуддя. Концепція правосуддя.

Судова система України. Поняття господарського суду України. Принцип здійснення правосуддя. Принципи територіальності і спеціалізації. Завдання господарського суду.

Принципи організації діяльності господарських судів. Склад господарських судів. Внутрішня діяльність господарського суду. Правовий статус судді господарського суду. Суддівське самоврядування. Завдання суддівського самоврядування. Збори суддів. З'їзд суддів. Найвищий орган суддівського самоврядування. Рада суддів. Правовий статус судді господарського суду. Відповідальність судді господарського суду. Правила застосування законодавства господарськими судами. Спірні відносини за участю іноземного суб'єкта підприємницької діяльності.

Третейські суди в системі судочинства. Постійно діючі третейські суди. Утворення постійно діючих третейських судів. Третейський суддя. Правовий статус третейського судді. Список третейських суддів. Відомості про третейських суддів. Державна реєстрація постійно діючого третейського суду.

Поняття та значення досудового врегулювання господарських спорів. Правова природа досудового врегулювання господарських спорів. Організація претензійної роботи. Завдання претензійної роботи. Зміст претензій. Відповідь на претензію.

Ключові поняття: суд, судочинство, судова система України, господарський суд, суддівське самоврядування, суддя господарського суду, збори суддів, з'їзд суддів, рада суддів, іноземний суб'єкт підприємницької діяльності, третейські суди, третейський суддя, досудове врегулювання господарських спорів, претензія, претензійна робота, державна реєстрація третейського суду.

1. Суд - орган, що здійснює правосуддя у формі розгляду і вирішення цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних і інших категорій справ у встановленому законом конкретної держави процесуальному порядку.

2. Судочинство — встановлений законом або звичаєм порядок і форма вчинення судових дій у межах завдань судів у здійсненні правосуддя. Цей порядок, як правило, регулює порядок розгляду справ у суді, порядок знаходження істини по справі, розрахунок судових витрат та інших можливих сплат тощо.

3. Судова система України - становить сукупність усіх судів держави, заснованих на єдиних засадах організації і діяльності, що здійснюють судову владу. Судову систему України складають суди загальної юрисдикції та Конституційний Суд України, який є єдиним органом конституційної юрисдикції. Суди загальної юрисдикції утворюють єдину систему судів, яка складається із загальних і спеціалізованих судів. Створення надзвичайних та особливих судів не допускається. Третейські суди не входять до судової системи України.

4. Господарський суд - спеціалізований судовий орган в системі судів загальної юрисдикції, що здійснює правосуддя в господарських відносинах.

5. Суддівське самоврядування - діяльність і колективне вирішення професійними суддями питань внутрішньої діяльності судів. Суддівське самоврядування є однією з гарантій забезпечення самостійності судів і незалежності суддів.

6. Суддя господарського суду — носій судової влади, посадова особа, яка наділена повноваженнями здійснювати правосуддя з господарських відносин.

7. Збори суддів - це зібрання суддів відповідного суду, на якому вони обговорюють питання внутрішньої діяльності цього суду та приймають колективні рішення з обговорюваних питань.

8. З'їзд суддів - найвищий орган суддівського самоврядування в Україні.

9. Рада суддів - у період між з'їздами суддів України є вищим органом суддівського самоврядування.

10. Іноземний суб'єкт підприємницької діяльності - це суб'єкти, що проводять господарчу діяльність в одній країні, але мають постійне місцезнаходження або постійне місце проживання за її межами, створені та/або діють відповідно до законодавства іноземної держави, зокрема юридичні особи, суб'єкти господарської діяльності, що не мають статусу юридичної особи, об'єднання суб'єктів господарської діяльності, іноземні громадяни та особи без громадянства, які провадять господарську діяльність, а також громадяни цієї країни, що мають постійне місце проживання за її межами і провадять господарську діяльність.

11. Третейський суд - недержавний незалежний орган, що утворюється за угодою або відповідним рішенням заінтересованих фізичних та/або юридичних осіб у порядку, встановленому цим Законом, для вирішення спорів, що виникають із цивільних та господарських правовідносин;

12. Третейський суддя - фізична особа, призначена чи обрана сторонами у погодженому сторонами порядку або призначена чи обрана відповідно до Закону «Про третейські суди» для вирішення спорів у третейському суді.

13. Третейський розгляд - процес вирішення спору і прийняття рішення третейським судом.

14. Досудове врегулювання господарських спорів - являє собою систему заходів, що здійснюються організаціями, іншими суб'єктами господарювання, майнові права яких порушено, з метою безпосереднього вирішення конфлікту (спору) до звернення у господарський суд.

15. Претензія - це форма досудового врегулювання спорів між контрагентами, яка є вимогою сторони, права або законні інтереси якої порушено, про добровільне/безпосереднє врегулювання спору. У разі необхідності відшкодування збитків або застосування інших санкцій суб'єкт господарювання чи інша юридична особа - учасник господарських відносин, чії права або законні інтереси порушено, з метою безпосереднього врегулювання спору з порушником цих прав або інтересів має право звернутися до нього з письмовою претензією, якщо інше не встановлено законом.

16. Претензійна робота - являє собою комплекс юридичних дій, спрямованих на упорядкування господарських відносин, відновлення порушених майнових і особистих немайнових прав підприємств, організацій, установ

Питання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте систему господарських судів в Україні та основні принципи їх діяльності.
2. Чи є досудове врегулювання господарського спору стадією господарського процесу?
3. Визначте правове положення місцевих господарських судів.
4. Охарактеризуйте основні повноваження, надані законодавством місцевим господарським судам.
5. Обґрунтуйте, як визначається підвідомчість справ господарським судам згідно норм чинного законодавства.
6. З'ясуйте, які справи і спори відносяться до юрисдикції господарських судів відповідно до норм ГПК України.
7. Розкрийте основні права та обов'язки суддів господарського суду.
8. Які основні нормативно-правові акти визначають правовий статус судді?
9. Принципи організації діяльності господарських судів.
10. Склад господарських судів.
11. Внутрішня діяльність господарського суду.
12. Суддівське самоврядування.
13. Завдання суддівського самоврядування.
14. Збори суддів.
15. Спірні відносини за участю іноземного суб'єкта підприємницької діяльності.
16. Третейські суди їх функції та компетенція.

17. Постійно діючі третейські суди.
18. Утворення постійно діючих третейських судів.
19. Третейський суддя.
20. Правовий статус третейського судді.
21. Список третейських суддів.
22. Відомості про третейських суддів.
23. Державна реєстрація постійно діючого третейського суду
24. Порядок розгляду справи та прийняття рішень третейськими судами.
25. Виконання рішень третейських судів.
26. Чи є досудове врегулювання господарського спору стадією господарського процесу?
27. В який термін повинна бути направлена претензія і надана відповідь на неї?
28. Якими можуть бути наслідки неповідомлення або несвоєчасного повідомлення про результати розгляду претензії?
29. Особливості досудового врегулювання розбіжностей, що виникають при зміні та розірванні господарських спорів.
30. В яких випадках звернення з позовом до господарського суду не потребує досудового (претензійного) врегулювання спору?

Практичні задачі та завдання

Фабула 1

ТОВ Дніпропетровський завод технологічного оснащення «Утьос» (позивач) м. Дніпро в грудні 2017 р. звернувся з позовом до ТОВ «Ексимспецсталь» (відповідач) м. Дніпро про стягнення 24700,00 грн. грошових коштів, які були сплачені ним на користь відповідача в якості передплати за усним договором постачання (відповідно до рахунку-фактури

№СФ-190517 від 19.05.17 р.). Позовні вимоги обґрунтовані посиланням на невиконання відповідачем своїх обов'язків із своєчасної поставки товару у відповідності з умовами усного договору поставки та безпідставне утримання грошових коштів. ТОВ «Ексимспецсталь» (відповідач) відзив на позов не надав, явку повноважних представників до судових засідань неодноразово не забезпечив, не зважаючи на ту обставину, що про час та місце судових засідань був своєчасно повідомлений на адресу, зазначену у позовній заяві та витягу з ЄДР станом на 13.12.17 р.

Питання:

До якого суду повинні були звернутися сторони щодо вирішення спору?

Чи можливо досудове врегулювання спору, відповідь обґрунтуйте.

Фабула 2

В господарському суді розглядалася справа за позовом ТОВ «Промінь» про виконання зобов'язання в натурі. Судочинство велося українською мовою. Відповідач, фізична особа-підприємець, заявив клопотання про виклик перекладача, оскільки він є туркменом, тому майже не володіє українською мовою. Суд відмовив в задоволенні клопотання і запропонував Шагулієву користуватися російською мовою, якою він володіє.

Питання:

Яка мова судочинства визнається нормами ведення судових справ?

Чи може мовою судочинства бути визначена туркменська мова, якщо нею володіють обидві сторони?

Чи може мовою судочинства бути визначена російська мова?

Завдання:

Обґрунтуйте позицію судді з точки зору чинного законодавства.

Фабула 3

Між акціонерним товариством «Роккі» й інвестиційною компанією «Добре» було укладено довір купівлі-продажу цінних паперів шляхом почергового підписання тексту договору сторонами з використанням кур'єра. У зв'язку з неоплатою покупцем - АТ «Роккі» цінних паперів продавець - інвестиційна компанія «Добро» звернулася до третейського суду з позовом про розірвання договору та стягнення з покупця понесених збитків. Відповідач позов не визнав, в обґрунтування заперечень заявив, що договір не підписано власноручно керівником товариства, а лише проставлено факсиміле, яке використовується лише для внутрішніх адміністративних документів АТ «Роккі».

Питання:

Перед третейським судом постало питання щодо підвідомчості спору
Як належить вирішити питання щодо підвідомчості цього спору?

Фабула 4

Позивач (Відкрите акціонерне товариство «Володимир-Волинський цукровий завод», м. Володимир-Волинський) просить стягнути з відповідача (Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Сагайдачного», с. Старі Кошари Ковельського району) відповідно до договору від 04.05.2005р. №6 суму у розмірі 13575,91грн. в т.ч. 12729,19 грн. заборгованості за відпущене насіння цукрового буряка та 846,72грн. пені за прострочку платежів за період з 16.12.2017 р. по 20.04.2018 р.

Питання:

В якому випадку можливо досудове врегулювання спору.
Як розрахувати пеню за прострочку платежів.

Завдання:

Вирішіть справу по суті.

Фабула 5

Рішенням третейського суду було вирішено спір між заводом «Промтехмаш» та торговельною компанією «Елія» про виконання договору поставки. Третейський суд зобов'язав компанію «Елія» відшкодувати заводу понесені збитки. Однак компанія відмовилася виконати рішення, посилаючись на те, що їй не було сповіщено про місце розгляду справи. Завод «Промтехмаш» звернувся до господарського суду з заявою про видачу наказу на примусове виконання рішення, зазначивши, що в процесі розгляду справи компанія змінила свою адресу, тому ухвали суду направлялися за попередньою адресою.

Питання:

Чи може господарський суд видати наказ?

Який існує порядок виконання рішень третейських судів?

Фабула 6

Позивачем Товариства з обмеженою відповідальністю «Компанія Аміант» (м. Бердичів) пред'явлено позов про стягнення з відповідача Приватного підприємця ОСОБА_1 (м. Бердичів) 549,63грн. за не виконання умов договору поставки товарів № НОМЕР_1. Представник позивача в засіданні суду надав реєстр платіжного документу, з якого вбачається, що відповідач після пред'явлення позову повністю провів розрахунки. Відповідач свого представника в засідання суду не направив, відзив на позовну заяву не надав. Враховуючи викладене провадження у справі необхідно припинити зв'язку з відсутністю предмету спору, відповідно до п.1.1 ст.80 ГПК України.

Питання:

Назвіть умови при яких можливо в даному випадку провадження у справі припинити?

В якому випадку стягується з відповідача державне мито, та витрати за інформаційно- технічне забезпечення судового процесу?

Який процесуальний документ повинен виносити суд?

В який термін ухвала набирає законної сили.

Фабула 7

Позивач Акціонерного товариства комерційний банк «НЕКОБАНК» просить стягнути з Відповідача Фізичної особи-підприємця ОСОБА_1 254 179,40 грн. боргу за Договором від 21.09.17р. за послугою «Кредит КУБ», з яких 175 000,00 грн. - борг за кредитом, 21 966,66 грн. - боргу з відсотків, 38 916,57 грн. - боргу з комісії, 18 296,17 грн. - боргу з пені, мотивуючи порушенням Відповідачем договірних зобов'язань в частині оплати. Позовна заява відповідає вимогам, встановленим ст. 162, 164, 172 Господарського процесуального кодексу України, що є достатнім для прийняття її до розгляду і відкриття провадження у справі.

Завдання:

Назвіть вимоги до позовної заяви.

Складіть позовну заяву.

Фабула 8

Позивач товариства з обмеженою відповідальністю фірма «МОНТАЖ» просить стягнути з Відповідача «КРИВОРІЗЬКА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ» заборгованість за Договором №6/05-2015 від 15.05.15 р. на виконання будівельних робіт на об'єкті у розмірі 1 281 6587,60 грн., яка складається з: 889

248,03 грн. - суми основного боргу, 313 912,26 грн. - інфляційних втрат, 78 498, 31 грн. - 3% річних, мотивуючи порушенням Відповідачем зобов'язання в частині оплати. Пунктом 8 ч. 3 ст. 162 ГПК України визначено, що позовна заява повинна містити зазначення щодо наявності у позивача або іншої особи оригіналів письмових доказів, копії яких додано до заяви. Позивач не зазначив у позові про наявність у нього або іншої особи оригіналів письмових доказів, копії яких додані до позову.

Питання :

Які дії повинен вчинити суддя встановивши, що позовну заяву подано без додержання вимог?

В який термін суд постановляє ухвалу про залишення позовної заяви без руху?

Чи підлягає ухвала оскарженню?

Фабула 9

Товариство з обмеженою відповідальністю «Агро» особа_1 звернулося до Господарського суду Дніпропетровської області з позовною заявою до Товариства з обмеженою відповідальністю «Гарант Лото" про стягнення 250 000, 00 грн. Позовні вимоги обґрунтовує неналежним виконанням відповідачем умов договору про надання поворотної фінансової допомоги № 15/1 від 15.11.2017 р. в частині повного та своєчасного повернення фінансової допомоги. Ухвалою суду від 16.08.2018 р. прийнято позовну заяву до розгляду та відкрито провадження у справі, розпочато розгляд справи у порядку загального позовного провадження, призначено підготовче засідання на 28.08.2018 р. Ухвалою суду від 28.08.2018 р. (з урахуванням ухвали від 12.09.2018 р.) відкладено підготовче засідання на 01.10.2018 р. о 12:00 год. Відповідач у судовому засіданні не з'явився, про дату, час і місце судового засідання повідомлений належним чином, про причини неявки не повідомив.

Питання

В якому випадку суд вважає за можливе закрити підготовче провадження та призначити справу до судового розгляду по суті?

Завдання:

Вирішіть справу по суті.

Фабула 10

Товариство з обмеженою відповідальністю «Равелін» звернулось до господарського суду Дніпропетровської області із позовом про стягнення 42 866, 60 грн., що складають суму неповернутої передоплати за договором субпідряду № 8 від 27.07.2017 р., 154 000 грн. - штрафу, 172 480 грн. - пені, 4 327, 49 грн. - річних, 9 837, 25 грн. - інфляції. Подана позовна заява підлягає залишенню без руху, виходячи з наступного. Згідно частини першої статті 172 Господарського процесуального кодексу України, позивач, особа, яка звертається з позовом в інтересах іншої особи, зобов'язані до подання позовної заяви надіслати учасникам справи її копії та копії доданих до неї документів листом з описом вкладення. Отже, з урахуванням вимог вказаної вище статті, належним доказом відправлення відповідачеві копії позовної заяви і доданих до неї документів, є:

- примірник опису вкладень, із підписом працівника поштового зв'язку;
- розрахунковий документ (касовий чек, розрахункова квитанція).

Питання :

Які вимоги для позовної заява?

В який термін з дня надходження до суду позовної заяви постановляє ухвалу про залишення позовної заяви без руху?

Який термін надається позивачу на усунення недоліки позовної заяви?

Тестові завдання

1. Яким чином забезпечується принцип незалежності суддів:

- а) таємницею прийняття судового рішення й заборонаю її розголошення;
- б) безпосередньою організацією судового розгляду;
- в) безперервністю судового розгляду;
- г) особливим порядком фінансування судів.

2. На посаду судді господарського суду не можуть бути рекомендовані:

- а) громадяни України молодше двадцяти п'яти років;
- б) громадяни України молодше тридцяти років;
- в) громадяни України молодше сорока років;
- г) громадяни України старше сорока років.

3. Господарським судам не підвідомчі:

- а) спори, що виникають при узгодженні термінів і періодів;
- б) суперечки, що виникають при узгодженні стандартів і технічних умов;
- в) спори про встановлення цін на продукцію, якщо ці ціни не можуть бути встановлені за угодою сторін;
- г) спори про встановлення тарифів на послуги, якщо ці тарифи не можуть бути встановлені за угодою сторін.

4. До юрисдикції господарських судів не відносяться спори щодо:

- а) правочинів з акціями, частками корпоративних прав в юридичній особі (крім сімейних та спадкових правовідносин);
- б) справи про оскарження рішень третейських судів;
- в) справи у спорах про захист ділової репутації фізичної особи;
- г) справи спорах з майновими вимогами до боржника.

5. Відповідно до територіальної юрисдикції у господарському суді за місцем здійснення господарського правочину не вирішуються позови:

а) про відшкодування шкоди нанесеної майну;

б) до стягувача про визнання виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню;

в) до відповідача, місце реєстрації проживання або перебування якого невідоме, та пред'являються за місцезнаходженням майна відповідача;

г) у спорах, що виникають з діяльності філії або представництва іноземного підприємства.

6. Суд не передає справу на розгляд іншому суду, якщо:

а) справа належить до територіальної юрисдикції (підсудності) іншого суду;

б) після задоволення самовідводів неможливо утворити новий склад суду для розгляду справи;

в) справа стала підсудною іншому суду в процесі розгляду справи;

г) ліквідовано або припинено роботу суду, який розглядав справу.

7. Суддя, який брав участь у вирішенні справи в суді першої інстанції, може брати участі в розгляді цієї самої справи:

а) в судах апеляційної інстанції;

б) в судах касаційної інстанції;

в) при новому розгляді справи судом першої інстанції після скасування рішення суду;

г) Європейському суді.

8. До основних принципів господарського судочинства не відносяться:

а) змагальність сторін;

б) диспозитивність;

в) недоторканість;

г) пропорційність.

9.Що таке суддівське самоврядування:

- а) самостійне колективне вирішення зазначених питань суддями;
- б) індивідуальне вирішення зазначених питань;
- в) здійснення господарської діяльності;
- г) недержавна установа.

10. Найвищим органом суддівського самоврядування:

- а)збори суддів;
- б) Раду суддів України;
- в) з'їзд суддів України;
- г) Пленум Верховного Суду.

11.Орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, керівники підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян, яким направлено звернення Ради суддів України з питань забезпечення безпеки суддів, зобов'язані розглянути таке звернення протягом:

- а) наступного дня вжити заходів щодо усунення загроз безпеці суддів;
- б) негайно;
- в) 10 днів з дня його отримання і вжити заходів щодо усунення загроз безпеці суддів;
- г) протягом одного місяця.

12. Третейський суд – це:

- а) державний орган;
- б) недержавний орган;
- в) недержавна установа;
- г) суспільна організація.

13. Склад третейського суду формується:

- а) державою;
- б) господарським судом;
- в) третейським судом;
- г) сторонами.

14. Третейські суди, створені для розгляду конкретної справи, по латині називаються:

- а) *ad modum*;
- б) *ab ovo*;
- в) *ad hoc*;
- г) *ad rem*.

15. Третейському суду підвідомчі справи:

- а) по спорах про визнання недійсними актів;
- б) про банкрутство;
- в) по спорах, що виникають при зміні господарських договорів;
- г) по спорах, що виникають при виконанні господарських договорів.

16. В якому випадку претензія підлягає розгляду:

- а) не пізніше двох тижнів, які обчислюються з дня одержання претензії;
- б) не пізніше трьох тижнів, які обчислюються з дня одержання претензії;
- в) у місячний строк, який обчислюється з дня одержання претензії;
- г) у двомісячний строк, який обчислюється з дня отримання претензії.

17. Спір може бути передано на вирішення господарського суду за умови додержання сторонами порядку їхнього досудового врегулювання:

- а) за всіма категоріями спорів;
- б) для категорії спорів, прямо зазначених законодавством;
- в) за спорів за участю прокурора;

г) за спорів за участю казенних підприємств;

18. Справи порушуються господарським судом незалежно від уживання сторонами заходів досудового врегулювання спорів за заявою:

- а) прокурора;
- б) Голови Вищого господарського суду;
- в) Антимонопольного комітету України;
- г) Рахункової палати.

19. Що зазначається у претензії :

- а) вимоги заявника;
- б) повне найменування і поштові реквізити заявника претензії;
- в) повне найменування і поштові реквізити господарського суду;
- г) повне найменування і поштові реквізити організації, до якої претензія пред'являється.

20. Претензія підприємства підписується:

- а) керівником підприємства;
- б) уповноваженою особою;
- в) керівником юридичного підрозділу підприємства;
- г) власником підприємства.

Рекомендована література

1. Конституція України Конституція України від 28 червня 1996 року // [Електронний ресурс].-Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 листопада 1991 року в редакції від 08.01.2018 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
3. Цивільний кодекс України 16.01.2003 № 435-IV / Відомості Верховної Ради України. 03.10.2003. № 40. Ст. 356.
4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 року / Відомості Верховної Ради України. 2010 №№ 41 – 45. Ст. 529.
5. Беяневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України (із змінами і доповненнями станом на 1 серпня 2014 р.) : наук.-практ.. / В.Е.Беяневич; [Юрид. фірма] «Василь Кисіль і партнери». Адвокати і правники. – 4-те вид., перероб. і допов. – К. : Юстініан, 2014. 1299 с.
6. Беяневич О.А. Про досудове врегулювання господарських спорів / Вісник господарського судочинства. 2014. № 2. С. 253-361.
7. Коструба А. В. Правова природа судового рішення в контексті теорії правоприпинення / Вісник господарського судочинства. 2014. № 1. С. 158-163.
8. Суховий В. В. Про деякі питання звільнення від доказування обставин у процесуальному законодавстві України та зарубіжних країн / Вісник господарського судочинства. 2014. № 1. С. 89-94.
9. Штогун С. Як змінити судочинство? Реформа судової системи очима судді у відставці / Юридичний Вісник України. 2014. № 16. С. 5-7.

ТЕМА 3

ЮРИСДИКЦІЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СУДІВ. ІНСТАНЦІЙНА ЮРИСДИКЦІЯ. ТЕРИТОРІАЛЬНА ЮРИСДИКЦІЯ (ПІДСУДНІСТЬ). УЧАСНИКИ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ

Поняття юрисдикції. Види юрисдикції. Критерії визначення юрисдикції. Предметна юрисдикція господарських судів. Суб'єктна юрисдикція господарських судів. Характер спірного співвідношення. Суб'єктивний склад учасників спору. Справи, що відносяться до юрисдикції господарських судів. Вищий суд з питань інтелектуальної власності. Юрисдикція господарських судів щодо кількох пов'язаних між собою вимог. Право сторін на передачу спору на розгляд третейського суду, міжнародного комерційного арбітражу. Право сторін на передачу спору на розгляд іноземного суду.

Поняття інстанційної юрисдикції. Суд першої інстанції. Суд апеляційної інстанції. Суд касаційної інстанції.

Поняття територіальної юрисдикції (підсудності). Види підсудності. Пред'явлення позову за місцезнаходженням чи місцем проживання відповідача. Підсудність справ, у яких однією із сторін є суд або суддя. Підсудність справ за вибором позивача. Виключна підсудність справ. Передача справ з одного суду до іншого суду. Правила визначення юрисдикції та підсудності справ господарським судам.

Поняття учасників господарського процесу. Склад учасників господарського процесу. Класифікація учасників господарського процесу. Сторони в господарському процесі. Права сторін в господарському процесі. Обов'язки сторін в господарському процесі. Позивачі в господарському процесі. Відповідачі в господарському процесі. Процесуальна співучасть. Заміна неналежної сторони. Процесуальне правонаступництво.

Треті особи в господарському процесі. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги на предмет спору. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору. Права та обов'язки третіх осіб у господарському

процесі. Необхідність участі третіх осіб без самостійних вимог у господарському процесі.

Прокурор як представник у господарському процесі. Привід для представництва прокуратурою інтересів громадян і організацій в господарському суді. Підтвердження повноважень прокурора. Форми участі прокурора в господарському судочинстві. Обов'язкова участь прокурора в господарському процесі. Прокурор як представник держави в господарському процесі. Прокурор як представник громадянина в господарському процесі. Позовна заява прокурора. Повноваження прокурора в господарському процесі.

Правове положення інших учасників господарського процесу. Особи, які сприяють здійсненню правосуддя. Посадові особи підприємств, установ, організацій, інших державних органів в господарському процесі. Експерт в господарському процесі. Судові експерти. Незалежність судового експерта. Перекладач в господарському процесі. Державні спеціалізовані установи.

Процесуальне представництво. Підстави виникнення представництва в господарському процесі. Повноваження представника. Належне підтвердження повноважень представника. Договір про надання правової допомоги у господарському процесі. Вимоги щодо довіреності. Види довіреностей. Строки довіреностей. Припинення дії довіреності. Адвокат в господарському процесі. Участь прокурора. Добровільне представництво. Представництво осіб, які приймають участь у справі. Представництво в суді. Види представництва. Суб'єкти представництва.

Ключові слова: юрисдикція, підсудність, учасники, позивач, відповідач, співучасть, суддя, експерт, спеціаліст, перекладач, треті особи, відвод, представництво, довіреність, прокурор.

1. Юрисдикція - компетенція судових органів із розгляду с справ; коло справ, які даний суд має право розглядати й вирішувати.

2. Підсудність - господарським судам підвідомчі справи, що виникають із корпоративних відносин у спорах між господарським товариством та його учасником (засновником, акціонером), у тому числі учасником, який вибув, а

також між учасниками (засновниками, акціонерами) госптовариств, що пов'язані зі створенням, діяльністю, управлінням і припиненням діяльності цього суб'єкта, крім трудових спорів.

3. Учасники - до складу учасників судового процесу входять сторони, треті особи, прокурор, інші особи, які беруть участь у процесі у випадках, передбачених ГПК, зокрема, судові експерти, перекладачі, посадові особи чи інші працівники підприємств, установ, організацій, державних та інших органів, коли їх викликано для дачі пояснень з питань, що виникають під час розгляду справи.

4. Позивач - особи, які подали позов або в інтересах яких подано позов про захист порушеного, невизнаного чи оспорюваного права або охоронюваного законом інтересу. В господарському процесі позивачем є підприємства та організації, що подали позов або в інтересах яких подано позов про захист порушеного чи оспорюваного права або охоронюваного законом інтересу.

5. Відповідач - особи, яким пред'явлено позовну вимогу. В господарському процесі це підприємства та організації, яким пред'явлено позовну вимогу.

6. Співучасть - участь у справі кількох позивачів і (або) відповідачів.

7. Суддя - громадянин України, який відповідно до Конституції України та Закону України «Про судоустрій та статус суддів» призначений чи обраний суддею, займає штатну суддівську посаду в одному з судів України і здійснює правосуддя на професійній основі.

8. Експерт - особа, що володіє спеціальними знаннями, яку залучають органи досудового розслідування, суд для проведення експертизи.

9. Спеціаліст - особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками, необхідними для застосування технічних засобів, і призначена судом для надання консультацій та технічної допомоги під час вчинення процесуальних дій, пов'язаних із застосуванням таких технічних засобів (фотографування,

складання схем, планів, креслень, відбору зразків для проведення експертизи тощо).

10. Перекладач - особа, яка вільно володіє мовою, якою здійснюється судочинство, та іншою мовою, знання якої необхідне для усного чи письмового перекладу з однієї мови на іншу, а також особа, яка володіє технікою спілкування з глухими, німими чи глухонімими.

11. Треті особи - це суб'єкти процесуальних правовідносин, які вступають у розпочату провадженням справу для захисту особистих суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів. У процесі розгляду господарським судом спору між позивачем і відповідачем третя особа може вважати, що саме їй належить право на предмет спору.

12. Відвід - це заявлена неможливість брати участь у справі для учасників процесу, які не беруть участь у справі, які вже вступили у справу, або вирішувати справу для судді, який вже прийняв справу.

13. Представництво - це правовідношення, відповідно до якого одна сторона (представник) на підставі набутих нею повноважень виступає і діє від імені іншої особи, яку представляє, створюючи, змінюючи чи припиняючи безпосередньо для неї цивільні права та обов'язки.

14. Довіреність - письмове уповноваження, що видається однією особою іншій для представництва перед третіми особами.

15. Прокурор - державний правоохоронний орган, на який покладено здійснення нагляду за додержанням та правильним застосуванням законів.

Питання для самоконтролю:

1. Надайте поняття юрисдикції.
2. Що розуміється під предметною та суб'єктною юрисдикцією?
3. Які справи відносяться до юрисдикції господарських судів?
4. Чи допускається об'єднання в одне провадження кількох вимог?

5. Чи може спір, який відноситься до юрисдикції господарського суду, бути переданий сторонами на вирішення третейського суду?

6. Чи може спір, який відноситься до юрисдикції господарського суду, бути переданий сторонами на вирішення міжнародного комерційного арбітражу?

7. Визначте, в яких випадках спір, який відноситься до юрисдикції господарського суду, не може бути переданий сторонами на вирішення третейського суду або комерційного арбітражу.

8. У яких випадках сторони мають право на передачу спору на розгляд іноземного суду?

9. Надайте поняття інстанційної юрисдикції.

10. Назвіть суди апеляційної та касаційної інстанцій.

11. Надайте поняття територіальної юрисдикції (підсудності).

12. Що собою представляє підсудність справ за вибором позивача?

Виключна підсудність.

13. Як визначається склад господарського суду?

14. Який порядок вирішення питань при колегіальному розгляді справи?

15. Підстави для відводу (самовідводу) судді, інших учасників судового процесу. Недопустимість повторної участі судді у розгляді справи.

16. Склад учасників справи, їх права та обов'язки.

17. Сторони в судовому процесі, їх процесуальні права та обов'язки.

18. Треті особи у судовому процесі.

19. Що являє собою представництво в господарському процесі?

20. Які підстави виникнення представництва?

21. У чому полягають повноваження представника?

22. В яких випадках можлива реалізація своїх прав через представника?

23. Чи відрізняється процесуальне правонаступництво від заміни неналежного відповідача?

24. Підстави та процесуальні форми участі прокурора у господарському судочинстві.

25. Що належить до процесуальних прав прокурора при його участі у розгляді справи господарським судом?
26. Правовий статус перекладача в господарському процесі.
27. Правовий статус експерта в господарському процесі.
28. Участь в господарському процесі державних органів та органів місцевого самоуправління.
29. Участь у процесі посадових осіб та інших працівників підприємств, установ, організацій, державних та інших органів.
30. Підстави для відводу експерта, спеціаліста, перекладача.

Практичні задачі та завдання

Фабула 1

Фізична особа - підприємець Слободян Т.М. звернувся до господарського суду Дніпропетровської області із позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю «ВЕБТРАНС-ЛОГІСТИК» про стягнення заборгованості у сумі 108 700, 00 грн. за Договором №01-3427-Т на транспортно-експедиційне обслуговування.

Позовні вимоги обґрунтовано неналежним виконанням відповідачем умов Договору №01-3427-Т на транспортно-експедиційне обслуговування в частині повного та своєчасного розрахунку.

Ухвалою господарського суду від 27.06.2018 р. позовну заяву прийнято до розгляду, відкрито провадження у справі та призначено підготовче засідання на 19.07.2018 р. Розглянувши подану позову заяву, господарський суд встановив.

Під час підготовчого засідання 19.07.2018 р. суд з власної ініціативи поставив на обговорення позивачу питання щодо підсудності зазначеної справи.

Позивач зазначив, що вказана позовна заява повинна розглядатись Господарського суду Закарпатської області у порядку загального позовного провадження, оскільки місце знаходження відповідача м. Хуст, Закарпатська область.

Як вбачається із Витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань станом на 19.07.2018 р. Товариство з обмеженою відповідальністю «ВЕБТРАНС-ЛОГІСТИК», зареєстровано за адресою: 90400, Закарпатська область, м. Хуст.

Питання:

Яке рішення має прийняти суд?

Чи є в даному випадку підстави для направлення за територіальною юрисдикцією до Господарського суду Закарпатської області?

Який порядок направлення справи до іншого суду?

Чи підлягає оскарженню ухвала про направлення за територіальною юрисдикцією?

Фабула 2

До Господарського суду Львівської області з позовом про відшкодування шкоди в порядку регресу звернувся представник товариства з обмеженою відповідальністю «Фінансова компанія «Довіра та Гарантія», м. Київ. Відповідачем по справі виступає товариство з обмеженою відповідальністю «Львівське АТП-14631», м. Львів. Суд, розглянувши позовну заяву повернув її з посиланням на те, що позивачем подано позов, який підписаний представником позивача – директором ТОВ «Фінансова компанія «Довіра та Гарантія» без подання доказів наявності у нього відповідних повноважень (протоколу загальних зборів чи наказу про призначення директором).

Питання:

Чи правомірні дії суду?

Чи може директор підприємства бути представником?

Яким чином оформлюються повноваження?

Які вимоги пред'являються до представника в даному випадку?

Фабула 3

До Господарського суду Полтавської області звернулось Товариство з обмеженою відповідальністю «ФОРТ СТІЛ» з позовною заявою до Товариства з обмеженою відповідальністю «Полтавська бурова компанія» про стягнення грошових коштів.

Позовну заяву підписано 02.02.2018 року представником за дорученням ТОВ «ФОРТ СТІЛ» ОСОБА_1, тоді як довіреність товариством представнику видана 05.02.2018р. Інших доказів наявності повноважень представника ОСОБА_1 на підписання позовної заяви до матеріалів позову не додано.

Судом винесено ухвалу про повернення позовної заяви позивачу.

Питання:

Чи правомірне рішення суду?

Яким чином оформлюється участь в господарському процесі юридичних осіб?

Хто має право здійснювати представництво юридичної особи в господарському суді?

Які вимоги висуваються до довіреності?

Фабула 4

До Господарського суду Вінницької області надійшла позовна заява Приватного сільськогосподарського підприємства «Промінь» до відповідача: Товариства з обмеженою відповідальністю «Т.Б.Фрут», м. Городок Львівської області про стягнення заборгованості.

Як вбачається із позовної заяви за №44, датованої 12.03.2018 р., позовна заява підписана представником ПСП «Промінь» ОСОБА_1. На підтвердження повноважень ОСОБА_1 на підписання поданого позову від імені позивача Приватного сільськогосподарського підприємства «Промінь» долучено довіреність, яка видана 27.03.2018 р., але не подано доказів в підтвердження повноважень ОСОБА_1 на підписання позовної заяви №44 від 12.03.2018 р. від імені позивача Приватного сільськогосподарського підприємства «Промінь».

Питання:

Яке рішення має прийняти суд?

Які вимоги пред'являються до представника в даному випадку?

Яким чином підтверджуються повноваження представника?

Хто має право підписати довіреність?

Фабула 5

До Господарського суду Сумської області з позовом звернувся перший заступник керівника Шосткинської місцевої прокуратури в інтересах держави в особі Виконавчого комітету Шосткинської міської ради Сумської області до Товариства з обмеженою відповідальністю «Технопринт» про стягнення грошових коштів упущеної вигоди, у зв'язку з не укладенням договору про пайову участь у розвитку інфраструктури м. Шостка за будівництво об'єкта.

08.02.2018 р. прокурор подав заяву про залишення позову без розгляду, так як прокурором у якості позивача помилково визначено виконавчий комітет

Шосткинської міської ради та просить суд залишити позовну заяву без розгляду, а саме для можливості усунення недоліків та звернення до суду з відповідним позовом в інтересах держави в особі належного позивача Шосткинської міської ради.

Питання:

Чи правомірна позиція прокурора?

Яке рішення має прийняти суд за результатом розгляду заяви?

Чи можлива заміна неналежного позивача в ГПК України?

Яким чином прокурор повинен обґрунтувати наявність підстав участі в господарському процесі?

Фабула 6

До Господарського суду Луганської області звернувся керівник Старобільської місцевої прокуратури Луганської області в інтересах держави в особі Старобільської районної ради Луганської області з позовом до відповідача 1 - Комунальної установи Старобільське районне територіальне медичне об'єднання Старобільської районної ради, відповідача 2 - Товариства з обмеженою відповідальністю Торгової компанії Едельвейс про визнання недійсним рішень комітету з конкурсних торгів, визнання недійсним договору купівлі-продажу товарів на суму 356399 грн.

Від відповідача надійшло заперечення відносно наявності підстав представництва прокурором інтересів держави з заявленими позовними вимогами. Відповідач вважає, що проведення торгів тендерним комітетом було здійснено з додержанням приписів законодавства і від учасників торгів не надходило жодних скарг щодо неправомірності проведення торгів.

Прокурор стверджує, що Старобільська районна рада, як орган місцевого самоврядування представляє інтереси територіальної громади та має право на звернення до суду у разі необхідності.

Враховуюючи те, що Старобільська районна рада, якій підзвітна та підконтрольна КУ Старобільське районне територіальне медичне об'єднання, не вживала заходів щодо оскарження результатів закупівлі і укладеного на цій підставі договору, а іншого державного органу, який може забезпечити представництво інтересів в даній справі немає, прокурор вважає, що у даній справі наявні підстави для представництва прокурором інтересів держави з заявленими вимогами.

В позовній заяві не зазначено прокурором причин неможливості позивача, який є самостійною юридичною особою з відповідною процесуальною дієздатністю, самостійно здійснювати захист своїх прав та охоронюваних законом інтересів у судовому порядку.

Суддя повернув позовну заяву, мотивуючи це тим, що відсутні докази того, що захист інтересів районної територіальної громади м. Старобільська, протиправно (або в результаті недбалості, або систематично) не здійснює або неналежним чином здійснює орган місцевого самоврядування

Питання:

Чи правильно вчинив суддя?

Чи допускається здійснення прокурором представництва інтересів у суді особи або органу без наявності чіткого та законного обґрунтування необхідності такої участі?

Завдання:

Визначте випадки та порядок участі прокурора в господарському процесі.

Визначте який процесуальний статус у прокурора?

Фабула 7

Позивач звернувся до господарського суду з позовом про визнання відповідача банкрутом. Господарський суд ухвалою зупинив провадження у справі та на клопотання позивача призначив судово-бухгалтерську експертизу

щодо виявлення реального стану боржника. Проведення експертизи було доручено працівнику аудиторської фірми. Як стало відомо в подальшому раніше між позивачем та аудиторською фірмою було укладено договір про надання постійних аудиторських послуг.

Питання:

Чи є підстави для відводу експерта?

Які права й обов'язки має судовий експерт?

Який порядок призначення експертиз в господарському процесі?

Завдання:

Складіть заяву про відвід експерта.

Фабула 8

ПАТ «Українська залізниця» в особі Регіональної філії «Придніпровська залізниця» звернулось до ВАТ «Мозирський нафтопереробний завод» з позовом про стягнення суми збитків в розмірі 1060340грн.06 коп.

Рішенням Господарського суду Дніпропетровської області від 21.08.2018 р. в задоволенні позовних вимог ПАТ «Українська залізниця» в особі Регіональної філії «Придніпровська залізниця» ПАТ «Українська залізниця» до ВАТ «Мозирський нафтопереробний завод» про стягнення суми збитків в розмірі 1060340грн.06 коп. відмовлено в повному обсязі.

23.08.2018 р. ВАТ «Мозирський нафтопереробний завод» звернулось до суду із заявою №б/н від 23.08.2018 р. про відшкодування судових витрат на професійну правову допомогу.

Питання:

Чи існують підстави для задоволення вимог ВАТ «Мозирський нафтопереробний завод»?

На які потреби використовуються кошти судового збору?

Завдання:

Класифікуйте види судових витрат.

Дайте визначення «попередній розрахунок судових витрат».

Фабула 9

Приватне підприємство «ЕКОСТАНДАРТ-Т» звернулось до Господарського суду Дніпропетровської області до Товариства з обмеженою відповідальністю «ТБМ-СТРОЙМОНТАЖ» про стягнення заборгованості у розмірі 282 268,46грн. за 2 окремими договорами, а саме: про надання послуг по збору, транспортуванню, знешкодженню та утилізації технологічних відходів від 31.08.17 р. та про надання послуг по збору, транспортування, знешкодженню та утилізації технологічних відходів від 06.09.17 р.

Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області від 27.07.18 р. у справі було повернуто позовну заяву і додані до неї документи без розгляду на підставі п.2. ч.5. ст. 174 ГПК України.

01.10.2018 року від ПП«ЕКОСТАНДАРТ-Т» надійшла заява про повернення судового збору в розмірі 4 234, 03 грн., сплаченого за подання позовної заяви, згідно платіжного доручення №85 від 19.07.2018 року.

Питання:

Чи є в даному випадку підстави для повернення сплаченого судового збору?

Завдання:

Вкажіть яке рішення повинен прийняти суд?

Фабула 10

До Господарського суду міста Києва звернулось з позовом Товариство з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Агрофорвард» до Товариства з

обмеженою відповідальністю «Луї Дрейфус Компані Україна» про стягнення 131735,52 грн. Позовні вимоги обґрунтовані тим, що відповідач не виконав взяті на себе за договором № К1707-0954 від 04.07.2017 р. зобов'язання по оплаті поставленого позивачем товару, в зв'язку з чим утворилась заборгованість у розмірі 131735,52 грн, яку позивач просить стягнути у судовому порядку. Ухвалою суду від 26.02.2018 р. відкрито провадження у справі № 910/1293/18, постановлено, розглядати справу в порядку спрощеного позовного провадження, без виклику учасників справи, надано відповідачу строк у 15 днів з дати отримання ухвали на подання відзиву.

Відповідач скориставшись своїм правом, наданим ст. 165 Господарського процесуального кодексу України, надав суду відзив, яким позов відхилив, враховуючи те, що позивачем не надано суду доказів складання та реєстрації податкової накладної, а також те, що існують обґрунтовані сумніви щодо правомірності набуття права власності позивачем на товар, оскільки останній є «проблемним». До господарського суду надійшла відповідь позивача на відзив, в якій останній вказав про наявність доказів про фактичну поставку товару відповідачу та відсутність здійснення відповідачем розрахунку за нього. До відповіді долучено копії зареєстрованих у встановленому законом порядку податкових накладних.

Питання:

На кого покладається обов'язок доказування і подання доказів?

Які підстави звільнення від доказування?

Що означає належність доказів, допустимість доказів, достовірність доказів, достатність доказів?

Завдання:

Дайте визначення доказів в господарському процесі.

Тестові завдання

1. Визначте, що означає поняття «юрисдикція»:

- а) компетенція спеціально уповноважених органів судової влади здійснювати правосуддя в формі визначеного законом виду судочинства та щодо визначеного кола правовідносин;
- б) компетенція держави щодо вирішення судових питань;
- в) коло питань, віднесених до вирішення лише державними органами;
- г) коло питань, віднесених до вирішення лише судовими органами.

2. Предметна юрисдикція означає:

- а) окремі спірні правовідносини;
- б) характер спірних матеріальних правовідносин;
- в) коло справ, що виникають з господарських правовідносин;
- г) коло питань, що виникають з правовідносин суб'єктів господарювання.

3. Суб'єктна юрисдикція характеризується:

- а) суб'єктивним складом правовідносин;
- б) складом правовідносин, віднесених до розгляду тим чи іншим судом;
- в) суб'єктивним складом правовідносин;
- г) складом правовідносин, віднесених до розгляду тими чи іншими органами.

4. Господарські суди розглядають справи:

- а) у спорах, що виникають між суб'єктами, з яких хоча б один є суб'єктом господарювання;
- б) у спорах, що виникають між державними органами і суб'єктами господарювання;
- в) у спорах, що виникають між юридичними особами;

г) у спорах, що виникають у зв'язку із здійсненням господарської діяльності.

5. Об'єднання в одне провадження кількох вимог, які підлягають розгляду в порядку різного судочинства

а) не допускається;

б) допускається;

в) допускається за рішенням Верховної Ради України;

г) допускається Радою суддів.

6. Спів, який відноситься до юрисдикції господарського суду...

а) не може бути переданий сторонами на вирішення третейського суду або міжнародного комерційного арбітражу;

б) може бути переданий сторонами на вирішення третейського суду або міжнародного комерційного арбітражу;

в) може бути переданий сторонами на вирішення третейського суду або міжнародного комерційного арбітражу за рішенням Верховного Суду;

г) може бути переданий сторонами на вирішення третейського суду або міжнародного комерційного арбітражу за рішенням лише Ради суддів.

7. Територіальна юрисдикція (підсудність) – це:

а) компетенція конкретного суду щодо розгляду конкретних справ;

б) компетенція із розгляду справ однорідними судами залежно від території, на яку їхня юрисдикція поширюється;

в) компетенція конкретного суду щодо розгляду справ на окремій території;

г) компетенція конкретного суду щодо розгляду визначеного кола справ на визначеній території.

8. Відповідно до Господарського процесуального кодексу України процесуальне правонаступництво:

- а) допускається на будь-якій стадії судового процесу;
- б) не допускається;
- в) допускається лише у разі смерті фізичної особи;
- г) допускається лише у разі припинення діяльності суб'єкта господарювання.

9. Відповідно до Господарського процесуального кодексу України повноваження адвоката як представника у справі не посвідчує:

- а) ордер;
- б) доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги;
- в) рішення суду;
- г) договір про надання правової допомоги.

10. Серед учасників господарського процесу відвід може бути заявлено:

- а) судді господарського суду;
- б) позивачеві;
- в) відповідачеві;
- г) прокуророві.

11. Види представництва:

- а) законне і добровільне;
- б) дійсне та тимчасове;
- в) загальне та добровільне;
- г) законне і договірне.

12. Представниками в господарському суді не можуть бути:

- а) судді, слідчі, прокурори;

- б) тільки судді;
- в) адвокати;
- г) прокурори та адвокати.

13. Представництво в господарському процесі – це:

- а) діяльність представника, який мав право заявлятися до початку вирішення спору;
- б) діяльність представника, який зобов'язаний за ухвалою господарського суду з'явитися на його виклик і дати мотивований висновок щодо поставлених йому питань;
- в) діяльність представника із встановлення справедливості суду;
- г) діяльність представника під час розгляду справи в судовому засіданні, яка здійснюється від імені особи, яку представляють, з метою досягти для неї найбільш сприятливого рішення, а також для надання допомоги в реалізації своїх прав.

14. На прокуратуру у господарському судочинстві покладається функція:

- а) підтримання державного обвинувачення в суді;
- б) нагляд за дотриманням законів господарським судом та учасниками процесу;
- в) представництво інтересів громадянина або держави в суді;
- г) надання правової допомоги господарському суду у вирішенні справи.

15. Процесуальним засобом звернення прокурора до господарського суду першої інстанції з метою виконання покладеної функції є:

- а) процесуальне подання;
- б) прокурорське застереження;
- в) позовна заява;
- г) процесуальний припис.

16. Перегляд рішень Вищого господарського суду України Верховним Судом за заявою прокурора про перегляд здійснюється за умови:

- а) погодження змісту заяви із позивачем по справі;
- б) попереднього внесення подання про перегляд рішень господарських судів;
- в) сплати судового збору;
- г) допуску справи до провадження суддею-доповідачем.

17. Прокурор приймає участь в розгляді господарських справ судами у формі:

- а) позовного провадження;
- б) окремого провадження;
- в) наказного провадження;
- г) безспірного провадження.

18. Рішення господарського суду, ухвалене за результатами розгляду позовної заяви прокурора, викладається:

- а) у письмовій формі;
- б) в усній формі;
- в) у формі відповіді на запит прокурора;
- г) на дошці оголошень суду.

19. Прокурор, який бере участь у справі, має обов'язки і користується правами сторони, крім права:

- а) збільшення чи зменшення позовних вимог;
- б) укладання мирової угоди;
- в) надавати доводи та заперечення;
- г) заявляти клопотання про відвід судді.

20. Посадові особи державних та інших органів, коли їх викликано для дачі пояснень, зобов'язані:

- 1) давати пояснення;
- 2) не сповіщати про знані ним відомості, коли це суперечить їхнім особистим інтересам;
- 3) сповістити про знані ними відомості та обставини у справі;
- 4) з'явитись до господарського суду на його виклик.

Рекомендована література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року / Верховна Рада України. URL://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80.

2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 листопада 1991 року в редакції від 08.01.2018 року /Верховна Рада України. URL://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12.

3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40. Ст. 356.

4. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII/ Верховна Рада України. URL://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/page7.

5. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 07.07.2010 р. № 2453-IV (із змінами та доповненнями) /Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2010. №41. Ст. 529.

6. Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу судами першої інстанції: Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 №18/Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0018600-11>.

7. Про деякі питання застосування положень Закону України «Про прокуратуру» щодо представництва прокуратурою інтересів держави в

господарському суді: Інформаційний лист ВГСУ від 23.02.2016 № 0106/348/16/ Верховна Рада України. URL: <http://www.arbitr.gov.ua/news/2152/>.

8. Постанова Пленуму Вищого Господарського Суду України від «Про деякі питання участі прокурора у розгляді справ, підвідомчих господарським судам» від 17.12.2013/ Верховна Рада України. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0007600-12>.

9. Рішення Конституційного Суду України від 8 квітня 1999 № 3-рп/99 року у справі щодо офіційного тлумачення положень статті 2 Арбітражного процесуального кодексу України (справа про представництво прокуратурою України інтересів держави в арбітражному суді) /Верховна Рада України. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-99>.

10. Про участь в господарському процесі відособлених підрозділів юридичних осіб: Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 28 липня 1994 р. із змінами станом на 18 листопада 1997 року / Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_492800-94.

11. Про деякі питання вирішення спорів за участю органів державної податкової служби: Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 12 травня 1995 р. із змінами станом на 01 вересня 2005 року / Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_451800-95.

12. Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ за участю іноземних суб'єктів господарської діяльності: Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 12 травня 1995 р. із змінами станом на 21 вересня 1993 року з наступними змінами / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/v0010600-13>.

13. Жигалкін І.П. Проблемні питання представництва прокурора у господарському процесі (законодавчий аспект) URL: https://uajcc.org/problem_vopros_prokurog_hozproc/.

14. О.П. Натрус, Ю.А. Турлова, О.А. Казак та ін. Представництво прокурором у суді законних інтересів держави: наук.-практ. посіб. Київ: Національна академія прокуратури України, 2016. 262 с.

15. Стефанчук М.М. Напрямки вдосконалення представницької функції прокурора в суді. Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Серія ПРАВО. 2015. Випуск 34. Том 3. С. 115.
16. Шевлякова О. В. Правове становище прокурора в господарському, цивільному судочинстві: порівняльна характеристика. Актуальні проблеми держави і права. Збірник наукових праць. Одеса. 2013. С. 380.
17. А. П. Гаврилішин, В. П. Козирева. Господарсько-процесуальне право: навч. посібник. Ірпінь: Нац. акад. держ. податк. служби України. 2015. 170 с.
18. Резнікова В.В.: Господарсько-процесуальне право України: підручник. Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2014. 225 с.
19. Світличний О. П. Господарський процес: підручник. Київ: НУБіП України. 2016. 337 с.
20. Степанова Т.В. Поняття учасника господарського процесу. Національний юридичний журнал: теорія і практика. 2016. с.119.
21. Степанова Т.В. Особливості представництва юридичних осіб у господарському процесі адвокатом та іншими особами. Правова держава. 2016. С.81.

ТЕМА 4

ДОКАЗИ ТА СУДОВІ ВИТРАТИ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Поняття доказування в господарському процесі. Встановлення дійсних фактичних обставин справи. Розумова (логічна) сторона доказування. Практична сторона доказування. Суб'єкти судового доказування. Об'єкти судового доказування. Риси процесуальної форми доказування. Стадії судового доказування. Мета судового доказування. Обов'язок доказування.

Поняття доказів в господарському процесі. Види доказів в господарському процесі. Класифікація судових доказів. Первинні докази. Похідні докази. Прямі докази. Побічні докази. Змішані докази. Ознаки доказування. Предмет доказування. Факти, які не підлягають доказуванню. Загальновідомі факти. Преюдиціально встановлені факти. Презюмовані факти (правові презумпції). Представлення доказів. Витребування доказів.

Відносність доказів. Відповідність доказів. Правила відповідності доказів. Допустимість доказів. Правила допустимості доказів. Достовірність доказів. Достатність доказів. Оцінка доказів. Засоби доказування в господарському процесі. Речові докази. Письмові докази. Характерні ознаки письмових доказів. Класифікація письмових доказів. Сутність експертизи. Висновок судового експерта. Додаткова експертиза. Повторна експертиза.

Поняття та види судових витрат. Превентивна ціль сплати судових витрат. Компенсаційна ціль сплати судових витрат. Склад судових витрат. Судовий збір. Ціна позову. Повернення сум судового збору. Звільнення від сплати судового збору. Розподіл судових витрат. Судові видатки. Розмір судових видатків. Судові штрафи.

Ключові слова: доказування, докази, належність доказів, витребування доказів, допустимість доказів, оцінка доказів, речові докази, письмові докази, експертиза, додаткова експертиза, повторна експертиза, судові витрати, судовий збір, ціна позову, судові штрафи.

1. Доказування - розумова і практична діяльність компетентних учасників процесуальних відносин, що полягає у збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для правильного вирішення справи.

2. Докази - будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи.

3. Належність доказів - є докази, на підставі яких можна встановити обставини, які входять в предмет доказування. Суд не бере до розгляду докази, які не стосуються предмета доказування.

4. Витребування доказів - Учасник справи у разі неможливості самостійно надати докази вправі подати клопотання про витребування доказів судом.

5. Допустимість доказів - обставини, які відповідно до законодавства повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування. Докази, одержані з порушенням закону, судом не приймаються.

6. Оцінка доказів - жодні докази не мають для суду заздалегідь встановленої сили. Суд оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності.

7. Речові докази – предмети матеріального світу, які своїм існуванням, своїми якостями, властивостями, місцезнаходженням, іншими ознаками дозволяють встановити обставини, що мають значення для справи.

8. Письмові докази - є документи (крім електронних документів), які містять дані про обставини, що мають значення для правильного вирішення спору.

9. Експертиза - це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні, зокрема, суду.

10. Додаткова експертиза - призначається судом після розгляду ним висновку первинної експертизи, якщо виявиться, що усунути неповноту або неясність висновку в судовому засіданні шляхом заслуховування експерта неможливо.

11. Висновок експерта визнається неповним, якщо досліджено не всі надані йому об'єкти або не дано вичерпних відповідей на всі поставлені перед експертом питання.

12. Повторна експертиза - судова експертиза, у проведенні якої експерт досліджує ті ж самі об'єкти і вирішує ті ж самі питання, які досліджувалися і вирішувалися у первинній судовій експертизі. Нові об'єкти на дослідження повторної судової експертизи подаватися не можуть, так само як не можуть ставитися на її вирішення питання, які не розглядалися попередньою експертизою.

13. Судові витрати – це судовий збор та витрати, пов'язані з розглядом справи. До витрат, пов'язаних з розглядом справи, належать витрати: на професійну правничу допомогу; пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертизи; пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів; пов'язані з вчиненням інших процесуальних дій, необхідних для розгляду справи або підготовки до її розгляду.

14. Судовий збір - збір, що справляється на всій території України за подання заяв, скарг до суду, за видачу судами документів, а також у разі ухвалення окремих судових рішень, передбачених Законом України «Про судовий збір». Судовий збір включається до складу судових витрат.

15. Ціна позову - має значення для визначення розміру державного мита. Вона визначається у позовах. Ціна позову визначається позивачем самостійно і має міститись у позовній заяві

16. Судові штрафи - міра відповідальності у вигляді санкцій, що застосовуються судом до осіб, які не виконали обов'язку, встановленого процесуальним законодавством.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття доказів в господарському процесі.
2. Засоби доказування в господарському процесі.
3. Обов'язок доказування і подання доказів.
4. Які підстави звільнення від доказування?
5. Що означає належність доказів, допустимість доказів, достовірність доказів, достатність доказів?
6. Який порядок подання доказів?
7. Витребування доказів.
8. Чи припустимий огляду доказів за їх місцезнаходженням? Якщо так – який порядок такого огляду?
9. Класифікація доказів. Письмові та речові докази. Порядок їх зберігання та повернення.
10. Чи можуть у господарському суді використовуватись електронні докази? Якщо так, то який порядок їх зберігання та повернення?
11. Який порядок призначення та проведення експертизи?
12. Назвіть підстави та порядок забезпечення доказів.
13. Оцінка доказів.
14. Дайте визначення поняття судових витрат.
15. Що є метою встановлення інституту судових витрат?
16. Яким законодавством регулюється питання судових витрат?
17. Які, відповідно до законодавства, є види судових витрат?
18. Що таке судовий збір?
19. Як розраховується розмір судового збору відповідно до чинного законодавства?
20. Як здійснюється порядок сплати судового збору?
21. Чим відрізняється розмір судового збору від розміру витрат пов'язаних з розглядом судової справи?

22. Яким нормативно-правовим актом регулюється розподіл судових витрат між сторонами у господарському процесі?

23. На кого покладаються інші судові витрати, пов'язані з розглядом справи, у разі часткового задоволення позову, у разі відмови в позові, у разі задоволення позову?

24. Яким чином компенсуються судові витрати, якщо обидві сторони звільнені від їх оплати?

25. Що має зробити суд у випадку зловживання стороною чи її представником процесуальними правами, або якщо спір виник внаслідок неправильних дій сторони?

26. На чю користь стягуються судові витрати у спорі про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою?

27. За яких умов суд має право накласти арешт на грошові кошти чи майно сторони, на яку судовим рішенням покладено витрати?

28. Яким чином стягуються судові витрати на користь третьої особи?

29. Якщо сторони під час укладення мирової угоди не передбачили порядку розподілу судових витрат, яку частину цих витрат несе кожна із сторін?

30. Яким чином компенсуються судові витрати, якщо обидві сторони звільнені від їх оплати?

Практичні задачі та завдання

Фабула 1

До Господарського суду Дніпропетровської області VERITIA TRADING LTD (ВЕРИТИА ТРЕЙДИНГ ЛТД), Кипр подано заяву щодо банкрутства ОСОБА_1 товариства з обмеженою відповідальністю «ЗРОБИ САМ Україна», м. Дніпро.

Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області заяву про порушення справи про банкрутство прийнято до розгляду.

Постановою суду боржника «ЗРОБИ САМ Україна» визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру, ліквідатором призначено арбітражного керуючого ОСОБА_3.

До суду надійшло клопотання ліквідатора про витребування у ПАТ «Укрсоцбанк» копій договорів №040 від 18.11.2009 р., 18.11.2013 р., укладений між ТОВ «ЗРОБИ САМ Україна» та ПАТ «Унікредит Банк» (ПАТ «Укрсоцбанк»).

Ухвалою суду у задоволенні клопотання ліквідатора судом було відмовлено.

Питання:

Чи відповідають дії суду чинному законодавству?

Який порядок подання заяви про забезпечення доказів?

Який порядок надання доказів?

Чи оскаржується в судовому порядку ухвала про відмову у задоволенні клопотання про витребування доказів?

Фабула 2

Публічне акціонерне товариство «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» звернулось з позовом до Відповідача-1 Публічне акціонерне товариство «Акцент-Банк» та Відповідача-2 Товариство з обмеженою відповідальністю «Тернопільобленерго», в якому просить господарський суд: стягнути солідарно з Публічного акціонерного товариства «Акцент-Банк» та Відкритого акціонерного товариства «Тернопільобленерго» на користь Публічного акціонерного товариства «Національного акціонерна компанія «Нафтогаз України» 1000000,00 грн. заборгованості за векселем,

154027,40 грн. відсотків та 309784,22 грн. інфляційних, а всього 1 463 811,62 грн. та за рахунок відповідачів компенсувати судові витрати.

Питання:

Що таке судовий збір?

Завдання:

Назвіть види судових витрат, які оплачуються при поданні позовної заяви.

Яким чином визначається сума судового збору?

Вирахуйте яка в даному випадку буде сума судового збору?

Фабула 3

Дніпровська міська рада звернулась до господарського суду Дніпропетровської області з позовною заявою до приватного підприємства «Чумаки», третя особа, яка не заявляє самостійні вимоги на предмет спору на стороні позивача: Регіональне відділення фонду державного майна України по Дніпропетровській області про зобов'язання передати до комунальної власності територіальної громади міста Дніпра гуртожиток за адресою: м. Епіка, 1А, м. Дніпро.

Ухвалою суду від 05.06.2018 р. позовну заяву Дніпровська міська рада прийнято до розгляду, залучено Регіональне відділення фонду державного майна України по Дніпропетровській області в якості третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, призначено підготовче судове засідання на 03.07.2018 р.

Під час розгляду справи виникла необхідність витребувати додаткові докази по справі.

Питання:

Які процесуальні наслідки витребування додаткових доказів?

Який порядок витребування доказів?

Як Ви вважаєте, що може бути доказами саме в цій справі?

Яким чином витребуються докази?

Фабула 4

Приватне підприємство «ЕКОСТАНДАРТ-Т» звернулось до Господарського суду Дніпропетровської області до Товариства з обмеженою відповідальністю «ТБМ-СТРОЙМОНТАЖ» про стягнення заборгованості у розмірі 282 268,46грн. за 2 окремими договорами, а саме: про надання послуг по збору, транспортуванню, знешкодженню та утилізації технологічних відходів від 31.08.17 та про надання послуг по збору, транспортування, знешкодженню та утилізації технологічних відходів від 06.09.17 р.

Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області від 27.07.18р. (залишену без змін постановою ДАГС від 18.09.18р.) у справі було повернуто позовну заяву і додані до неї документи без розгляду на підставі п.2. ч.5. ст. 174 ГПК України.

01.10.2018 року від ПП «ЕКОСТАНДАРТ-Т» надійшла заява про повернення судового збору в розмірі 4 234, 03 грн., сплаченого за подання позовної заяви, згідно платіжного доручення №85 від 19.07.2018 року.

Питання:

Вкажіть яке рішення повинен прийняти суд?

Чи є в даному випадку підстави для повернення сплаченого судового збору?

Хто звільняється від сплати судового збору?

Завдання:

Назвіть види судових витрат.

Фабула 5

ПАТ «Українська залізниця» в особі Регіональної філії «Придніпровська залізниця» ПАТ «Українська залізниця» звернулось до ВАТ «Мозирський нафтопереробний завод» з позовом про стягнення суми збитків в розмірі 1060340грн.06 коп.

Рішенням Господарського суду Дніпропетровської області від 21.08.2018 р. в задоволенні позовних вимог ПАТ «Українська залізниця» в особі Регіональної філії «Придніпровська залізниця» ПАТ «Українська залізниця» до ВАТ «Мозирський нафтопереробний завод» про стягнення суми збитків в розмірі 1060340грн.06 коп. відмовлено в повному обсязі.

23.08.2018 р. ВАТ «Мозирський нафтопереробний завод» звернулось до суду із заявою №б/н від 23.08.2018 р. про відшкодування судових витрат на професійну правову допомогу.

Чи існують підстави для задоволення вимог ВАТ "Мозирський нафтопереробний завод"?

Питання:

На які потреби використовуються кошти судового збору?

Завдання:

Класифікуйте види судових витрат.

Дайте визначення «попередній розрахунок судових витрат».

Фабула 6

Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області від 13.05.2017 р. порушено провадження у справі за позовом ПАТ «БМ БАНК» (далі - позивач) до ТОВ «АТЗТ Єврометал» (далі - відповідач-1), Товариства з обмеженою відповідальністю «Інтербізнессервіс» (далі - відповідач-2) про стягнення 23 806 634,94 грн.

Ухвалами Господарського суду від 03.10.2017 р. призначено у справі судову економічну експертизу, проведення якої доручено Дніпропетровському науково-дослідному інституту судових експертиз; зобов'язано ТОВ «АТЗТ Єврометал» оплатити на підставі відповідної вимоги Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових експертиз попередню вартість експертизи із подальшим розподілом судових витрат відповідно до приписів ст. 49 ГПК України.

02.11.2017 р. до суду від Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових експертиз надійшло клопотання експерта про погодження строку проведення експертизи, що перевищує 90 календарних днів, у зв'язку зі значною поточною завантаженістю експертів лабораторії економічних досліджень Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових експертиз.

Питання:

Дайте визначення «експертиза в господарському процесі».

Які види експертиз існують?

Який порядок призначення експертизи в господарському процесі?

Яке рішення прийме суд? Чи правомірне клопотання експерта?

Фабула 7

ПАТ «ВТБ Банк» (далі - позивач) звернулося до Господарського суду Дніпропетровської області з позовом до ТОВ «Любимівський Кар'єр» (далі - відповідач), в якому просить звернути стягнення на предмет застави за договором застави обладнання, укладений між позивачем та відповідачем, посвідченим приватним нотаріусом Дніпропетровського міського нотаріального округу, що належить на праві власності ТОВ «Любимівський Кар'єр», в рахунок погашення заборгованості ТОВ «Любимівський Кар'єр» перед позивачем відповідно до умов кредитного договору; в рахунок

погашення заборгованості ТОВ з іноземними інвестиціями «Кольорові метали» перед позивачем відповідно до умов кредитних договорів; в рахунок погашення заборгованості ТОВ «Трансмаш» перед позивачем відповідно до умов кредитних договорів.

Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області призначена судова експертиза, провадження у справі зупинено. Проведення судової експертизи доручено судовому експерту ОСОБА_2.

На адресу суду надійшов висновок судового експерта, у якому зазначено що визначити, якою була вартість предмету застави за договором застави обладнання, посвідченим приватним нотаріусом Дніпропетровського міського нотаріального округу, що належить на праві власності ТОВ «Любимівський кар'єр», не представляється можливим у зв'язку з відсутністю у експерта достовірних даних стосовно фактичного стану, комплектності, справності тощо.

Питання:

Яке рішення має прийняти суд?

Чи наявна в даному випадку підстава призначення додаткової експертизи?

В яких випадках призначається додаткова експертиза?

Які строки проведення експертиз в господарському процесі?

Фабула 8

ТОВ «Юридична компанія «Аспект Плюс» (далі - позивач) звернулося до Господарського суду Дніпропетровської області з позовною заявою до Товариства з обмеженою відповідальністю Науково-виробнича комерційна фірма «Техметалосервіс» (далі - відповідач), у якій заявило вимоги про стягнення 1200000,00 грн з посиланням на наступне.

20.06.2018 між позивачем та ТОВ «Компанія «Системи Енергоефективності» укладено договір про відступлення права вимоги, відповідно до якого ТОВ «Компанія «Системи Енергоефективності» частково відступило позивачу право вимоги у розмірі 1200000,00 грн, що виникло на підставі Кредитного договору, укладеного між відповідачем та ПАТ «Місто Банк» разом з додатковою угодою до нього, а також договору про відступлення права вимоги, укладеного між ТОВ «Фінансова компанія «Сонячне Місто» та ТОВ «Компанія «Системи Енергоефективності» 12.01.2018 р.

Розглянувши позовні матеріали за формальними ознаками, не вивчаючи при цьому суті, судом було встановлено, що подана позовна заява підлягає залишенню без руху з підстав неподання до неї доказів сплати судового збору у встановленому порядку і розмірі відповідно до закону, про що 25.07.2018 р. прийнято відповідну ухвалу.

Відповідно до п. 2 резолютивної частини ухвали про залишення позовної заяви без руху від 25.07.2018 р. судом надано позивачу строк для усунення недоліків протягом десяти днів з дня вручення ухвали про залишення позовної заяви без руху.

Ухвалою від 27.08.2018 р. суд повернув ТОВ «Юридична компанія «Аспект Плюс» позовну заяву та додані до неї документи з підстав невиконання ухвали про залишення позовної заяви без руху та ненадання доказів сплати судового збору.

25.09.2018 р. ТОВ «Юридична компанія «Аспект Плюс» звернулось до суду з клопотанням про повернення судового збору, сплаченого платіжним дорученням від 20.07.2018 за подання позовної заяви до суду, яка була повернута., надавши при цьому копію платіжного доручення від 20.07.2018 р. про сплату судового збору у сумі 18000,00 грн.

Питання:

Чи підлягає клопотання про повернення судового збору задоволенню?

В яких випадках повертається судовий збір?

Яким процесуальним документом оформлюється повернення судового збору?

Які вимоги висуваються до платіжного доручення про сплату судового збору?

Фабула 9

ТОВ «Юнілівер Україна» звернулось до Господарського суду Дніпропетровської області з позовною заявою до ТОВ «Юніка-Сервіс» про стягнення основного боргу у розмірі 2454379,62грн., пені у розмірі 51 224,15 грн., 3% річних у розмірі 112167,52 грн.

Позовні вимоги обґрунтовує несплатою відповідачем поставленого товару.

Ухвалою суду від 21.06.2018 р. прийнято позовну заяву до розгляду та відкрито провадження у справі, розпочато розгляд справи у порядку загального позовного провадження, призначено підготовче засідання на 12.07.2018 р.

Крім того, разом із позовною заявою позивач подав до суду заяву про забезпечення позову, в якій просив: накласти арешт на грошові кошти, розміщені на банківських рахунках ТОВ «Юніка-Сервіс», в межах суми позову у розмірі 24706771,29грн. з урахуванням судових витрат позивача, та накласти арешт на товари, що належать на праві власності ТОВ «Юніка-Сервіс».

Питання:

Яким чином можливе забезпечення позову?

Який процесуальний порядок розгляду клопотання про забезпечення позову?

Який порядок накладення арешту на майно?

Завдання:

Дайте визначення поняттю «забезпечення позову»?

Фабула 10

Товариство з обмеженою відповідальністю «Новаком» звернулось з позовом до комунального підприємства теплових мереж «Криворіжтепломережа» про стягнення 11748,24грн - пені, 127513,31грн - інфляційних втрат, 32834,58грн - 3% річних.

Позовні вимоги обґрунтовані неналежним виконанням відповідачем умов договору в частині своєчасної оплати за поставлені послуги.

Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області від 08.05.2018 р. відкрито провадження по справі за правилами спрощеного позовного провадження з призначенням судового засідання на 29.05.2018 р.

Сторони звернулись із заявою про врегулювання спору за участю судді.

Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області від 29.05.2018 р.заяву сторін задоволено, призначено проведення процедури врегулювання спору у справі за участю судді. Спільну нараду за участю сторін призначено на 19.06.2018 р.

Сторони звернулись із заявою про затвердження мирової угоди та закриття провадження у справі.

Питання:

Що таке судовий збір?

Яким чином сплачується судовий збір при затвердженні мирової угоди?

Який порядок сплати судового збору в господарському процесі?

Тестові завдання

1. Доказування в господарському процесі це:

а) врегульована правовими нормами діяльність господарського суду та учасників господарського процесу зі збирання і закріплення, дослідження і оцінки доказів;

б) фактичні дані, на підставі яких господарський суд у визначеному законом порядку встановлює наявність чи відсутність обставин;

в) коло фактів, які необхідно встановити для прийняття обґрунтованого рішення;

г) результат відображення фактів, подій, явищ об'єктивної дійсності і розумової діяльності людини за допомогою письмового відображення.

2. Предмет доказування становлять:

а) сукупність фактів, які мають матеріально-правове значення, встановлення яких необхідне для винесення судом законного й обґрунтованого рішення по справі;

б) сукупність юридичних дій, встановлених і представлених для судового розгляду;

в) тільки письмові й електронні документи;

г) тільки речові докази.

3. За характером зв'язку змісту доказів з тими фактами, які необхідно встановити, докази поділяються на:

а) прямі і непрямі;

б) особисті і речові;

в) первісні і похідні;

г) письмові і речові докази.

4. Доказами у справі є будь-які фактичні дані, на підставі яких господарський суд встановлює:

- а) наявність обставин;
- б) законність обставин;
- в) належність обставин;
- г) цінність обставин.

5. Обставини, які мають значення для правильного вирішення господарського спору, встановлюються:

- а) поясненнями свідків;
- б) поясненнями сторін;
- в) наукові дослідження;
- г) речовими доказами.

6. Обставини, на які сторона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень, повинні довести:

- а) сама сторона;
- б) господарський суд;
- в) свідки;
- г) судовий експерт.

7. Докази до господарського суду подають:

- а) суддя;
- б) сторони;
- в) прокурор;
- г) перекладач.

8. Належність доказів означає, що господарський суд приймає тільки ті докази, які:

- а) подані сторонами;

- б) подані учасниками процесу;
- в) мають значення для справи;
- г) досліджені господарським судом.

9. Допустимість доказів означає, що обставини справи повинні бути підтверджені:

- а) письмовими доказами і не можуть підтверджуватись речовими доказами;
- б) речовими доказами і не можуть підтверджуватись письмовими доказами;
- в) певними засобами доказування і не можуть підтверджуватись іншими засобами доказування;
- г) письмовими та речовими доказами і не можуть підтверджуватись іншими засобами доказування.

10. Судовий збір НЕ справляється за подання:

- а) позовної заяви та іншої заяви, передбаченої процесуальним законодавством;
- б) заяви про винесення додаткового судового рішення;
- в) апеляційної і касаційної скарг на судові рішення;
- г) заяви про скасування рішення третейського суду.

11. У разі невнесення у визначений судом строк коштів для забезпечення судових витрат або несплати у визначений судом строк відповідних сум авансом суд вправі:

- а) відхилити клопотання про виклик свідка, призначення експертизи, залучення спеціаліста, перекладача, забезпечення, витребування або огляд доказів та ухвалити рішення на підставі інших поданих учасниками справи доказів;
- б) залишити позовну заяву без руху;

- в) повернути позовну заяву;
- г) оплатити судові витрати за рахунок суду.

12. Якщо в позовній заяві об'єднано дві і більше вимог немайнового характеру, як сплачується судовий збір?

- а) за будь-яку з вимог;
- б) за кожну вимогу;
- в) за одну вимогу на вибір позивача;
- г) можна не сплачувати.

13. До витрат, пов'язаних з розглядом справи, належать витрати:

- а) за видачу судами документів;
- б) за подання заяв, скарг до суду;
- в) на професійну правничу допомогу;
- г) усі відповіді вірні.

14. Хто подає попередній розрахунок суми судових витрат?

- а) позивач;
- б) відповідач;
- в) прокурор;
- г) позивач та відповідач.

15. На які потреби використовуються кошти судового збору?

- а) на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади
- б) на безперервне функціонування судової системи.
- в) на потреби канцелярії суду та технічні засоби
- г) жодної вірної відповіді.

16. На які потреби використовуються кошти судового збору?

- а) на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади;
- б) на безперервне функціонування судової системи;
- в) на потреби канцелярії суду та технічні засоби;
- г) жодної вірної відповіді.

17. До витрати на професійну правничу допомогу належать:

- а) підготовка адвокатом справи до розгляду , збір доказів по справі;
- б) залучення до справи експерта-криміналіста;
- в) надання консультацій суддею;
- г) витрати пов'язані з витребуванням доказів.

18. Свідку у зв'язку з викликом до суду відшкодовуються витрати, що пов'язані з ...

- а) переїздом до іншого населеного пункту;
- б) наймом житла;
- в) компенсація за втрачений заробіток;
- г) усі відповіді вірні.

19. Якщо суд роз'єднує позовні вимоги, що відбувається з судовим збором?

- а) судовий збір не повертається;
- б) судовий збір повертається;
- в) робиться перерахунок та повертається частина сплачених коштів, але не менше 3 нмдг;
- г) на розсуд судді.

20. Судовий збір НЕ повертається у якому випадку?

- а) зменшення розміру позовних вимог або внесення судового збору в більшому розмірі, ніж встановлено законом;
- б) залишення заяви без розгляду;
- в) повернення заяви або скарги;
- г) відмови у відкритті провадження у справі в суді першої інстанції, апеляційного та касаційного провадження у справі.

Рекомендована література

1. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 листопада 1991 року № 1798-XII в редакції від 08.01.2018 року /Верховна Рада України. URL://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12.

2. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 № 3674-VI /Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/en/3674-17>

3. Дем'як В. Судовий збір в контексті доступу до правосуддя. Київ. 2016. URL: <https://zakon.help/article/sudovii-zbir-v-konteksti-dostupu-do-pravosuddya/>.

4. Кочерга Д. Судові витрати за новим законодавством: рахувати треба наперед. Київ. 2018. URL: http://zib.com.ua/ua/131748-sudovi_vitrati_za_novim_gpk_rahuvati_treba_napered.html.

5. Рогач Л. Топ-10 змін ГПК від судді Верховного Суду. 2018. URL: <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2017/12/7/166877.htm>.

6. Шевердін М. Судові витрати в цивільному та господарському процесі. Київ. 2018. URL: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/sudovi-vitrati-v-civilnomu-ta-gospodarskomu-procesi.html>.

7. Постанова Пленуму Вищого Господарського Суду України від 21.02.2013 № 7 зі змінами: Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального кодексу України: /Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/va007600-13>.

8. Бояринцева М.А. Судові витрати: порядок їх обчислення та компенсації. Харків. 2018. URL: http://protokol.com.ua/ua/sudovi_vitrati_poryadok_ih_obchislennya_ta_kompensatsii.

9. Зозуля Н. Основні новації законодавства про судовий збір. URL: http://www.ukrainepravo.com/scientific-thought/legal_analyst/osnovni-novatsii-zakonodavstva-pro-sudoviy-zbir/?month=06&year=2018.

10. Коноваленко Д. Механізм повернення судового збору: проблемні моменти. URL: http://protokol.com.ua/ua/mehanizm_povernennya_sudovogo_zboru.

11. Мороз Є. Чи підлягає сплаті судовий збір у справі про порушення митних правил? URL: <https://alibi.dp.ua>.

ТЕМА 5
ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ
ПОЗОВ У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Поняття і види процесуальних строків у господарському процесі. Розумність процесуальних строків. Обчислення, призупинення та відновлення процесуальних строків. Наслідки пропуску процесуальних строків. Поновлення та продовження процесуальних строків.

Поняття позову у господарському процесі. Елементи та види позову. Право на позов. Передумови права на позов. Відзив на позовну заяву. Відповідь на відзив. Заперечення.

Порядок реалізації права на звернення в господарський суд. Забезпечення позову. Заходи забезпечення позову. Порядок подання заяви про забезпечення позову. Зустрічне забезпечення. Виконання ухвали про забезпечення позову. Скасування заходів забезпечення позову.

Ключові слова: строк, термін, обчислення строків, зупинення строків, відновлення строків, продовження процесуальних строків, позов, відзив на позовну заяву, відповідь на відзив, заперечення, забезпечення позову, зустрічне забезпечення.

1. Строк – певний період у часі, що встановлюється для здійснення процесуальних дій.

2. Термін – певний проміжок у часі, що встановлюється для здійснення процесуальних дій.

3. Обчислення строків - строки, встановлені законом або судом, обчислюються роками, місяцями і днями, а також можуть визначатися вказівкою на подію, яка повинна неминуче настати¹⁶.

4. Зупинення строків – тимчасова перерва у виконанні процесуальних дій.

¹⁶ Господарський процесуальний кодекс України / Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст.56.

5. Відновлення строків – процесуальні діяльність суду щодо поновлення зупиненого або пропущеного процесуального строку.

6. Позов – це звернена до суду вимога особи щодо захисту порушеного, невизнаного або оспорюваного права.

7. Відзив на позовну заяву – це заява по суті справи, що подається відповідачем як заперечення проти позову.

8. Відповідь на відзив – це письмові пояснення, міркування та аргументи позивача щодо наведених відповідачем у відзиві заперечень та мотиви їх визнання або відхилення.

9. Заперечення – це письмові пояснення, міркування та аргументи щодо наведених позивачем у відповіді на відзив пояснень, міркувань та аргументів і мотиви їх визнання або відхилення.

10. Забезпечення позову – процесуальні дії, що спрямовані на гарантування виконання рішення суду у випадку задоволення позовних вимог.

11. Зустрічне забезпечення - це гарантія відшкодування можливих для відповідача збитків.

Питання для самоконтролю

1. Види процесуальних строків.

2. Коли починається перебіг процесуального строку?

3. Яким чином суд поновлює пропущений процесуальний строк, встановлений законом?

4. Які документи додаються до позовної заяви відповідно до ч.1 ст. 164 ГПК України?

5. Що відповідач викладає у відзиві?

6. В який строк подається заперечення?

7. Якими заходами забезпечується позов?

8. Протягом якого строку судом розглядається заява про забезпечення позову?

9. Як визначається розмір зустрічного забезпечення?
10. Що слід розуміти під визначенням «право на позов»?
11. Якими є процесуальні засоби захисту відповідача від позивача?
12. В якому випадку застосовується забезпечення позову?
13. Ким вирішується питання про скасування забезпечення позову?
14. Поняття і види процесуальних строків.
15. Наслідки пропуску процесуального строку.
16. Хто встановлює процесуальні строки в господарському процесі?
17. Якими є наслідки пропуску процесуального строку?
18. Якими є наслідки зупинення процесуальних строків?
19. Що таке зустрічне забезпечення?
20. Яким чином здійснюється скасування зустрічного забезпечення?
21. Порядок скасування заходів забезпечення позову.
22. Порядок і строк розгляду клопотання про скасування заходів забезпечення позову.
23. Підстави скасування судом заходів забезпечення позову.
24. Порядок відшкодування збитків, заподіяних забезпеченням позову.
25. Виконання ухвали про забезпечення позову.

Практичні задачі та завдання

Фабула 1

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЛНК» (позивач) звернулося до господарського суду Харківської області з позовом про стягнення з відповідача - Товариства з обмеженою відповідальністю «НАСОС УКРАЇНА ЛТД» заборгованості в розмірі 15736,91 грн.

В обґрунтування позову позивач, зокрема посиляється на те, що відповідно до комерційної пропозиції позивачем було придбано насосний

агрегат СМ 80-50-200/2 з ел.дв.18,5/3000 вартістю 17400,00 грн., згідно рахунку фактури №1902-054 від 20.02.2018 р. позивачем здійснено попередню оплату вартості товару, проте відповідач в порушення договірних зобов'язань товар позивачу не поставив повернувши лише частину суми попередньої оплати у розмірі 6000,00 грн., а саме 13.03.2018 р. відповідачем на рахунок позивача повернуто 2000 грн., 16.03.2018 - повернуто 2000 грн. та 03.04.2018 - повернуто 2000 грн., у зв'язку з чим за останнім рахується заборгованість у розмірі 11400,00 грн. та позивачем було нараховано відповідачу 3% річних в розмірі 309,00 грн., пені в розмірі 3536,25 грн. та інфляційних втрат в розмірі 491,72 грн.

Ухвалою господарського суду Харківської області від 27 вересня 2018 року залишено позовну заяву Товариства з обмеженою відповідальністю «ЛНК» без руху та встановлено позивачу строк для усунення недоліків позовної заяви.

Питання:

Які недоліки мають бути усунуті позивачем? В який строк позивач повинен усунути недоліки?

Що необхідно подати у позовній заяві до суду при усуненні недоліків за даною справою?

Чи можливе повторне звернення з цією ж позовною заявою до господарського суду?

Фабула 2

Товариство з обмеженою відповідальністю ЛТД звернулось до господарського суду Дніпропетровської області з позовом від 03.10.2018 р. до Приватного підприємства про стягнення боргу, в якому просить стягнути з останнього заборгованість за договором постачання товару №97400635-РТ у

розмірі 347860,27грн., що складається з 317 107,66грн. основного боргу, 30598,79грн. пені та 153,82грн. 3% річних.

Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області від 05.10.2018 р. відкрито провадження по справі за правилами загального позовного провадження та призначено підготовче засідання на 29.10.2018 р. о 10:30.

16.10.2018 р. через канцелярію суду від позивача надійшла заява про забезпечення позову, в якій позивач просив забезпечити позов ТОВ «ЛТД» і накладити арешт на майно та на грошові суми, що належать відповідачу у межах розміру позовних вимог 347 860,27грн. та судового збору в розмірі 5218,44грн., всього 353 078,71грн., які обліковуються на рахунках відповідача в банківських установах: поточний рахунок №26008402338921 та на будь-яких інших рахунках відповідача. В якості підстав для вжиття заходів забезпечення позову, позивач наводить: поведінку відповідача щодо перенесення строків виконання грошового зобов'язання, ухилення від виконання грошових зобов'язань; розмір позовних вимог, а саме 347 860,27грн. та наявність у відповідача реальної можливості вивести з банківських рахунків належні йому грошові кошти та приховати чи відчужити майно на яке може бути звернене стягнення з метою неможливості виконати грошове зобов'язання, що як вважає позивач, ускладнить чи взагалі унеможливить виконання рішення суду у разі задоволення позову. В якості зустрічного забезпечення позивач повідомив про те, що пропозиції щодо зустрічного забезпечення у позивача відсутні.

Суд повернув заяву про забезпечення позову Товариству з обмеженою відповідальністю «ЛТД».

Питання:

Чи допускається в даному випадку вжиття заходів забезпечення позову?

Чи необхідно надання пропозицій щодо зустрічного забезпечення позову?

Чи правомірно діяв суд?

Фабула 3

Товариство з обмеженою відповідальністю «Новий асфальт» 27.09.2018 р. звернулось до господарського суду Дніпропетровської області з позовною заявою, в якій просить суд стягнути з Приватного підприємства «Харківспецпостач» заборгованість у розмірі 4220794,52 грн., яка згідно з позовною заявою складається з 2000000,00 грн. основного боргу та 220794,52 грн. пені. Обґрунтовуючи свої вимоги позивач посилається на неналежне виконання відповідачем умов договору оренди майна № 2018.02/05 від 02.05.2017 р.

Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області від 01.10.2018 р. відкрито провадження у справі № 922/2673/18, розглядати якої призначено в порядку загального позовного провадження, у справі призначено підготовче засідання суду.

11 жовтня 2018 року на адресу суду від позивач надійшла заява про забезпечення позову, в якій заявник просить суд накладити арешт на грошові кошти в розмірі 4220794,52 грн., які знаходяться на всіх поточних/розрахункових рахунках Приватного підприємства «Харківспецпостач».

Питання:

Чи правомірною є заява позивача про забезпечення позову?

Яким чином суд може забезпечити позов? Відповідь обґрунтуйте.

Фабула 4

Приватне підприємство «Айскрим» звернулося з позовом до господарського суду Закарпатської області про стягнення з відповідача – заводу «Кабельні мережі» – заборгованості за надані послуги, оскільки завод знаходився на грані банкрутства. В позовній заяві було викладено прохання про

забезпечення позову шляхом накладання арешту на майно і грошові суми, що належать відповідачеві.

Питання:

Які суди мають право вирішувати справи про банкрутство?

Чи правомірні вимоги позивача?

На якій стадій господарського процесу можливо забезпечення позову?

Яким шляхом і яким актом це оформляється?

Фабула 5

ТОВ Дніпропетровський завод технологічного оснащення «Утьос» (позивач) м. Дніпро в грудні звернувся з позовом до ТОВ «Ексимспецсталь» (відповідач) м. Дніпро про стягнення 24 700,00 грн. грошових коштів, які були сплачені ним на користь відповідача в якості передплати за усним договором постачання. Позовні вимоги обґрунтовані посиланням на невиконання відповідачем своїх обов'язків із своєчасної поставки товару у відповідності з умовами усного договору поставки та безпідставне утримання грошових коштів. ТОВ «Ексимспецсталь» (відповідач) відзив на позов не надав, явку повноважних представників до судових засідань неодноразово не забезпечив, не зважаючи на ту обставину, що про час та місце судових засідань був своєчасно повідомлений на адресу, зазначену у позовній заяві та витягу з ЄДР.

Питання:

Які, на вашу думку, документи були представлені позивачем для підтвердження факту укладення усного договору?

Які документи можуть підтвердити факт передплати?

Чи мав право суддя повернути позовну заяву?

Як повинен діяти суд у даному випадку?

Фабула 6

Філія ПрАТ «Ворскла» подала позов до ТОВ «Смарагд» про стягнення збитків, завданих несвоєчасним виконанням договору поставки, укладеного між ПрАТ і ТОВ. На початку судового засідання відповідач заявив, що філія не має права виступати в господарському суді в якості представника ПрАТ «Ворскла», оскільки його повноваження на ведення справи не підтверджені відповідними документами. Тому, господарський суд повинен припинити провадження по справі. Позивач проти цього заперечував, посилаючись на те, що довіреності на здійснення повноважень позивача в господарському процесі, виданої директором ПрАТ «Ворскла» достатньо для ведення справи в суді.

Питання:

Яке рішення має винести господарський суд?

Завдання:

Проаналізуйте дану ситуацію та дайте відповідь із посиланням на чинне законодавство.

Фабула 7

26.06.2018 року на розгляд Господарського суду Львівської області надійшла позовна Товариства з обмеженою відповідальністю «Гідро-Вакуум Україна» до Товариства з обмеженою відповідальністю «ТБ ОСОБА_1» про стягнення заборгованості у розмірі 612759,97 грн., з якої: 539851,16 грн. боргу; 41694,25 грн. пені; 7631,87 грн. 3% річних; 23582,69 грн. інфляційних втрат. Позов мотивовано невиконанням відповідачем вимог договору №РТ/2017/13 від 26.07.2017 р. по оплаті поставленого товару, а саме насосного обладнання виробництва Hydro-Vacuum S.A. (Польща).

У пункті 3 прохальної частини позовної заяви Товариство з обмеженою відповідальністю «Гідро-Вакуум Україна» заявило клопотання

про забезпечення позову шляхом накладення арешту на майно та банківські рахунки, що належать Товариству з обмеженою відповідальністю «ТБ ОСОБА_1».

Суд відмовив у задоволенні клопотання.

Питання:

Чи правомірні дії суду?

З яких підстав може бути відхилено клопотання у даному випадку?

Завдання:

Підготуйте письмове клопотання від ТОВ «Гідро-Вакуум Україна» заявило клопотання про забезпечення позову шляхом накладення арешту на майно та банківські рахунки.

Фабула 8

Товариство з обмеженою відповідальністю «Компанія з управління активами та адміністрування пенсійних фондів Укрмашінвест» звернулося до господарського суду Донецької області з позовом до відповідача 1 - Публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», відповідача 2 - Публічного акціонерного товариства «Енергомашспецсталь» про визнання недійсною угоди.

В обґрунтування позовних вимог позивач посилається на порушення відповідачами, при укладанні додаткової угоди №1 від 27.01.2014 р. до договору на постачання природного газу №055/14-ПР, прав та інтересів позивача, як заінтересованої особи.

Ухвалою суду від 16.10.2018 р. відкрито провадження у справі, визначено розглядати справу в загальному позовному провадженні та призначено розгляд справи 05.11.2018 р.

Ухвалою суду від 30.10.2018 р. у задоволенні заяви Товариства з обмеженою відповідальністю «Компанія з управління активами та

адміністрування пенсійних фондів Укрмашінвест» про забезпечення позову відмовлено.

02.11.2018 р. на офіційну електронну адресу господарського суду Донецької області від Публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» надійшло клопотання про зустрічне забезпечення позову, а саме застосувати до Товариства з обмеженою відповідальністю Компанія з управління активами та адміністрування пенсійних фондів «Укрмашінвест» заходи зустрічного забезпечення позову шляхом зобов'язання останнього внести на депозитний рахунок господарського суду Донецької області грошові кошти в розмірі, визначеному судом.

Суд відмовив у задоволенні заяви Публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» про зустрічне забезпечення позову.

Питання:

Чи правомірними є дії суду?

Яке рішення має прийняти суд?

Завдання:

Підготуйте заяву про забезпечення позову.

Фабула 9

У березні 2018 року Публічне акціонерне товариство «ОТП Банк» звернулося до господарського суду міста Києва із позовом до відповідача, Приватного підприємства «Компанія Енерджи», посилаючись на те, що відповідач не виконав взятих на себе зобов'язань за Договором про надання банківських послуг №СР 17-099/28-2 від 16.05.2017 р., в частині своєчасного повернення кредитних коштів та сплати процентів за користування кредитом, внаслідок чого позивач просить стягнути з відповідача загальну суму заборгованості в розмірі 14149058,15 грн., з яких 12407035,99 грн. –

заборгованості за кредитом, 972972,76 грн. – заборгованості за відсотками, 769049,40 грн. – пені.

Ухвалою господарського суду міста Києва від 12.03.2018 р. відкрито провадження у справі за правилами загального позовного провадження.

27.03.2018 р. від Публічного акціонерного товариства «ОТП Банк» заява про забезпечення позову шляхом накладення арешту на грошові кошти, що належать відповідачу на його рахунках, в межах загальної суми заборгованості по Кредитному договору у розмірі 14362175,02 грн.; заборони відповідачу відкривати нові рахунки у банках чи інших фінансових установах; зобов'язання відповідача перерахувати в рахунок погашення заборгованості по кредитному договору кошти, отримані від оренди складських приміщень, зокрема в розмірі 2788550 грн., отримані від ТОВ «Ф'южн Консалтинг» які стягнуті з останнього на підставі рішення господарського суду Харківської області від 14.02.2018 р. у справі №922/4081/17.

Ухвалою господарського суду міста Києва від 28.03.2018 р. заяву Публічного акціонерного товариства «ОТП Банк» про вжиття заходів забезпечення позову задоволено частково, з метою забезпечення позову на період розгляду справи, в межах суми заявлених позовних вимог у розмірі 14149058,15 грн. накладено арешт на грошові кошти, що обліковуються на будь-яких виявлених державним виконавцем рахунках Приватного підприємства «Компанія Енерджи», до набрання законної сили рішенням у цій справі.

24.04.2018 р. від Приватного підприємства «Компанія Енерджи» надійшла заява про вжиття заходів зустрічного забезпечення позову у справі №910/2723/18 шляхом зобов'язання Публічного акціонерного товариства «ОТП Банк» внести на депозитний рахунок суду грошових коштів у розмірі 1414905,82 грн.

Розглянувши заяву про зустрічне забезпечення позову, суд дійшов висновку, що вона не підлягає задоволенню.

Питання:

Чи правильного висновку дійшов суд?

Як здійснюється зустрічне забезпечення?

Як визначається розмір зустрічного забезпечення?

Фабула 10

20.06.2018 року товариство з обмеженою відповідальністю «ТРАНСХІМТРЕЙД» звернулось до господарського суду Миколаївської області із позовом б/н від 19.06.2018 року до товариства з обмеженою відповідальністю «Агрохім-Ніка» про стягнення збитків у сумі 3776300,00 грн.

Як на підставу свого позову позивач посилається на неналежне виконання відповідачем умов договору відповідального зберігання мінеральних добрив № 2302/18Х від 23.02.2018 року.

До позовної заяви позивачем було долучено заяву про вжиття заходів забезпечення позову б/н від 20.06.2018 року шляхом накладення арешту на все майно та грошові кошти в межах суми позовних вимог 3776300,00 грн., які належать товариству з обмеженою відповідальністю «Агрохім-Ніка», 54028, м. Миколаїв, вул. Херсонське шосе, 100, офіс 210, код ЄДРПОУ 41875098) та знаходяться на рахунку № 26009011097444 в ПАТ «Кредобанк», м. Львів, МФО 325365 та інших рахунках в банках України.

Оскільки невжиття заходів забезпечення позову може утруднити або зробити неможливим виконання рішення суду, ухвалою суду від 22.06.2018 року заяву товариства з обмеженою відповідальністю «ТРАНСХІМТРЕЙД» про вжиття заходів забезпечення позову товариства з обмеженою відповідальністю «ТРАНСХІМТРЕЙД» до товариства з обмеженою відповідальністю «Агрохім-Ніка» про стягнення 3776300,00 грн. – задоволено частково. Накладено арешт на грошові кошти, що належать товариству з обмеженою відповідальністю «Агрохім-Ніка» (код ЄДРПОУ 41875098) та знаходяться на рахунку №

26009011097444 в ПАТ «Кредобанк», м. Львів, МФО 325365, та інших рахунках в банках України, в межах суми 3776300,00 грн.

16.07.2018 року до суду від товариства з обмеженою відповідальністю «Агрохім-Ніка» надійшло клопотання про зустрічне забезпечення, в якому відповідач просить ухвалити рішення про забезпечення відшкодування можливих збитків відповідача, які можуть бути спричинені забезпеченням позову товариства з обмеженою відповідальністю «ТРАНСХІМТРЕЙД», шляхом зобов'язання останнього внести на депозитний рахунок суду грошові кошти у розмірі 1100000,00 грн.

Суд відмовив у задоволенні заяви товариства з обмеженою відповідальністю «Агрохім-Ніка» про забезпечення відшкодування можливих збитків відповідача, які можуть бути спричинені забезпеченням позову товариства з обмеженою відповідальністю «ТРАНСХІМТРЕЙД» до товариства з обмеженою відповідальністю «Агрохім-Ніка» про стягнення 3776300,00 грн.

Питання:

Як вирішується питання застосування зустрічного забезпечення?

Чи правомірні дії суду?

Завдання:

Відповідь обґрунтуйте.

Тестові завдання

1. Процесуальний строк – це період часу:

а) встановлений судом, протягом якого вчиняється певна процесуальна дія сторонами;

б) встановлений законом або судом, протягом якого повинна бути вчинена певна процесуальна дія господарським судом, сторонами і іншими особами, які приймають участь у справі;

в) здійснення процесуальних дій сторонами;

г) встановлений законом або сторонами, протягом якого вчиняється певна процесуальна.

2. Встановлені законом процесуальні строки – це строки:

а) які не можуть бути змінені по волі сторін, інших учасників, суб'єктів господарського судочинства;

б) вказівка на які є в нормах ЦПК України і які змінюються по волі суб'єктів господарського судочинства;

в) вказівка на які є в нормах ГПК України і які не можуть бути змінені по волі суб'єктів господарського судочинства;

г) вказівка на які є в нормах права України або можуть бути змінені по волі суб'єктів господарського судочинства.

3. Процесуальні строки, встановлені судом – це строки:

а) встановлені законом; такі, що визначаються конкретними обставинами справи;

б) не встановлені законом; такі, що визначаються судом або суддею;

в) встановлені законом; такі, що визначаються конкретними обставинами справи; такі, що визначаються судом або суддею;

г) не встановлені законом; такі, що визначаються конкретними обставинами справи; такі, що визначаються судом або суддею.

4. Перебіг процесуального строку починається:

а) з 24 години;

б) з наступного дня після відповідної календарної або настання події, з якою пов'язано його початок;

в) з наступного дня та настання події, з якою пов'язано його початок;

г) з відповідного числа наступного місяця.

5. Господарський суд може визнати причину пропуску встановленого законом процесуального строку поважною і поновити пропущений строк:

а) зі своєї ініціативи;

б) за заявою сторони;

в) за заявою учасника справи, якщо визнає причини його пропуску поважними;

г) за заявою сторони, прокурора чи з своєї ініціативи.

6. Судом можуть бути призначені нові, більш подовжені строки для провадження відповідних процесуальних дій:

а) у зв'язку з неможливістю здійснити певні процесуальні дії у призначений господарським судом строк;

б) необхідність у цьому може виникнути у зв'язку з неможливістю здійснити засідання у призначений строк;

в) у зв'язку з неможливістю здійснити процес у призначений господарським судом період;

г) у зв'язку з неможливістю здійснити певні процесуальні дії у призначений господарським судом строк.

7. Позов у господарському процесі є процесуальним засобом:

а) зупинення провадження у справі;

б) певних процесуальних дій;

в) захисту порушеного права;

г) рішення до виконання.

8. Елементи позову визначають його внутрішні специфічні ознаки, а саме:

а) предмет, підстави, зміст;

б) інформацію про суб'єктивне право, думку позивача захисту, фактичні основи;

в) суб'єктивне право, думку, фактичні засади;

г) інформацію, право, обставини.

9. Зміст позову – це вид судового захисту, за яким позивач звертається до суду. Зміст позову визначається:

а) правовідношенням, яке складає предмет позову;

б) положенням, яке існувало до порушення права;

в) позивачем, виходячи зі способу судового захисту, передбаченого законом;

г) юридичними фактами та предметом позову.

10. Відзив на позовну заяву відноситься до тих процесуальних засобів, за допомогою яких відповідач у справі:

а) має надати відзив на позов;

б) здійснює принципи змагальності і процесуальної рівності;

в) досягає процесуальної рівності;

г) має можливість захищати свої інтереси проти пред'явленого до нього позову.

11. Елементи позову визначають його внутрішні специфічні ознаки, а саме:

а) предмет, підстави, зміст;

б) інформацію про суб'єктивне право, думку позивача захисту, фактичні основи;

в) суб'єктивне право, думку, фактичні засади;

г) інформацію, право, обставини.

12. Предметом позову є матеріально-правова вимога, що:

а) заявлена відповідачем порушення суб'єктивного права позивача;

б) заявлена позивачем у суд до відповідача відносно усунення відповідачем порушення суб'єктивного права позивача;

- в) заявлена позивачем у суд до суб'єктивного права позивача;
- г) заявлена відносно усунення позивачем порушення суб'єктивного права.

13. Підстави позову складають наведені позивачем обставини, з якими:

- а) позивач як з юридичними фактами пов'язує свою матеріально-правову вимогу;
- б) позивач пов'язує предмет позову;
- в) позивач як з юридичними фактами пов'язує предмет позову;
- г) позивач пов'язує правовідношення, яке складає предмет позову.

14. Зміст позову – це вид судового захисту, за яким позивач звертається до суду. Зміст позову визначається:

- а) правовідношенням, яке складає предмет позову;
- б) положенням, яке існувало до порушення права;
- в) позивачем, виходячи зі способу судового захисту, передбаченого законом;
- г) юридичними фактами та предметом позову.

15. Позивач може просити суд:

- а) визнати за ним визначене право, зобов'язати відповідача здійснити певні дії, підтвердити або спростувати існування визначеного правовідношення, відновити положення, яке існувало до порушення права;
- б) визнати за ним визначене право та зобов'язати відповідача здійснити певні дії;
- в) зобов'язати відповідача здійснити певні дії та відновити положення, яке існувало до порушення права;
- г) відновити положення, яке існувало до порушення права.

16. За процесуально-правовим критерієм позови класифікуються на:

- а) позови про визнання та про присудження;

- б) позови про визнання, про присудження і перетворювальні позови;
- в) про присудження і перетворювальні позови.
- г) позови та перетворювальні позови.

17. Позовом про присудження називається позов, який направлений на:

- а) визнання певного суб'єктивного права без примусу відповідача до здійснення конкретних дій;
- б) суб'єктивне права без примусу відповідача та здійснення конкретних дій;
- в) визнання певного суб'єктивного права й примусу відповідача;
- г) примусове виконання підтвердженого судом обов'язку відповідача.

18. Позовом про визнання є вимога, спрямована на підтвердження судом існування або відсутності певного правовідношення. Оскільки рішенням суду по цим позовам встановлюється існування або відсутність спірного правовідношення, дані позови називають також:

- а) позитивними позовами про визнання;
- б) негативними позовами про не визнання;
- в) установчими позовами;
- г) певними правовідношеннями.

19. Під правом на позов розуміється :

- а) отримання захисту у процесуальному порядку, у не примусовій його реалізації;
- б) можливість отримання захисту у визначеному процесуальному порядку, у визначеній процесуальній формі і разом із тим у примусовій його реалізації;
- в) можливість отримання захисту від обох сторін;
- г) право на судовий захист у господарському процесі , що реалізується через право на позов.

20. Передумови права на пред'явлення позову – це обставини, за наявністю або відсутністю яких:

а) відбувається пред'явлення позову по конкретній справі;

б) підтверджується процесуальна правоздатність сторін;

в) здійснюється право на судовий захист у процесі, що реалізується через право на позов;

г) закон пов'язує виникнення суб'єктивного права певної особи на пред'явлення позову по конкретній справі.

Рекомендована література:

1. Господарське процесуальне право України : навч. посібник для підготовки до іспитів / упоряд. І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. – К. : Центр учб. л-ри, 2014. 208 с.

2. Деледивка С. Г. Зразки документів у господарському процесі. – К. : Центр учбової літератури, 2015. 704 с.

3. Стоянов А. Д. Науково-практичний коментар Господарського процесуального кодексу України. – К. : ЦУЛ, 2014. 384 с.

4. Шелухін М. Л. Господарське процесуальне право [Текст] + [Електронний ресурс] : навч. посібник. – К. : Центр навч. л-ри, 2016. – 264 с.

5. Черненко О.А. Відвід судді в господарському процесі / Приватне право і підприємництво. 2015. Вип. 14. С. 89-93.

6. Шелухін М.Л. Господарське процесуальне право: навч. посібник у схемах / К. : Центр навчальної літератури, 2006. 264 с.

ТЕМА 6

ВИРІШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ У ПЕРШІЙ ІНСТАНЦІЇ

Вирішення господарських спорів. Поняття господарського спору. Строк вирішення господарського спору. Підготовка справи до розгляду. Зміст підготовки справи до розгляду. Підготовчі дії судді під час стадії підготовки справи до розгляду. Розгляд справи по суті та його значення. Порядок ведення судового засідання. Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції. Ухвала господарського суду. Зміст ухвали.

Відкладення розгляду справи. Обставини відкладення розгляду справи. Перерва в засіданні. Відмова позивача від позову. Визнання позову відповідачем. Мирова угода сторін.

Залишення позову без розгляду. Обов'язок суду зупинити провадження у справі. Поновлення провадження у справі. Закриття провадження у справі.

Ключові слова: господарський спір, строк вирішення господарського спору, рішення господарського суду, стадія господарського процесу, учасники господарського процесу, режим відеоконференції, ухвала господарського суду, перерва в засіданні, мирова угода, зупинення провадження у справі, поновлення провадження у справі, відкладення розгляду справи.

1. Господарський спір - правовий спір в процесі здійснення господарської діяльності, при укладанні, зміні, розірванні і виконанні господарських договорів, у тому числі щодо приватизації майна, та з інших підстав.

2. Строк вирішення господарського спору - спір має бути вирішено господарським судом у строк не більше двох місяців від дня одержання позовної заяви.

3. Рішення господарського суду — це акт суду першої інстанції, яким суд на підставі достовірно встановлених при судовому розгляді фактів у суворій відповідності з нормами процесуального і матеріального права вирішує справу по суті, тобто задовольняє позов повністю або частково, чи відмовляє в його

задоволенні. Рішення господарського суду з конкретної справи — це, передусім, акт, який владно підтверджує наявність або відсутність спірного правовідношення, його конкретний зміст, і, таким чином, спірне правовідношення перетворюється на безспірне, яке підлягає примусовому виконанню.

4. Стадія господарського процесу — сукупність процесуальних дій з конкретної справи, об'єднаних однією метою або спрямованих до однієї певної мети.

5. Учасники господарського процесу — суб'єкти, дії яких можуть сприяти правильному і швидкому розгляду спору, захисту прав і охоронюваних законом інтересів господарюючих суб'єктів. Обов'язковими учасниками господарського процесу є господарські суди (судді) і сторони (позивач і відповідач). Наявність інших учасників залежить від обставин конкретної справи.

6. Режим відеоконференції - відповідно до ч. 6 ст. 11 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» учасникам судового процесу на підставі судового рішення забезпечується можливість брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції у порядку, встановленому законом. Обов'язок забезпечити проведення відеоконференції покладається на суд, який отримав судові рішення про проведення відеоконференції, незалежно від спеціалізації та інстанції суду, який прийняв таке рішення. З огляду на незапровадження до сьогодні Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, участь у судових засіданнях у режимі відеоконференції поза межами приміщень судів, в порядку, визначеному ч.ч. 1, 3 ст. 197 ГПК, унеможливлена. Разом з цим, ч. 5 ст. 197 ГПК визначена можливість участі учасника справи у судовому засіданні в режимі відеоконференції у приміщенні суду, визначеному судом.

7. Ухвала господарського суду - письмове або усне судові рішення, яким вирішуються питання, пов'язані з процедурою розгляду справи, та інші процесуальні питання.

8. Перерва в засіданні - якщо в судовому засіданні було оголошено

перерву, провадження у справі після її закінчення продовжується зі стадії, на якій було оголошено перерву.

9. Мирова угода - укладається сторонами з метою врегулювання спору на підставі взаємних поступок і має стосуватися лише прав та обов'язків сторін. У мировій угоді сторони можуть вийти за межі предмета спору за умови, якщо мирова угода не порушує прав чи охоронюваних законом інтересів третіх осіб. Сторони можуть укласти мирову угоду і повідомити про це суд, зробивши спільну письмову заяву, на будь-якій стадії судового процесу.

10. Позов - це звернена через суд матеріально-правова вимога позивача до відповідача щодо захисту порушеного, оспорюваного чи невизнаного права або охоронюваного законом інтересу, яка розглядається у визначеному законом процесуальному порядку.

11. Зупинення провадження у справі - господарський суд зупиняє провадження у справі в разі неможливості розгляду даної справи до вирішення пов'язаної з нею іншої справи, що розглядається іншим судом, а також у разі звернення господарського суду із судовим дорученням про надання правової допомоги до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави.

12. Поновлення провадження у справі - провадження у справі поновлюється за клопотанням учасників справи або за ініціативою суду не пізніше десяти днів з дня отримання судом повідомлення про усунення обставин, що викликали його зупинення. Про поновлення провадження у справі суд постановляє ухвалу. З дня поновлення провадження у справі перебіг процесуальних строків продовжується. Провадження у справі продовжується із стадії, на якій його було зупинено.

13. Припинення провадження у справі - по суті означає закінчення діяльності господарського суду з розгляду спору через відсутність у позивача права на захист. У цьому випадку виключається можливість повторного звернення до господарського суду з даної справи.

14. Сторонами в господарському процесі (позивач і відповідач) є особи,

між якими виник спір із матеріального правовідношення.

15. Відкладення розгляду справи — відстрочка вирішення спору по суті з призначенням часу наступного засідання зі справи. Воно полягає у перенесенні засідання на інший строк із тим, щоб забезпечити необхідні умови вирішення спору.

Питання для самоконтролю

1. Яке значення має стадія підготовки справи до судового розгляду?
2. Назвіть завдання підготовки справи до судового розгляду.
3. Які дії здійснює господарський суд при підготовці справи досудового розгляду?
4. На які етапи можна розділити судове засідання? Дайте характеристику кожному з них.
5. Строк вирішення господарського спору.
6. Підготовка справи до розгляду.
7. Зміст підготовки справи до розгляду.
8. Підготовчі дії судді під час стадії підготовки справи до розгляду.
9. Розгляд справи по суті та його значення.
10. Порядок ведення судового засідання.
11. Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції.
12. Ухвала господарського суду.
13. Зміст ухвали.
14. Відкладення розгляду справи.
15. Обставини відкладення розгляду справи.
16. Перерва в засіданні.
17. Відмова позивача від позову.
18. Визнання позову відповідачем.
19. Мирова угода сторін.
20. Яке має значення і місце стадія судового розгляду серед інших стадій

процесу?

21. Які принципи господарського процесу найбільш яскраво проявляються на стадії судового розгляду?

22. Який порядок має ведення судового засідання?

23. Роль головуючого в керівництві судовим розглядом і забезпечення порядку в судовому засіданні.

24. Які правові наслідки неподання витребуваних суддею матеріалів та неявки представників сторін в судове засідання?

25. В чому полягає відмінність відкладення, від зупинення провадження у справі?

26. Порядок ведення засідання.

27. Рішення господарського суду: порядок прийняття та оголошення.

28. Зміст рішення господарського суду.

29. Набрання рішенням законної сили.

30. Ухвала господарського суду: винесення та зміст.

Практичні задачі та завдання

Фабула 1

Товариство з обмеженою відповідальністю «Транс-Сервіс-1» звернулось до господарського суду Дніпропетровської області з позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпроолія» про стягнення заборгованості у сумі 128 242 грн. 75 коп. Позовні вимоги обґрунтовані неналежним виконанням відповідачем умов договору транспортного перевезення №30/11-16 від 30.11.2016 року в частині своєчасної оплати за надані послуги. 25.06.2018р. До суду надійшла заява про затвердження мирової угоди, в якій сторони просять затвердити мирову угоду від 25.06.2018 року у зв'язку з тим, що сторони дійшли згоди щодо врегулювання спору шляхом укладення мирової угоди та у зв'язку з тим, що угода не порушує прав та інтересів сторін. Позивач у судове засідання 02.07.2018 не з'явився, про причини неявки не повідомив.

Відповідач у судовому засіданні 02.07.2018 з'явився, просив суд задовольнити мирову угоду .

Питання:

Назвіть на якій стадії можна укладати мирову угоду?

Який порядок затвердження мирової угоди?

Завдання:

Складіть проект мирової угоди.

Фабула 2

Публічне акціонерне товариство «Акціонерний банк «РАДАБАНК» (далі - позивач) звернулося до Господарського суду Дніпропетровської області з позовом до Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Держинівське» (далі - відповідач) про звернення стягнення на предмет застави та визнання права власності. Ухвалою суду від 10.07.2018 р. відкрито провадження у справі, розгляд справи ухвалено здійснювати за правилами загального позовного провадження, підготовче судове засідання призначено на 25.07.2018 р.

25.07.2018 р. у судовому засіданні повноважний представник позивача надав суду розрахунок заборгованості за кредитним договором № 3116/ЮКР/0 від 10.05.2016. Повноважний представник відповідача надав суду копію протоколу № 1 загальних зборів засновників (учасників) СТОВ «Держинівське» від 17.02.2007 р. та наказу № 7 від 18.02.2007 р., а також відзив на позов, копію якого надав представнику позивача.

Ухвалою суду від 25.07.2018 р. відкладено підготовче судове засідання на 22.08.2018 р.

22.08.2018 р. від позивача надійшло клопотання про відкладення розгляду справи у зв'язку з проведенням перемовин щодо укладення мирової угоди. Ухвалою суду від 22.08.2018 р. відкладено підготовче судове засідання

на 06.09.2018 р.

06.09.2018 р. сторони надали суду спільну заяву про затвердження мирової угоди. Судом продовжено строк підготовчого провадження на 30 днів та відкладено підготовче засідання на 03.10.2018 р.

18.09.2018 р. до суду надійшла спільна заява сторін про затвердження уточненої мирової угоди.

Питання:

Хто має право ініціювати укладання мирової угоди?

Який документ повинен бути складений судом щодо укладення мирової угоди?

Фабула 3

Акціонерне товариство «Науково-виробниче підприємство «Смілянський електромеханічний завод» звернулось до Приватного акціонерного товариства «Дніпропетровський тепловозоремонтний завод» з позовом про стягнення суми основного боргу у розмірі 2038800грн.00коп., пені у розмірі 50317грн.58коп., 3% річних у розмірі 8879грн.58коп. Позовні вимоги обґрунтовані неналежним виконанням відповідачем умов договору на виконання робіт №18007т від 13.02.2018 р. в частині своєчасної та повної оплати за виконанні роботи.

Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області від 20.07.2018 р. позовну заяву прийнято до розгляду за правилами загального позовного провадження та призначене підготовче засідання.

До початку судового засідання на адресу суду надійшла спільна заява сторін про затвердження мирової угоди. Разом з тим, у вказаній заяві сторонами заявлено клопотання про повернення позивачу з державного бюджету 50 відсотків судового збору, сплаченого при поданні позову.

Затверджуючи мирову угоду, суд цією самою ухвалою одночасно закриває провадження у справ.

Питання:

Хто повинен підписати мирову угоду?

Завдання:

Назвіть порядок повернення судового збіру, сплаченого при поданні позову.

Назвіть порядок закриття провадження при укладанні мирової угоди.

Фабула 4

Публічне акціонерне товариство комерційний банк «ПРИВАТБАНК» (далі-Позивач) 29.05.2018 року звернулося з позовом до Фізичної особи-підприємця Ушпик Віталія Васильовича (далі-Відповідач), в якому просить суд стягнути з Відповідача на свою користь заборгованість за Договором №б/н від 20.05.2011 р., в розмірі 191024,77 грн. (70973,46 грн. - заборгованість по процентам за користування кредитом; 109109,81 грн. - пеня за несвоєчасність виконання зобов'язань за договором; 10941,50 грн. - заборгованість по комісії за користування кредитом) та судовий збір у розмірі 2865,37 грн. Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області від 01.06.2018 р. прийнято позовну заяву до розгляду за правилами загального позовного провадження, відкрите провадження у справі та призначено підготовче судове засідання на 21.06.2018 р. о 11:30 год.

Представник Позивача 21.06.2018 р. в судове засідання не з'явився, про час та місце проведення судового засідання повідомлений належним чином. Під час судового засідання 05.07.2018 р. з ініціативи суду продовжено розгляд справи у підготовчому засіданні на тридцять днів.

Питання:

В який термін підготовче провадження має бути проведене?

Завдання:

Назвіть порядок проведення підготовчого провадження.

Фабула 5

Спільне українсько-іспанське підприємство у формі товариства з обмеженою відповідальністю «СПЕРКО Україна» звернулося до Господарського суду Дніпропетровської області з позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю «ЕНЗИМ» стягнення заборгованості у сумі 138 265,11 грн. за Договором поставки товару № Enzim-01-02/16 від 01.02.2016 року. Позовні вимоги обґрунтовані порушенням Відповідачем умов Договору в частині повної та своєчасної оплати за поставлений товар. Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області від 25.07.2018 р., прийнято позовну заяву до розгляду та відкрито провадження за правилами спрощеного позовного провадження. Призначено судові засідання на 20.08.2018 р. В судовому засіданні 20.08.2018 р. представник Позивача надав заяву про відмову від частини позовних вимог у зв'язку з погашенням відповідачем частину основного боргу на загальну суму 32 000 грн. Ухвалою від 20.08.2018 р. відкладено розгляд справи на 18.09.2018 р.

Сторони у судові засідання призначене на 18.09.2018 р. не з'явилися, про дату, час та місце розгляду справи повідомлені належним чином.

18.09.2018 р. позивач подав до суду заяву про відмову від позову, в якій відмовляється від позовних вимог у повному обсязі та просить закрити провадження у справі.

Зазначена заява обґрунтована тим, що відповідач добросовісно погасив заборгованості за договором Enzim-01-02/16 від 01.02.2016 року та судові витрати.

Питання:

Назвіть стадію судового процесу, на якій позивач вправі відмовитися від

позову, або всіх позовних вимог.

Який документ виносить суд, про закриття провадження у справі.

Завдання:

Надайте обгрунтовану відповідь, щодо надання можливості повторного звернення до суду із спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав?

Фабула 6

Фізична особа - підприємець ОСОБА_1 звернувся до Господарського суду Дніпропетровської області з позовом до Департаменту гуманітарної політики Дніпровської міської ради, м. Дніпро про стягнення заборгованості у розмірі 42 900, 00 грн. за Договором поставки №174-ТМЦ від 13.12.2017 р.

В обгрунтування позовних вимог позивач посилається на невиконання відповідачем умов Договору поставки №174-ТМЦ від 13.12.2017 р., в частині повної та своєчасної оплати за отриманий товар.

Ухвалою господарського суду від 10.09.2018 р. заяву прийнято до розгляду та відкрито провадження по справі в порядку спрощеного позовного провадження.

Відповідач надав відзив на позов, зі змісту якого вбачається, що останній виконав свої договірні зобов'язання не в повному обсязі, внаслідок чого виникла заборгованість в розмірі 42 900,00 грн.

Питання:

Чи задовольнить суд вимоги позивача?

Який порядок надання відзиву на позов?

Завдання:

Дайте визначення «спрощене позовне провадження», які його особливості?

Визначте порядок відкриття провадження по справі в порядку спрощеного позовного провадження.

Фабула 7

Приватне акціонерне товариство «Комбінат «Придніпровський» звернулося до господарського суду Дніпропетровської області з позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю «Еллайн» і просить суд стягнути суми попередньої оплати в розмірі 63 697,37 грн., 44 636,53 грн. - штрафу та судовий збір. Позовні вимоги мотивовані неналежним виконанням Відповідачем своїх зобов'язань за Договором поставки № 571 від 02.10.2017 р. в частині поставки товару. Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області від 06.08.2018 р. відкрито провадження у справі за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення (виклику) учасників справи за наявними у справі матеріалами. Відповідач відзив на позов, а також докази повної оплати до суду не надав, поштове відправлення повернуто на адресу суду з позначкою «адресат вибув», в зв'язку із чим, керуючись ч. 9 ст. 165 ГПК України, справа вирішується за наявними матеріалами.

Охарактеризуйте розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення (виклику) учасників справи за наявними у справі матеріалами.

Питання:

Які документи подаються до відзиву?

Які вимоги до позову?

Який порядок відкриття провадження у справі?

Фабула 8

Товариство з обмеженою відповідальністю «ДНІПРОХИМ» звернулося до господарського суду Дніпропетровської області з позовною заявою та надали заяву про збільшення позовних вимог та просить стягнути з товариства з обмеженою відповідальністю «ЮПС і К» основний борг 28 632 грн. 50 коп.,

пені 1 699 грн.91 коп., 30% річних 1482 грн. 61 коп., інфляційних втрат 229 грн. 06 коп. та судового збору.

Позивач наполягав на задоволенні позову в повному обсязі. Вважає, що наданими у справі доказами у повному обсязі підтверджені позовні вимоги. Зазначив, що усі докази, що є підставою позовних вимог надав до господарського суду. Підтримав доводи, викладені у позовній заяві. Надав відповідь на відзив. Наполягав, що в зв'язку з тривалим невиконанням Відповідачем своїх зобов'язань, факту порушення відповідачем прийнятих на себе за договором-зобов'язань в частині оплати за отриманий товар, тобто вчинення останнім дій, які призвели до порушення прав й інтересів ТОВ «Дніпрохим», з урахуванням дотримання балансу інтересів сторін вважає, що вимоги за даним позовом є обґрунтованими та просить їх задовольнити в повному обсязі.

Відповідач в судове засідання не з'явився, про час та місце розгляду справи був повідомлений належним чином. У минулих засіданнях заперечував проти задоволення позовних вимог. Надав клопотання про об'єднання справ яке судом було розглянуто. Надав відзив на позов.

Питання:

Яким чином буде вирішена справа?

Який порядок подання заяви про збільшення позовних вимог?

Що таке відзив? Який порядок його подання?

Чи можливий розгляд справи без присутності відповідача? За яких умов?

Фабула 9

Першотравенське міське житлово-комунальне підприємство звернулось до Господарського суду Дніпропетровської області з позовом до Фізичної особи-підприємця ОСОБА_1 про стягнення заборгованості у розмірі 6 503,26 грн. за договором про надання послуг з централізованого постачання теплової

енергії № 535/т від 01.05.2016 р. Позовні вимоги обґрунтовані неналежним виконанням Відповідачем умов договору про надання послуг з централізованого постачання теплової енергії № 535/т від 01.05.2016 в частині своєчасної оплати за надані послуги. Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області від 07.08.2018 р. позовну заяву прийнято до розгляду за правилами спрощеного позовного провадження без виклику (повідомлення) учасників справи за наявними в матеріалах справи документами. Відповідач не скористався своїм правом, відзив на позов не надав. Враховуючи приписи ч. 4 ст. 240 ГПК України, у зв'язку з розглядом справи без повідомлення (виклику) учасників справи, рішення прийнято без його проголошення.

Питання:

Чи правомірне рішення суду?

Який порядок проголошення рішення?

Завдання:

Дайте визначення «набрання рішенням суду законної сили»

Вкажіть яким чином відбувається вручення судового рішення?

Фабула 10

Акціонерне товариство «МАРГАНЕЦЬКИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ» звернулося до господарського суду Дніпропетровської області про стягнення з товариства з обмеженою відповідальністю «Індустріальні технології Кривбасу» суми штрафних санкцій за невиконання умов Договору №211 від 16.03.2017 р., Специфікації №1 від 16.03.2017 р. та додаткової угоди №2 від 15.05.2017 р. до Договору у розмірі 196 423 грн. 55 коп. та судового збору. Позивач наполягав на задоволенні позову в повному обсязі. Вважає, що наданими у справі доказами у повному обсязі підтверджені позовні вимоги. Зазначив, що усі докази, що є підставою

позовних вимог надав до господарського суду. Підтримав доводи викладені у позовній заяві. Відповідач проти позову заперечував, просив суд у позові відмовити. Надав відзив на позов. Підтримав доводи, викладені у відзиві на позов. Вважає, що умови договору не порушив. Звертає увагу суду на те, що стягнення за одне й те саме порушення пені та штрафу одночасно не узгоджується з приписами ст. 61 Конституції України, за змістом якої ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення.

Питання:

Чи вірна позиція відповідача?

Яке рішення має прийняти суд?

Який порядок подання позовної заяви до суду?

Які документи додаються до позовної заяви?

Тестові завдання

1. Суд відкриває провадження у справі:

а) протягом 3 днів з дня надходження позовної заяви;

б) протягом 5 днів з дня надходження позовної заяви або заяви про усунення недоліків, поданої в порядку, передбаченому статтею 174 ГПК;

в) протягом 3 днів з дня надходження позовної заяви або заяви про усунення недоліків, поданої в порядку, передбаченому статтею 174 ГПК;

г) протягом 7 днів з дня надходження позовної заяви.

2. За результатами підготовчого провадження суд:

а) ухвалює рішення;

б) ухвалює рішення у випадку визнання позову відповідачем;

в) ухвалює рішення;

г) приймає постанову у випадку визнання позову відповідачем.

3. Підготовче провадження має бути проведене протягом:

- а) шістдесяті днів з дня відкриття провадження у справі;
- б) тридцяти днів з дня відкриття провадження у справі;
- в) дев'яносто днів з дня відкриття провадження у справі;
- г) десяти днів з дня відкриття провадження у справі.

4. Укладена сторонами мирова угода:

- а) затверджується ухвалою суду;
- б) затверджується окремою ухвалою суду;
- в) затверджується ухвалою суду, в резолютивній частині якої зазначаються умови угоди;
- г) затверджується окремою ухвалою суду, в резолютивній частині якої зазначаються умови угоди.

5. Суд розглядає справу по суті протягом:

- а) десяти днів з дня початку розгляду справи по суті;
- б) тридцяти днів з дня початку розгляду справи по суті;
- в) шістдесяті днів з дня початку розгляду справи по суті;
- г) семи днів з дня початку розгляду справи по суті.

6. Господарський суд закриває провадження у справі якщо:

- а) відсутній предмет спору;
- б) заміна однієї з сторін її правонаступником;
- в) призначення господарським судом судової експертизи;
- г) є рішення господарського суду або іншого органу, який в межах своєї компетенції вирішив господарський спір між тими ж сторонами, про той же предмет і з тих же підстав.

7. При залишенні позову без розгляду повторно звернення з ним до господарського суду:

- а) допускається протягом наступних трьох днів;
- б) допускається у випадку усунення обставин, що зумовили залишення позову без розгляду;
- в) допускається в апеляційному порядку;
- г) не допускається.

8. Відмова позивача від позову викладається в:

- а) позовній заяві;
- б) письмовому поясненні;
- в) клопотанні;
- г) письмовій заяві.

9. Рішення господарського суду оголошується суддею:

- а) через п'ять днів після прийняття;
- б) у засіданні після закінчення розгляду справи;
- в) через день після прийняття й ознайомлення з ним усіх учасників справи;
- г) через день після прийняття й затвердження його головою господарського суду.

10. Рішення господарського суду набирає законної сили:

- а) після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо апеляційну скаргу не було подано;
- б) після закінчення строку подання апеляційної скарги;
- в) негайно;
- г) через 10 днів з дня його проголошення.

11. Про роз'яснення рішення, ухвали, а також про виправлення опісок чи арифметичних помилок господарським судом виносяться:

- а) рішення;
- б) додаткове рішення;
- в) постанова;
- г) ухвала.

12. Господарський суд, приймаючи рішення, має право:

- а) визнати недійсним повністю чи у певній частині пов'язаний з предметом спору договір, який суперечить законодавству;
- б) збільшити у виняткових випадках розмір неустойки, яка підлягає стягненню зі сторони, що порушила зобов'язання;
- в) стягувати в дохід однієї сторони штраф за ухилення від вчинення дій, покладених судом на іншу сторону;
- г) оголосити хід обговорення та ухвалення рішення у нарадчій кімнаті.

13. У судовому засіданні, а також про огляд і дослідження письмових або речових доказів у місці їх знаходження складається:

- а) ухвала;
- б) окрема ухвала;
- в) постанова;
- г) протокол.

14. Вирішення господарського спору по суті – це:

- а) задоволення позову;
- б) залишення позову без розгляду;
- в) відмова у позові повністю;
- г) відмова у позові частково.

15. Відмова позивача від позову викладається в:

- а) позовній заяві;
- б) письмовому поясненні;
- в) клопотанні;
- г) письмовій заяві.

16. Якщо витребувані господарським судом документи не подано, може бути:

- а) у справі оголошено перерву;
- б) відкладено розгляд справи;
- в) зупинено провадження у справі;
- г) залишено позов без розгляду.

17. Про затвердження мирової угоди господарський суд виносить:

- а) рішення;
- б) ухвалу;
- в) окреме рішення;
- г) окрему ухвалу.

18. Відмова позивача від позову викладається в:

- а) позовній заяві;
- б) письмовому поясненні;
- в) клопотанні;
- г) письмовій заяві.

19. Вирішення господарського спору по суті — це:

- а) задоволення позову;
- б) залишення позову без розгляду;
- в) відмова у позові повністю;
- г) припинення провадження по справ.

20. Рішення господарського суду оголошується суддею:

а) через п'ять днів після прийняття;

б) у засіданні після закінчення розгляду справи;

в) у засіданні після закінчення розгляду справи й обміркування суддею в нарадчій кімнаті;

г) через день після прийняття й ознайомлення з ним усіх учасників справи.

Рекомендована література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року / Відомості Верховної Ради України. 1996 № 30. Ст. 141.

2. Господарський процесуальний кодекс України від 6 липня 1991 року/Відомості Верховної Ради України. 1992 № 6. Ст. 56.

3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року / Відомості Верховної Ради України. 2003 №№ 18 –22. Ст. 144.

4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року / Відомості Верховної Ради України. 2003 №№ 40 – 44. Ст. 356.

5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 року /Відомості Верховної Ради України. 2010 №№ 41 – 45. Ст. 529.

6. Беляневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України (із змінами і доповненнями станом на 1 серпня 2014 р.) : наук.-практ. комент. / В.Е.Беляневич; [Юрид. фірма] «Василь Кисіль і партнери». Адвокати і правники. – 4-те вид.,перероб. і допов. –К. : Юстініан, 2014. 1299 с.

7. Господарське процесуальне право України : навч. посібник для підготовки до іспитів / упоряд. І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. – К. :Центр учб. л-ри, 2014. 208 с.

8. Жук Ю. Про матеріально-правове значення господарсько-процесуальних строків / Ю. Жук // Проблеми правової реформи та розбудови

громадянського суспільства в Україні : матер. міжнар. конф. (м. Харків, 16–17 жовтня 2015 р.). – Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2015. С. 66–68.

9. Беяневич О.А. Про досудове врегулювання господарських спорів / Вісник господарського судочинства. 2014. № 2. С. 253-361.

10. Коструба А. В. Правова природа судового рішення в контексті теорії правоприпинення / Вісник господарського судочинства. 2014. № 1. С. 158-163.

11. Суховий В. В. Про деякі питання звільнення від доказування обставин у процесуальному законодавстві України та зарубіжних країн / Вісник господарського судочинства. 2014. № 1. С. 89-94.

12. Штогун С. Як змінити судочинство? Реформа судової системи очима судді у відставці / Юридичний Вісник України. 2014. № 16. С. 5-7.

ТЕМА 7

ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ В АПЕЛЯЦІЙНОМУ ТА КАСАЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ

Апеляційне провадження. Апеляційна скарга. Право апеляційного оскарження. Апеляційні скарги на ухвали суду першої інстанції. Строк на апеляційне оскарження. Порядок подання апеляційної скарги. Форма і зміст апеляційної скарги. Відкриття апеляційного провадження. Відмова у відкритті апеляційного провадження. Відкриття апеляційного провадження. Відзив на апеляційну скаргу. Закриття апеляційного провадження. Апеляційний розгляд. Строк розгляду апеляційної скарги. Порядок ухвалення судових рішень судом апеляційної інстанції. Постанова суду апеляційної інстанції.

Касаційне провадження. Касаційна скарга. Суд касаційної інстанції. Право касаційного оскарження. Строк на касаційне оскарження. Порядок подання касаційної скарги. Форма і зміст касаційної скарги. Відкриття касаційного провадження. Залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги. Відмова у відкритті касаційного провадження. Відкриття касаційного провадження у справі. Відзив на касаційну скаргу. Закриття касаційного провадження. Приєднання до касаційної скарги. Доповнення, зміна або відкликання касаційної скарги або відмова від неї. Касаційний розгляд. Підготовка справи до касаційного розгляду. Межі розгляду справи судом касаційної інстанції. Порядок розгляду касаційної скарги. Підстави для передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду. Порядок передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду. Касаційні скарги на ухвали господарських судів. Строк розгляду касаційної скарги. Відмова позивача від позову та мирова угода сторін. Повноваження суду касаційної інстанції. Порядок ухвалення судових рішень судом касаційної інстанції. Постанова суду касаційної інстанції. Законна сила постанови суду касаційної інстанції. Вручення судових рішень суду касаційної інстанції. Повернення справ.

1. Апеляційне провадження – перегляд вищестоящою судовою інстанцією відповідно до встановленої процедури судових рішень, які не набрали законної сили, з метою перевірки їх законності та обґрунтованості.

2. Апеляційна скарга – документ, що подається учасником процесу, в якому міститься звернення до апеляційної інстанції про скасування або зміну в апеляційному порядку судового рішення, постанови, ухвали, прийнятого судом першої інстанції.

3. Строк на апеляційне оскарження – це строк, встановлений процесуальним законодавством для подання апеляційної скарги.

4. Порядок подання апеляційної скарги – встановлена процесуальним законодавством процедура звернення до апеляційного суду з метою подання апеляційної скарги.

5. Касаційне провадження – це передбачений законодавством порядок звернення до Верховного Суду України з метою подання касаційної скарги на рішення суду першої інстанції після апеляційного перегляду справи та постанови суду апеляційної інстанції.

6. Касаційна скарга - документ, що подається учасником процесу, в якому міститься звернення до суду касаційної інстанції щодо правильного застосування норми права.

7. Строк на касаційне оскарження – це встановлений процесуальним законодавством строк для подання касаційної скарги.

8. Порядок подання касаційної скарги – встановлений процесуальним законодавством порядок звернення до суду касаційної інстанції.

Питання для самоконтролю:

1. Право апеляційного оскарження.
2. Строк на апеляційне оскарження.
3. Порядок подання апеляційної скарги.
4. Форма і зміст апеляційної скарги.

5. Залишення апеляційної скарги без руху, повернення апеляцій.
6. Відкриття апеляційного провадження
7. Відзив на апеляційну скаргу.
8. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково із закриттям провадження у справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині.
9. Підстави для скасування судового рішення і направлення справи для розгляду до іншого суду першої інстанції за встановленою підсудністю.
10. Підстави для скасування ухвали суду, що перешкоджає подальшому провадженню у справі, і направлення справи для продовження розгляду до суду першої інстанції.
11. Постанова суду апеляційної інстанції.
12. Вручення судових рішень суду апеляційної інстанції.
13. Строк на касаційне оскарження.
14. Порядок подання касаційної скарги.
15. Порядок відкриття касаційного провадження.
16. Вікриття касаційного провадження у справі.
17. Відмова у відкритті касаційного провадження.
18. Порядок розгляду касаційної скарги.
19. Порядок передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду.
20. Підстави для повного або часткового скасування рішень і передачі справи повністю або частково на новий розгляд або для продовження розгляду.
21. Підстави для скасування рішення повністю або частково із закриттям провадження в справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині.
22. Порядок ухвалення судових рішень судом касаційної інстанції.
23. Законна сила постанови суду касаційної інстанції.
24. Вручення судових рішень суду касаційної інстанції.
25. Повернення справ.

26. Касаційні скарги на ухвали господарських судів.

27. Відмова позивача від позову та мирова угода сторін.

28. Підстави для залишення касаційної скарги без задоволення, а судових рішень – без змін.

29. Підстави для скасування постанови суду апеляційної інстанції повністю або частково і залишення в силі судового рішення суду першої інстанції у відповідній частині.

30. Підстави для передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду.

Практичні задачі та завдання

Фабула 1

Рішенням суду першої інстанції у справі за позовом ВАТ «***» до ТОВ «***» про стягнення боргу за договором поставки та відшкодування завданих збитків позовні вимоги були задоволені в повному обсязі. Постановою апеляційного господарського суду рішення суду першої інстанції було змінено на тій підставі, що на момент апеляційного перегляду такого рішення змінився стан розрахунків між сторонами і заборгованість частково погашена.

Питання:

Який порядок подання апеляційної скарги?

Який порядок розгляду справи судом апеляційній інстанції?

Які підстави для скасування або зміни рішення суду першої інстанції?

Завдання:

Дайте юридичну оцінку ситуації.

Фабула 2

В провадженні колегії суддів Київського апеляційного господарського суду у складі: головуєчий суддя - С. (суддя-доповідач), судді Г., Т. перебуває справа, розгляд якої призначено на 02.10.2018 р.

02.10.2018 р. через відділ забезпечення документообігу Київського апеляційного господарського суду від Товариства з обмеженою відповідальністю «Торгово-логістичний комплекс «Арктика» надійшла заява про відвід колегії суддів Київського апеляційного господарського суду у складі: головуєчий суддя - С. (суддя-доповідач), судді Г., Т.

Заява мотивована тим, що у скаржника наявні сумніви у неупередженості та об'єктивності колегії суддів Київського апеляційного господарського суду у складі: головуєчий суддя - С. (суддя-доповідач), судді Г., Т., які викликані тим, що на думку заявника, результат вирішення справи заявнику став відомий внаслідок почутої розмови людей, які на його переконання належать до правоохоронних органів.

Заява мотивована тим, що у скаржника наявні сумніви у неупередженості та об'єктивності колегії суддів Київського апеляційного господарського суду у складі: головуєчий суддя - С. (суддя-доповідач), судді Г., Т., оскільки Указом Президента України Київський апеляційний господарський суд ліквідовано, а замість нього утворено Північний апеляційний господарський суд, який повноважний слухати справу.

Питання:

Чи є підстави у такому випадку подавати заяву про відвід судді?

Чи може суддя, який брав участь у вирішенні справи в суді першої інстанції, брати участі в розгляді цієї самої справи в судах апеляційної і касаційної інстанцій?

Чи є обґрунтованою заява ТОВ «Арктика»?

Фабула 3

У травні 2018 р. ПрАТ «Українська акціонерна страхова компанія АСКА» (позивач) звернулось до Господарського суду міста Києва з позовом до ТДВ «Страхова компанія «Київ РЕ» (відповідач) про стягнення 62418,23грн. суми сплаченого страхового відшкодування. В обґрунтування своїх вимог позивач посилався на те, що відповідач, в силу вимог ст.27 Закону України «Про страхування» та ст. 993 ЦК України, зобов'язаний відшкодувати йому 62418,23грн. витрат, пов'язаних із виплатою страхового відшкодування.

Рішенням Господарського суду міста Києва від 10.07.2018 р. відмовлено в задоволенні. При прийнятті вказаного рішення місцевий господарський суд дійшов до висновку про те, що позивачем не було дотримано вимог Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» щодо звернення до відповідача з заявою про виплату страхового відшкодування в сумі 62418,23грн., а відтак і про відсутність порушеного права позивача станом на час звернення до суду та розгляду справи.

Не погодившись з прийнятим рішенням, ПрАТ «Українська акціонерна страхова компанія АСКА» звернулось до Київського апеляційного господарського суду з апеляційною скаргою, в якій просить рішення Господарського суду міста Києва від 10.07.2018 р. скасувати та прийняти нове рішення, яким задовольнити позовні вимоги. В обґрунтування вимог апеляційної скарги позивач посилається на ті ж самі обставини та підстави, що і позовній заяві. Крім цього позивач, посилаючись на рішення Конституційного Суду України від 09.07.2002 р. №15-рп/2002, вважає, що судом першої інстанції неправильно застосовано закон, який підлягає застосування, та зазначає, що обрання певного засобу правового захисту, у тому числі і досудового врегулювання спору, є правом, а не обов'язком позивача. З огляду на наведене, позивач вважає необов'язковим звернення до відповідача з заявою про виплату страхового відшкодування в сумі 62418,23грн.

Ухвалою Київського апеляційного господарського суду від 13.08.2018 р. відкрито апеляційне провадження у справі №910/5791/18 за апеляційною скаргою ПрАТ «Українська акціонерна страхова компанія АСКА» на рішення Господарського суду міста Києва від 10.07.2018 р. Ухвалено розгляд апеляційної скарги ПрАТ «Українська акціонерна страхова компанія АСКА» на рішення Господарського суду міста Києва від 10.07.2018 р. здійснювати у порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи.

Станом на 10.09.2018 р. відзиву на апеляційну скаргу ПрАТ «Українська акціонерна страхова компанія АСКА» відповідачем не подано.

Питання:

Чи перешкоджає відсутність відзиву на апеляційну скаргу перегляду рішення суду першої інстанції?

Чи можливий перегляд справи за таких обставин судом апеляційної інстанції?

Завдання:

Відповідь обґрунтуйте.

Фабула 4

Учасник справи подав до суду, який розглядав справу в касаційному порядку, клопотання про розгляд справи щодо порушення предметної юрисдикції у Великій Палаті Верховного Суду.

Питання:

Яким чином формується Велика Палата Верховного Суду?

Які повноваження у Великої Палати Верховного Суду?

Завдання:

Визначте порядок передачі справи на розгляд Великої Палати Верховного Суду.

Проаналізуйте ситуацію.

Фабула 5

Заступник керівника Черкаської місцевої прокуратури звернувся до Господарського суду Черкаської області з позовом до Черкаської міської ради (надалі - відповідач 1), Автокооперативу «Чорний Яр» (надалі - АК «Чорний Яр», відповідач 2), про:

- визнання незаконним та скасування рішення Черкаської міської ради № 2-330 від 17.03.2016 р. «Про надання АК «Чорний Яр» земельної ділянки в оренду на розі вул. Гагаріна та вул. Героїв Сталінграду»;

- визнання недійсним договору оренди землі від 10.05.2016 р. на ділянку площею 0, 7788 га за адресою: м. Черкаси, на розі вул. Гагаріна та вул. Героїв Сталінграду, нормативною грошовою оцінкою 6 427 202, 76 грн, укладеного між Черкаською міською радою та АК «Чорний Яр», зареєстрованого 06.06.2016 р. державним реєстратором Департаменту організаційного забезпечення Черкаської міської ради.

Справа неодноразово розглядалась різними судовими інстанціями.

Рішенням Господарського суду Черкаської області від 08.08.2017 р. в задоволенні позову відмовлено повністю.

Постановою Київського апеляційного господарського суду від 01.11.2017 р. рішення Господарського суду Черкаської області від 08.08.2017 р. скасовано, прийнято нове рішення про задоволення позову повністю.

Визнано незаконним та скасовано рішення Черкаської міської ради № 2-330 від 17.03.2016 р. «Про надання АК «Чорний Яр» земельної ділянки в оренду на розі вул. Гагаріна та вул. Героїв Сталінграду».

Питання:

Чи можливе прийняття апеляційної скарги до провадження?

Який порядок прийняття апеляційної скарги?

Фабула 6

22.10.2018 року до Південно-західного апеляційного господарського суду надійшла апеляційна скарга Підприємства з іноземними інвестиціями Гленкор Агрікалчер України на ухвалу Господарського суду Одеської області від 01 жовтня 2018 року про відмову у зустрічному забезпеченні позову у справі № 916/2019/18.

Заперечень проти відкриття апеляційного провадження на час постановлення ухвали до суду не надійшло.

При цьому, з метою реалізації всіма учасниками процесу своїх процесуальних прав і обов'язків, суд апеляційної інстанції вважає за необхідне роз'яснити учасникам справи про їх право у визначений судом строк подати всі необхідні заяви чи клопотання, відзиву на апеляційну скаргу з доказами їх направлення іншим учасникам процесу та встановити строк для їх подання відповідно до приписів.

Питання:

Чи є підстави для відкриття апеляційного провадження в даному випадку?

Який строк для подання відзиву на апеляційну скаргу?

Фабула 7

В червні 2017 року Товариство з обмеженою відповідальністю «Капітолій» (далі по тексту - ТОВ «Капітолій») звернулося до Господарського суду міста Києва із позовною заявою до Публічного акціонерного товариства

«Дельта Банк» (далі по тексту - ПАТ «Дельта Банк») про визнання недійсними іпотечних договорів.

Позов мотивовано невідповідністю оспорюваних іпотечних договорів вимогам частини 2 статті 5, пункту 3 частини 1 статті 18 Закону України «Про іпотеку», статті 203, 215 Цивільного кодексу України.

ПАТ «Дельта Банк» проти позову заперечило, пославшись на відповідність оспорюваних договорів вимогам діючого на час їх укладення законодавства і просив застосувати строк позовної давності.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 15.06.2017 р. позовну заяву прийнято до розгляду та порушено провадження у справі.

Рішенням Господарського суду міста Києва від 16.08.2017 р. позов задоволено повністю. Суд визнав недійсними іпотечний договір, який укладений 29.10.2007 року між ТОВ «Капітолій» та ТОВ «Український промисловий Банк», правонаступником якого є ПАТ «Дельта Банк» та зареєстрований в реєстрі за № 2893 та іпотечний договір № 22/Зкіп, який укладений 29.10.2007 між ТОВ «Капітолій» та ТОВ «Український промисловий Банк», правонаступником якого є ПАТ «Дельта Банк» та зареєстрований в реєстрі за № 2892.

Постановою Київського апеляційного господарського суду від 21.11.2017 р. апеляційну скаргу ПАТ «Дельта Банк» на рішення Господарського суду міста Києва від 16.08.2017 р. у справі № 910/9452/17 задоволено частково. Суд скасував рішення Господарського суду міста Києва від 16.08.2017 р. у справі №910/9452/17 в частині визнання недійсним іпотечного договору №22/Зкіп, укладеного 29.10.2007 р. між ТОВ «Капітолій» та ТОВ «Український промисловий Банк», правонаступником якого є ПАТ «Дельта Банк», зареєстрованого в реєстрі за №2892 та в цій частині прийняв нове рішення про відмову у позові. В іншій частині рішення Господарського суду міста Києва від 16.08.2017 р. у справі № 910/9452/17 залишив без змін.

Постанова суду апеляційної інстанції мотивована тим, що оспорювані договори не відповідають вимогам частини 2 статті 5, пункту 3 частини 1

статті 18 Закону України «Про іпотеку» (в редакції, що діяла на час укладення оспорюваних договорів). Суд дійшов висновку про переривання перебігу позовної давності до вимоги про визнання іпотечного договору, укладеного 29.10.2007 р. та зареєстрованого в реєстрі за № 2893, у зв'язку з внесенням змін до цього іпотечного договору.

Не погоджуючись з рішенням Господарського суду міста Києва від 16.08.2017 р. та постановою Київського апеляційного господарського суду від 21.11.2017 р. у справі, ПАТ «Дельта Банк» подало до Вищого господарського суду України касаційну скаргу, в якій просить рішення суду першої інстанції скасувати повністю, а постанову суду апеляційної інстанції в частині задоволення позову - скасувати та в цій частині прийняти нове рішення яким в задоволенні позову відмовити.

Касаційна скарга мотивована тим, що суди попередніх інстанцій невірно застосували до спірних правовідносин частину 2 статті 5, пункт 3 частини 1 статті 18 Закону України «Про іпотеку» (в редакції, що діяла на час укладення оспорюваних договорів), оскільки майнові права, які є предметом іпотеки в оспорюваних договорах, є складовою частиною об'єкта незавершеного будівництва, як об'єкта цивільних прав, тому ТОВ «Капітолій» в заставу передало право на отримання права власності на нерухоме майно в майбутньому. Судами попередніх інстанцій порушені приписи статей 3, 15, 16, 203, 215 Цивільного кодексу України, оскільки не було зазначено чи було порушене цивільне право особи, за захистом якого звернулося ТОВ «Капітолій», яке саме право порушено та в чому полягає таке порушення. Також, судами помилково зроблені висновки про відсутність доказів набуття права власності на предмет іпотеки за спірними договорами в майбутньому та застосовано до спірних правовідносин положення Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень». Крім того, судами невірно застосовані статті 256-257, 267 Цивільного кодексу України, оскільки ТОВ «Капітолій» могло довідатися про порушення свого права в день вчинення оспорюваних правочинів.

Суд касаційну скаргу Публічного акціонерного товариства «Дельта Банк» не задовольнив.

Питання:

Чи правомірні дії Верховного Суду України?

Якими нормативно-правовими актами мали керуватися судді для постановлення?

Завдання:

Проаналізуйте ситуацію, відповідь обґрунтуйте.

Фабула 8

22.11.2017 р. Балтська міська рада Одеської області звернулась із касаційною скаргою на ухвалу Одеського апеляційного господарського суду від 06.11.2017 р. через Одеський апеляційний господарський суд до Вищого господарського суду України.

Відділом діловодства Одеського апеляційного господарського суду складено акт від 28.11.2017 р. у справі №916/1476/17 (акт складено заступником начальника відділу діловодства суду Селівестровою О.В. у присутності Соловйової Д.В., Філіпішеної Г.В.) про те, що під час реєстрації касаційної скарги Балтської міської ради виявилось, що скарга не містить підпису заявника. Також зазначено, що відправником на конверті, в якому містилась касаційна скарга, зазначено Товариство з обмеженою відповідальністю «Антарктика-Турист», проте заявником касаційної скарги є Балтська міська рада.

Касаційна скарга Балтської міської ради Одеської області була повернута без розгляду.

Питання:

Чи відповідають дії працівників відділу діловодства Одеського апеляційного господарського суду нормам чинного законодавства?

Завдання:

Зазначте процесуальний порядок подання касаційної скарги.

Чи правомірні дії суддів Верховного Суду України?

Фабула 9

14.12.2017 р. Товариством з обмеженою відповідальністю «Авеста-Буд» була подана касаційна скарга на постанову Київського апеляційного господарського суду від 07.12.2017 р. у справі № 910/11164/16, якою було скасовано ухвалу господарського суду міста Києва від 27.10.2017 р. про скасування заходів до забезпечення позову та залишено без змін ухвалу господарського суду міста Києва від 30.08.2016 р. про вжиття заходів забезпечення позову.

02.02.2018 р. зазначена касаційна скарга разом матеріалами оскарження у справі № 910/11164/16 надійшла до Касаційного господарського суду з Київського апеляційного господарського суду, але касаційне провадження за касаційною скаргою відкрито не було.

Питання

Чи відповідають дії суддів нормам процесуального законодавства?

Який порядок подання касаційної скарги?

Завдання

Вкажіть порядок і строк для подання відзиву на касаційну скаргу.

Фабула 10

24.11.2017 р. ПАТ «Запорізький завод Феросплавів» подало касаційну скаргу на постанову Київського апеляційного господарського суду від 16.11.2017 р. у справі №910/20190/16 разом із заявою про зупинення виконання рішення до Київського апеляційного господарського суду.

01.02.2018 р. вказана касаційна скарга була передана до Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду.

Заява про зупинення виконання оскаржуваного рішення мотивована тим, що виконання постанови Київського апеляційного господарського суду від 16.11.2017 р. завдасть значних матеріальних збитків ПАТ «Запорізький завод Феросплавів». Відновлення майнових прав скаржника буде потребувати не виправдано значних зусиль та часу з боку ПАТ «Запорізький завод Феросплавів».

Проте скаржником до зазначеної заяви не додано доказів відкриття виконавчого провадження та вчинення виконавчих дій з виконання оскаржуваного судового акту. Відтак скаржник не довів реальність настання обставин, на які він посилається у заяві про зупинення виконання оскаржуваного рішення.

Колегія суддів Касаційного господарського суду не вбачає підстав для задоволення заяви та зупинення виконання судового рішення з огляду на недоведеність обставин, на які посилається заявник.

Питання

Чи має бути відкрито касаційне провадження за касаційною скаргою ПАТ «Запорізький завод Феросплавів» на постанову Київського апеляційного господарського суду від 16.11.2017 р. у справі № 910/20190/16?

Завдання

Вкажіть порядок і строк для подання відзиву на касаційну скаргу.

Тестові завдання

1. Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом:

а) десяти днів з дня його проголошення;

- б) двадцяти днів з дня його проголошення;
- в) одного місяця з дня його проголошення;
- г) трьох місяців з дня його проголошення.

2. Питання про відкриття апеляційного провадження у справі вирішується:

- а) не пізніше п'яти днів з дня надходження апеляційної скарги;
- б) не пізніше двадцяти днів з дня надходження апеляційної скарги;
- в) не пізніше п'яти днів з дня надходження апеляційної скарги або заяви про усунення недоліків, поданої у порядку, передбаченому ст. 260 ГПК України;
- г) не пізніше п'яти днів з дня надходження апеляційної скарги або заяви про усунення недоліків, поданої у порядку, передбаченому ст. 261 ГПК України.

3. Апеляційна скарга на рішення суду першої інстанції розглядається протягом:

- а) п'ять днів з дня постановлення ухвали про відкриття апеляційного провадження у справі;
- б) десять днів з дня постановлення ухвали про відкриття апеляційного провадження у справі;
- в) тридцяти днів з дня постановлення ухвали про відкриття апеляційного провадження у справі;
- г) шістдесят днів.

4. Апеляційна інстанція за наслідками розгляду апеляційної скарги має право:

- а) залишити судові рішення без змін, а скаргу без задоволення;
- б) скасувати судові рішення повністю або частково і прийняти нове рішення;

в) скасувати рішення першої інстанції й передати справу на новий розгляд в суд першої інстанції;

г) змінити рішення.

5. Суд апеляційної інстанції закриває апеляційне провадження, якщо:

а) після відкриття апеляційного провадження особа, яка подала апеляційну скаргу, заявила клопотання про відмову від скарги, за винятком випадків, коли є заперечення інших осіб, які приєдналися до апеляційної скарги;

б) після відкриття апеляційного провадження виявилось, що апеляційну скаргу не підписано, подано особою, яка не має процесуальної дієздатності, або підписано особою, яка не має права її підписувати;

в) після відкриття апеляційного провадження за апеляційною скаргою, поданою особою з підстав вирішення судом питання про її права, інтереси та (або) обов'язки, встановлено, що судовим рішенням питання про права, інтереси та (або) обов'язки такої особи не вирішувалося;

г) після відкриття першого судового засідання або через п'ятнадцять днів з дня відкриття апеляційного провадження, якщо справа розглядається без повідомлення учасників справи.

6. Право касаційного оскарження мають:

а) сторони;

б) особи, яких не було залучено до участі в справі, якщо суд прийняв рішення чи постанову, що стосується їх прав та обов'язків;

в) Генеральний прокурор України;

г) учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки.

7. Строк на касаційне оскарження:

а) протягом тридцяти днів з дня його проголошення;

- б) протягом п'ятнадцяти днів з дня його проголошення;
- в) протягом двадцяти днів з дня його проголошення;
- г) протягом шестидесяти днів з дня його проголошення.

8. Питання про повернення касаційної скарги суд касаційної інстанції вирішує протягом:

- а) десяти днів з дня надходження касаційної скарги або з дня закінчення строку на усунення недоліків;
- б) двадцяти днів з дня надходження касаційної скарги або з дня закінчення строку на усунення недоліків;
- в) п'ятнадцяти днів з дня надходження касаційної скарги або з дня закінчення строку на усунення недоліків;
- г) семи днів з дня надходження касаційної скарги або з дня закінчення строку на усунення недоліків.

9. Строк подання касаційної скарги:

- а) п'ять днів;
- б) десять днів;
- в) один місяць;
- г) двадцять днів.

10. Постанова суду касаційної інстанції набирає законної сили:

- а) з моменту її прийняття;
- б) після десятиденного строку;
- в) після семиденного строку;
- г) після п'ятиденного строку.

11. Право касаційного оскарження мають:

- а) сторони;

б) особи, яких не було залучено до участі в справі, якщо суд прийняв рішення чи постанову, що стосується їх прав та обов'язків;

в) Генеральний прокурор України;

г) учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки.

12. Питання про відкриття касаційного провадження у справі вирішується колегією суддів у складі:

а) п'яти суддів;

б) трьох суддів;

в) семи суддів;

г) двох суддів.

13. Учасники справи мають право подати до суду касаційної інстанції відзив на касаційну скаргу в письмовій формі протягом:

а) десяти днів;

б) строку, встановленого судом касаційної інстанції в ухвалі про відкриття касаційного провадження;

в) строку, встановленого законодавством;

г) тридцяти днів.

14. Заяву про приєднання до касаційної скарги може бути подано:

а) по закінченню апеляційного провадження;

б) до початку розгляду справи в суді касаційної інстанції;

в) до початку розгляду справи в суді апеляційної інстанції;

г) по закінченню касаційного провадження.

15. Про закриття касаційного провадження суд касаційної інстанції постановляє:

а) рішення;

- б) постанову;
- в) ухвалу;
- г) вирок.

Рекомендована література

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 23.07.1996, № 30, ст. 141.
2. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-ХІІ // Відомості Верховної Ради України, 11.02.1992, № 6, ст. 56.
3. Про виконання рішень господарських судів: Лист Національного банку від 25.04.2003 № 25-11/578-3089.
4. Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України: Роз'яснення Вищого господарського суду від 28.03.2002 № 04-5/365.
5. Про деякі питання практики перегляду рішень, ухвал, постанов за нововиявленими обставинами: Роз'яснення Вищого господарського суду від 21.05.2002 № 04-5/563.

ТЕМА 8

ПЕРЕГЛЯД РІШЕННЯ, УХВАЛИ, ПОСТАНОВИ
ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ АБО
ВИКЛЮЧНИМИ ОБСТАВИНАМИ. ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ, УХВАЛИ,
ПОСТАНОВИ. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ЗА УЧАСТЮ
ІНОЗЕМНИХ ОСІБ

Поняття нововиявлених обставин. Підстави перегляду рішень за нововиявленими обставинами. Порядок подання заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Строк подання заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

Форма заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Зміст заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Відкриття провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Відмова від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами та її наслідки. Порядок перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у господарських справах. Обов'язковість судових рішень. Звернення судових рішень до виконання. виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання. Судовий контроль за виконанням судових рішень.

Виконання судових актів – заключна стадія господарського процесу.

Учасники виконавчого провадження. Права та обов'язки сторін й інших осіб у виконавчому провадженні. Виконавчі документи. Порядок виконання судових актів.

Провадження у справах за участю іноземних осіб. Процесуальні права та обов'язки іноземних осіб. Звернення господарських судів із судовим

дорученням до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави. Зміст і форма судового доручення про надання правової допомоги. Виконання в Україні судових доручень іноземних судів. Виконання доручення іноземного суду про вручення виклику до суду чи інших документів. Виконання судових доручень закордонними дипломатичними установами України.

Ключові слова: нововиявлені обставини, виключні обставини, підстави для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами, підстави для перегляду судового рішення за виключними обставинами, порядок перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами, обов'язковість судових рішень, судовий наказ, виконавче провадження, мирова угода, поворот виконання рішення суду, судовий контроль за виконанням судових рішень, іноземні особи, підсудність судам справ за участю іноземних осіб, судові доручення, судові доручення іноземного суду.

1. Нововиявлені обставини – юридичні факти (фактичні обставини), які існують в момент розгляду справи і мають суттєве значення для її вирішення, та які не були і не могли бути відомі ні заявнику, ні суду, який розглядав справи.

2. Виключні обставини – юридичні факти (фактичні обставини), які становлять виняток серед загальних правил (неконституційність правового акту при вирішенні справи; порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом; вина судді у вчиненні злочину, внаслідок якого було ухвалено судові рішення).

3. Підстави для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами – представлені до суду заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами й наявні юридичні факти (фактичні обставини), які існували в момент розгляду справи і мали суттєве значення для її вирішення, та які не були і не могли бути відомі ні заявнику, ні суду, який розглядав справи.

4. Підстави для перегляду судового рішення за виключними обставинами – представлені до суду заява про перегляд судового рішення за виключними обставинами і наявні юридичні факти (фактичні обставини), які становлять виняток серед загальних правил судочинства (неконституційність правового акту при вирішенні справи; порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом; вина судді у вчиненні злочину, внаслідок якого було ухвалено судове рішення).

5. Порядок перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами – комплекс процесуальних дій суду за правилами, встановленими Господарським процесуальним кодексом України, для провадження у суді тієї інстанції, яка здійснює перегляд.

6. Обов'язковість судових рішень – судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими на всій території України, а у випадках, встановлених міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, – і за її межами.

7. Судовий наказ – особлива форма судового рішення (виконавчий документ), запроваджена Господарським процесуальним кодексом України, про стягнення з боржника грошової суми або витребування майна за заявою особи, якій належить право такої вимоги.

8. Виконавче провадження – це діяльність уповноважених суб'єктів щодо примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), які не були виконані у добровільному порядку.

9. Мирова угода – це письмова домовленість сторін судового процесу, що укладається з метою врегулювання спору на основі взаємних поступок і стосується прав та обов'язків сторін та предмета позову.

10. Поворот виконання рішення суду – це повернення сторін виконавчого провадження у первісний стан, що передувало виконанню рішення, через скасування правової підстави такого виконання.

11. Судовий контроль за виконанням судових рішень – комплекс процесуальних дій суду щодо розгляду та вирішення справ за скаргами на

рішення, дії чи бездіяльність органів та посадових осіб державної виконавчої служби.

12. Іноземні особи – фізичні особи, які не перебувають у громадянстві України і є громадянами (підданими) інших держав; або юридичні особи, що володіють правами та обов'язками юридичних осіб за законодавством іноземних держав їхньої реєстрації.

13. Підсудність судам справ за участю іноземних осіб – компетенція із розгляду справ, визначена Господарським процесуальним кодексом України, законом або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

14. Судове доручення – звернення суду України до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави, якщо в процесі розгляду справи виникла необхідність у врученні документів, отриманні доказів або проведенні окремих процесуальних дій за кордоном тощо.

15. Судове доручення іноземного суду – звернення іноземного суду до суду України, передане у порядку, встановленому міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, а якщо його не укладено, – дипломатичними каналами, якщо в процесі розгляду справи цим іноземним судом виникла необхідність у врученні документів, отриманні доказів або проведенні окремих процесуальних дій на території України тощо.

Питання для самоконтролю

1. Що розуміється під нововиявленими обставинами?
2. Що розуміється під виключними обставинами?
3. У яких випадках заява, подання прокурора повертаються заявникові?
4. Який порядок перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами?
5. Яке рішення приймає господарський суд за результатами перегляду справи?

6. Назвіть підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

7. У який строк розглядається заява про перегляд рішення, ухвали, постанови за нововиявленими або виключними обставинами?

8. За яких умов господарський суд вправі змінити або скасувати судове рішення за нововиявленими або виключними обставинами?

9. Як результат перегляду справи за нововиявленими або виключними обставинами впливає на оцінку доказів, зібраних у справі і встановлених господарським судом?

10. У яких випадках суд вправі прийняти відмову від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами?

11. Якими нормативними актами врегульовано виконання рішень господарських судів?

12. Назвіть учасників процедури виконання судових рішень.

13. Охарактеризуйте наказ господарського суду як виконавчий документ.

14. У чому сутність виконавчої давності?

15. Визначте порядок виконання судових актів.

16. Назвіть процесуальні дії, що складають виконавче провадження.

17. Склад та правовий статус учасників виконавчого провадження.

18. Яка відповідальність встановлюється за ухилення від виконання рішення, ухвали.

19. Визначте повноваження господарського суду у виконавчому провадженні.

20. Пред'явлення наказу господарського суду до примусового виконання.

21. Порядок видачі дублікату наказу господарським судом.

22. Процесуальні заходи щодо виконання судового рішення.

23. Які підсудні справи за участю іноземних суб'єктів господарювання?

24. Хто є іноземним суб'єктом господарської діяльності?

25. Назвіть норми законодавства, яке застосовується у вирішенні спорів за участю іноземних суб'єктів господарювання.

26. Розкрийте порядок розгляду справи в комерційному суді.

27. У чому полягає зміст і форма судового доручення про надання правової допомоги?

28. Які вимоги зазначається у судовому дорученні про надання правової допомоги?

29. У чому полягає виконання доручення іноземного суду про вручення виклику до суду чи інших документів?

30. У чому полягає виконання судових доручень закордонними дипломатичними установами України?

Практичні задачі та завдання

Фабула 1

18 грудня 2017 року Приватне підприємство «Верінет» звернулося до Господарського суду Дніпропетровської області із заявою про перегляд рішення Господарського суду Дніпропетровської області від 25 червня 2015 року у справі №904/4358/15 за нововиявленими обставинами.

Заява мотивована тим, що за вказаним рішенням з Приватного підприємства «Верінет» стягнуто на користь Публічного акціонерного товариства «ДТЕК Дніпрообленерго» заборгованість у сумі 89 473,54 грн., а саме, за надані послуги з користування опорами ліній електропередач відповідно до умов договору на компенсацію затрат, пов'язаних із сумісним підвішуванням телекомунікаційних проводів № 04002-00 від 04 березня 2013 року.

Задовольняючи частково позовні вимоги суд виходив з того, що плата за надання послуг з користування лініями електропередач за 1 км повітряної лінії електропередач за один місяць, яка встановлена додатковою угодою №ДС-03/04002-00 від 01.11.2013 р. до основного договору, складає 289,70 грн.

Рішенням Господарського суду Дніпропетровської області від 18 травня 2017 року у справі 904/8241/16 за позовом Приватного підприємства «Верінет» до Публічного акціонерного товариства «ДТЕК Дніпрообленерго» визнано недійсною додаткову угоду № ДС-03/04002-00 від 01.11.2013 р. про внесення змін до договору № 04002-00 від 04.03.2013 р. на компенсацію затрат, 163т.163 мийки із сумісним підвішуванням телекомунікаційних проводів укладеного між ПП «Верінет» та ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго».

Враховуючи вищевказані нововиявлені обставини, позивач просить переглянути рішення Господарського суду Дніпропетровської області від 25.06.2015 р. у справі № 904/4358/15, яке скасувати та ухвалити нове рішення, яким відмовити в задоволенні позовних вимог ПАТ «ДТЕК «Дніпрообленерго».

Ухвалою господарського суду від 20 грудня 2017 року поновлено строк для звернення до суду із заявою про перегляд рішення за нововиявленими обставинами, заяву прийнято до розгляду та відкрито провадження з розгляду заяви за нововиявленими обставинами.

Питання:

Чи правомірним було рішення Господарського суду Дніпропетровської області від 18 травня 2017?

Чи можна вважати нововиявленою обставиною зазначений вище факт?

Якщо так, визначте дату виникнення нововиявленої обставини.

Чи є важливою складовою для реалізації права на звернення до суду за захистом своїх прав момент отримання відомостей про факти?

Завдання:

Обґрунтуйте рішення.

Фабула 2

Державне підприємство «Іллічівський морський торговельний порт» (далі – ДП «ІМТП») знаходився у договірних відносинах з російською приватною

стивідорною компанією «Укртрансконтейнер» (далі – Стивідорна компанія). ДП «ІМТП» достроково припинив договір про спільну діяльність, посилаючись на економічну не вигідність продовження співпраці. Справа була направлена Стивідорною компанією до Верховного Суду України, проте була вирішена на користь ДП «ІМТП» та договір був розірваний. За півроку Стивідорна компанія звернулася до господарського суду із заявою про перегляд рішення за нововиявленими обставинами, посилаючись на публікацію газети «Діло», в якій наводилася інформація податкової служби про наявне різке зниження надходження коштів до Державного бюджету від ДП «ІМТП» у зв'язку з припиненням дії договору зі Стивідорною компанією. З цього остання зробила висновок, що договір, що був між ними, був вигідний для України та обох сторін, і його необхідно відновити. Господарський суд Одеської області прийняв представлені обставини за нововиявлені, переглянув 30 серпня 2010 року господарську справу та відновив дію договору.

Питання:

Чи існує процесуальна різниця між «новими» і «нововиявленими» обставинами?

Як можна охарактеризувати викладені у задачі факти?

Визначте правомірність рішення господарського суду Одеської області.

Завдання:

Вирішіть справу.

Фабула 3

АТ «Вимпел» звернулося з позовом до господарського суду про стягнення з АТ «Тріумф» неустойки за неякісне виконання робіт. АТ «Тріумф» від сплати неустойки відмовлялося, посилаючись, що договір підряду був укладений на вкрай не вигідних для нього умовах, оскільки АТ «Тріумф» був боржником АТ «Вимпел» за іншими договорами та знаходився в економічній

залежності від нього і просив суд знизити розмір стягуваної неустойки. Господарський суд запросив позивача надати докази понесених збитків внаслідок порушення договору відповідачем. Представник позивача – юрисконсульт підприємства представив розрахунки збитків, однак пояснення надати не зміг та просив суд викликати для надання пояснень по розрахункам бухгалтера АТ «Вимпел» та для надання пояснень щодо якості виконаних робіт головного технолога АТ «Вимпел».

Питання:

Поясніть, чи має право господарський суд знизити розмір стягуваної неустойки, вимагати у позивача підтвердження розміру збитків при стягненні неустойки?

Поясніть, чи має право господарський суд викликати для дачі пояснень з питань, що виникають під час розгляду справи, посадових осіб та інших працівників підприємств?

Чи мають ці особи будь-які повноваження у справі?

Завдання:

Обґрунтуйте, чому існує така правова норма?

Фабула 4

18 грудня 2017 року Приватне підприємство «Верінет» звернулося до Господарського суду Дніпропетровської області із заявою про перегляд рішення Господарського суду Дніпропетровської області від 25 червня 2015 року у справі №904/4358/15 за нововиявленими обставинами.

Заява мотивована тим, що за вказаним рішенням з Приватного підприємства «Верінет» стягнуто на користь Публічного акціонерного товариства «ДТЕК Дніпрообленерго» заборгованість у сумі 89 473,54 грн., а саме, за надані послуги з користування опорами ліній електропередач відповідно до умов договору на компенсацію затрат, пов'язаних із сумісним

підвищуванням телекомунікаційних проводів № 04002-00 від 04 березня 2013 року.

Задовольняючи частково позовні вимоги суд виходив з того, що плата за надання послуг з користування лініями електропередач за 1 км повітряної лінії електропередач за один місяць, яка встановлена додатковою угодою №ДС-03/04002-00 від 01.11.2013 р. до основного договору, складає 289,70 грн.

Рішенням Господарського суду Дніпропетровської області від 18 травня 2017 року у справі 904/8241/16 за позовом Приватного підприємства «Верінет» до Публічного акціонерного товариства «ДТЕК Дніпрообленерго» визнано недійсною додаткову угоду № ДС-03/04002-00 від 01.11.2013 р. про внесення змін до договору № 04002-00 від 04.03.2013 на компенсацію затрат, пов'язаних із сумісним підвищуванням телекомунікаційних проводів укладеного між ПП «Верінет» та ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго».

Враховуючи вищевказані нововиявлені обставини, позивач просить переглянути рішення Господарського суду Дніпропетровської області від 25.06.2015 р. у справі № 904/4358/15, яке скасувати та ухвалити нове рішення, яким відмовити в задоволенні позовних вимог ПАТ «ДТЕК «Дніпрообленерго».

Ухвалою господарського суду від 20 грудня 2017 року поновлено строк для звернення до суду із заявою про перегляд рішення за нововиявленими обставинами, заяву прийнято до розгляду та відкрито провадження з розгляду заяви за нововиявленими обставинами.

Питання:

Чи правомірним було рішення Господарського суду Дніпропетровської області від 18 травня 2017?

Чи можна вважати нововиявленою обставиною зазначений вище факт?

Завдання:

Визначте дату виникнення нововиявленої обставини.

Обґрунтуйте чи є важливою складовою для реалізації права на звернення до суду за захистом своїх прав момент отримання відомостей про факти?

Фабула 5

Публічне акціонерне товариство «ДТЕК Дніпрообленерго» проти задоволення заяви про перегляд рішення за нововиявленими обставинами заперечує, вважає, що обставини, встановлені в рішенні Господарського суду Дніпропетровської області від 18 травня 2017 року у справі 904/8241/16, залишеним без змін постановою Дніпропетровського апеляційного господарського суду від 14 серпня 2017 року та постановою Вищого господарського суду України від 21 листопада 2017 року, не є нововиявленими обставинами в розумінні статті 320 ГПК України, оскільки були відомі заявнику та досліджувались судом під час розгляду даної справи. Відповідач зазначає, що не може вважатися нововиявленою обставина, яка ґрунтується на переоцінці тих доказів, які вже оцінювалися господарським судом у процесі розгляду справи.

Також відповідач посиляється на позицію Європейського суду з прав людини, яка зводиться до того, що принцип юридичної визначеності вимагає поваги до принципу *resjudicata*, тобто поваги до остаточного рішення суду. Згідно з цим принципом жодна сторона не має права вимагати перегляду остаточного та обов'язкового до виконання рішення суду лише з однією метою домогтися повторного розгляду справи та винесення судового рішення.

Тобто, виходячи з практики Європейського суду з прав людини, скасування рішення суду, що набрало законної сили у зв'язку з переглядом за нововиявленими обставинами за відсутності факту істотних обставин, буде порушенням принципу юридичної визначеності, тобто п.1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також статті 1 Першого протоколу до неї.

Крім того, ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго» вважає, що відсутні підстави для відмови судом у задоволенні позовних вимог ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго» про стягнення заборгованості з ПП «Верінет» у розмірі 89 473,57грн. й у разі визнання Додаткової угоди №ДС-03/04002-00 від

01.11.2013 р. до договору №04002-00 від 04.03.2013 р. недійсною, адже до вказаної спірної додаткової угоди правовідносини сторін були врегульовані договором, остання редакція якого (п. 3.2. Договору) визначала вартість послуг, яка в свою чергу відповідачем не оспорювалась.

Позивач вважає, що шляхом перегляду рішення за нововиявленими обставинами, відповідач має намір уникнути від виконання своїх зобов'язань повністю, хоча суть спору зведена лише до розміру вартості таких послуг.

22.01.2018 р. від заявника надійшла відповідь на відзив, згідно якої зазначає, що нововиявленою обставиною вважає не рішення суду, а недійсність додаткової угоди №ДС-03/04002-00 від 01.11.2013 р. про внесення змін до договору №04002-00 від 04.03.2013 р. на компенсацію затрат, пов'язаних із сумісним підвищенням телекомунікаційних проводів. Заявник зазначає, що ці обставини існували на момент розгляду справи, проте не були та не могли бути відомі відповідачу, оскільки остаточно були встановлені судовими рішеннями у справі №904/8241/16. Заявник вважає, що посилення відповідача під час розгляду справи № 904/4358/15 на неприналежність підпису в додатковій угоді директору ПП «Верінет» не є твердженням про її недійсність, оскільки, як відомо із судової практики, можливі випадки визнання господарського договору чинним навіть за умови його підписання невстановленою особою. З цих же міркувань, призначення почеркознавчої експертизи по справі, не може стовідсотково свідчити про обізнаність ПП «Верінет» про недійсність правочину.

Стосовно посилення позивача на відсутність підстав для відмови у задоволенні позовних вимог заявник зазначає, що на момент звернення позивача з позовом до суду у відповідача була відсутня заборгованість за договором (без врахування умов додаткової угоди, яку в подальшому визнано недійсною).

Крім того, у відповіді на відзив заявник просить вирішити питання про поворот виконання рішення суду. Заявник зазначає, що з відповідача у примусовому порядку на виконання рішення Господарського суду

Дніпропетровської області від 25.06.15 р. у справі №904/4358/15 було стягнуто 104 176,34 грн. (13.09.2016 – 6 947,64 грн., 04.10.2016 – 21 708,10 грн., 25.10.2016 – 25 834,30 грн., 08.12.2016 – 49 686,30 грн.), з яких: заборгованість у сумі 89 473,54 грн.; судовий збір у сумі 1 826,99 грн.; витрати виконавчого провадження у сумі 12 875,81 грн.

Питання:

Чим регламентується перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами?

Що є підставами для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами?

Які обставини або факти відносяться до нововиявлених обставин?

Що конкретно в даному випадку підпадає під визначення нововиявленої обставини?

Фабула 6

16.01.2018 р. до господарського суду Запорізької області звернулася Корпорація «Співдружність КОМП» з позовом до відповідача-1 – товариства з обмеженою відповідальністю «СІНТРЕКС» та до відповідача-2 – товариства з обмеженою відповідальністю «ОПУС ПЛЮС» про: визнання недійсним договору купівлі-продажу від 21.03.2009, укладеного між Корпорацією «Співдружність КОМП» та ПП «Імпульс-В», реєстровий номер 442, посвідчений приватним нотаріусом Харківського районного нотаріального округу Десятниченко О.В.; витребування з чужого володіння товариства з обмеженою відповідальністю «ОПУС ПЛЮС» у власність Корпорації «Співдружність КОМП» нерухоме майно: об'єкт нерухомого майна: Будівля № 81701 літ. А-4, будівля СТО № 80801 літ. Б, гараж № 81901 літ. В, склад № 81901 літ. Е, реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна 136113723101, який розташований за адресою: Запорізька область, місто Запоріжжя, вулиця

Південне шосе, будинок 8; витребування з чужого володіння товариства з обмеженою відповідальністю «СІНТРЕКС» у власність Корпорації «Співдружність КОМП» нерухоме майно: об'єкт нерухомого майна: склад літ. К, склад літ. Л, гараж літ. И, пункт охорони літ. Н-2, будівля мийки літ. М, реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна 136164823101, який розташований за адресою: Запорізька область, місто Запоріжжя, вулиця Південне шосе, будинок 8.

Розглянувши матеріали позовної заяви, господарський суд визнав їх достатніми для прийняття позовної заяви до розгляду, відкриття провадження у справі, залучення в якості третьої особи 1, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору на стороні позивача – приватне підприємство «Імпульс-В» (62490, Харківська область, Харківський район, село Комунар, вул. Озерна, буд. 5, код ЄДРПОУ 33724985) та третьої особи 2, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору на стороні відповідача 2 – SHANGHAI GEELY METOP INTERNATIONAL TRADE CO. LTD (ШАНХАЙ ДЖИЛІ МЕТОП ІНТЕРНЕШНЛ ТРЕЙД, КО, ЛТД) (Room 420, 60 Mudan Road, the city of Shanghai, the People's Republic of China (Китайська народна республіка, м. Шанхай, Мудань Роуд, 60, кімн. 420) та розгляду справи у порядку загального позовного провадження, призначивши підготовче засідання на 13.03.2018 р. на 12 год. 00 хв.

13.02.2018 р. судом відкрито підготовче засідання.

Суд перевіряв повноваження присутніх представників сторін, оголосив права та обов'язки сторін відповідно до ст. 42 Господарського процесуального кодексу України. Відводів складу суду не заявлено. Суд з'ясував у сторони наявність заяв та клопотань.

Представник позивача підтримав заяву про зміну предмету позову.

Представник відповідача-1 не з'явився в судовому засіданні 13.02.2018 р., про причини неявки суд не повідомив.

Представник відповідача 2 в судовому засіданні 13.02.2018 р. підтримав письмово поданий відзив на позов та клопотання.

У клопотанні відповідач 2 просив суд, на підставі ст. 42, 45, 50 ГПК України, з метою повного, всебічного та об'єктивного розгляду справи застосувати Конвенцію про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах та надіслати через Міністерство юстиції України перекладену на англійську мову позовну заяву Корпорації «Співдружність КОМП» та ухвалу про призначення розгляду справи на визначену судом дату та час на адресу ШАНХАЙ ДЖИЛІ МЕТОП ІНТЕРНЕСНЛ ТРЕЙД, КО, ЛТД (Китайська народна республіка, м. Шанхай, Мудань Роуд, 60, кімн. 420).

Питання:

Що є завданнями підготовчого провадження у справі?

Які процесуальні права та обов'язки мають іноземні особи?

Чи може господарський суд звернутися з відповідним судовим дорученням до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави, якщо в процесі розгляду справи господарському суду необхідно вручити документи, отримати докази, провести окремі процесуальні дії на території іншої держави?

Якщо міжнародним договором України передбачено інші правила, ніж встановлені Законом «Про міжнародне приватне право», які правила застосовуються при розгляді справи?

Якими нормативними актами регулюється здійснення повідомлень іноземних суб'єктів про розгляд справи судами України?

Завдання:

Обґрунтуйте відповідь.

Фабула 7

Повним товариством «Журавель» подано заяву про перегляд рішення господарського суду за нововиявленими обставинами. Підставами для перегляду зазначено те, що під час розгляду справи судом не досліджено деякі документи, які в той період знаходились на перевірці у податковій інспекції і які мають суттєве значення для визначення прав та обов'язків сторін у спірних правовідносинах.

Питання:

Чи можуть дані факти вважатись нововиявленими обставинами?

Чим відрізняються нововиявлені обставини від виключних?

Як повинен вчинити суд?

Які існують підстави перегляду справ за нововиявленими обставинами?

Фабула 8

Відповідач МП «Мальорка» звернувся із заявою до місцевого господарського суду Донецької області про перегляд рішення за нововиявленими обставинами. Такою підставою він вважає документи, які не були прийняті судом як докази при вирішенні справи. В задоволенні заяви було відмовлено.

Питання:

Чи правомірна відмова?

Що закон вважає нововиявленою обставиною?

Які факти в даному випадку могли б вважатись нововиявленими обставинами?

Яким документом оформлюється відмова суду в задоволенні вимоги?

Фабула 9

У квітні 2018 року Дочірнє підприємство «Рівненський облавтодор» відкритого акціонерного товариства «Державна акціонерна компанія «Автомобільні дороги України» звернулося до Господарського суду Рівненської області із заявою про перегляд рішення Господарського суду Рівненської області від 06.07.2017 року за нововиявленими обставинами у справі за позовом Приватного підприємства «ЮТ-ПРО» до Дочірнього підприємства «Рівненський облавтодор» ВАТ «ДАК «Автомобільні дороги України» про стягнення заборгованості в сумі 787 863 грн. 78 коп.

Питання:

Яким процесуальним документом приймається рішення господарським судом про прийняття або неприйняття заяви до розгляду за нововиявленими або виключними обставинами?

Які зобов'язання покладає суд на заявника при прийнятті до розгляду заяви про розгляд справи за нововиявленими або виключними обставинами?

Що запропонує у даному випадку господарський суд сторонам у справі?

Які документи повинні мати при собі у суді представники сторін?

Коли ухвала суду набирає сили?

Завдання:

Визначте різницю між нововиявленими обставинами та виключними обставинами.

Фабула 10

Товариство з обмеженою відповідальністю «Фінансова компанія «Артфінброк» (далі – позивач) звернулося до господарського суду Дніпропетровської області з позовною заявою до Публічного акціонерного

товариства «Євраз» (далі – відповідач), у якій завило вимоги, з урахуванням додаткових пояснень від 18.07.2017 р., про стягнення основного боргу у сумі 673999,99 грн., інфляційних нарахувань у сумі 402326,69 грн. та 3% річних у сумі 44207,01 грн., нарахованих позивачем з посиланням на неналежне виконання відповідачем умов договору поставки № 598, укладеного між сторонами 14.02.2013 р.

Рішенням суду від 05.09.2017 р., залишеним без змін постановою Дніпропетровського апеляційного господарського суду від 21.12.2017 р., позовні вимоги задоволено частково, стягнуто з відповідача основний борг у сумі 673999,99 грн., 3% річних у сумі 44151,62 грн. та інфляційних нарахувань у сумі 299981,27 грн. та витрати по сплаті судового збору у сумі 15271,99 грн. На виконання вищевказаних рішення та постанови 29.12.2017 р. видано судовий наказ, який направлено за заявою позивача на його юридичну адресу 12.01.2018 р.

12.01.2018 р. до канцелярії суду надійшла заява позивача (стягувача) про заміну боржника у наказі, в якій позивач посилається на те, що 27.12.2017 р. на зборах акціонерів Публічного акціонерного товариства «Євраз» було прийнято рішення про зміну назви на Публічне акціонерне товариство «Суша Балка». 28.12.2017 р. вказані зміни були внесені до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

Питання:

Чи може суд змінити сторону у справі її правонаступником?

Чи може бути змінена боржник або стягувач його правонаступником у виконавчому листі до відкриття виконавчого провадження?

Як згідно з чинним законодавством вирішується питання про заміну сторони у виконавчому провадженні?

Яке рішення має бути прийнято судом?

Які документи повинен надати до суду позивач (стягувач, заявник)?

Які документи повинен надати до суду відповідач (боржник)?

Тестові завдання

1. Що таке нововиявлені обставини:

а) фактичні дані, які не були з певних причин досліджені судом при розгляді справи;

б) це юридичні факти (фактичні обставини) , які існують в момент розгляду справи і мають суттєве значення для її вирішення, та які не були і не могли бути відомі ні заявнику, ні суду, який розглядав справи;

в) подане після закінчення встановленого строку без клопотання про його відновлення або відхилення такого клопотання господарським судом;

г) докази сплати державного мита у порядку й розмірі, встановлених законодавством.

2. Що вважається виключними обставинами:

а) фактичні дані, які не були з певних причин досліджені судом при розгляді справи;

б) це юридичні факти (фактичні обставини) , які існують в момент розгляду справи і мають суттєве значення для її вирішення, та які не були і не могли бути відомі ні заявнику, ні суду, який розглядав справи;

в) подане після закінчення встановленого строку без клопотання про його відновлення або відхилення такого клопотання господарським судом;

г) фактичні дані, які становлять виняток серед загальних правил (неконституційність правового акту при вирішенні справи; порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом; вина судді у вчиненні злочину, внаслідок якого було ухвалено судове рішення).

3. Судове рішення господарського суду може бути переглянуте за нововиявленими або виключними обставинами за заявою учасників справи, поданою протягом:

а) одного місяця з дня встановлення обставин, що стали підставою для перегляду судового рішення;

б) двох місяців з дня встановлення обставин, що стали підставою для перегляду судового рішення;

в) трьох місяців з дня встановлення обставин, що стали підставою для перегляду судового рішення;

г) тридцяти днів з дня, коли особа дізналася або могла дізнатися про існування обставин, що стали підставою для перегляду судового рішення.

4. Матеріально-правові факти, на яких ґрунтуються вимоги і заперечення сторін, а також інші факти, які мають значення для правильного вирішення спору, це:

а) нові факти;

б) нововиявлені факти;

в) нові обставини;

г) нововиявлені обставини.

5. В який строк заява учасників справи про перегляд рішення, ухвали, постанови за нововиявленими або виключними обставинами розглядаються господарським судом у судовому засіданні:

а) протягом 3 місяців після надходження;

б) протягом 2 місяців після надходження;

в) протягом 2 місяців з дня відкриття провадження за нововиявленими або виключними обставинами;

г) протягом тридцяти днів з дня відкриття провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

6. Про що суддя (суддя-доповідач) постановляє ухвалу після перевірки заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами відповідності її вимогам ГПК України:

- а) про місце знаходження суду;
- б) про час і місце розгляду заяви;
- в) про відкриття провадження за нововиявленими або виключними обставинами;
- г) про час і місце реєстрації заяви.

7. Які особи можуть звертатися з вимогою перегляду рішення, ухвали, постанови за нововиявленими або виключними обставинами:

- а) учасники справи;
- б) лише треті особи;
- в) лише прокурор;
- г) лише адвокати чи суддя.

8. Особа, яка подала заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами:

- а) не може відмовитися від такої заяви до початку розгляду справи у судовому засіданні;
- б) може відмовитися від такої заяви до початку розгляду справи у судовому засіданні;
- в) може відмовитися від такої заяви до початку розгляду справи у судовому засіданні тільки за обґрунтованих підстав;
- г) може відмовитися від такої заяви до початку розгляду справи у судовому засіданні тільки за погодженням із прокурором або суддею.

9. Особа, яка відмовилася від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами:

- а) не може повторно звертатися до суду із такою самою заявою на тих самих підставах;
- б) може повторно звертатися до суду із такою самою заявою на тих самих підставах;

в) може повторно звернутися до суду із такою самою заявою на тих самих підставах, але тільки одноразово;

г) може повторно звертатися до суду із такою самою заявою на тих самих підставах тільки за погодженням з прокурором або суддею.

10. Судове рішення, ухвалене за результатами перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами:

а) не може бути переглянута ні на яких підставах;

б) може бути переглянута на особливих підставах;

в) може бути переглянута при наявності фактичних даних;

г) може бути переглянута на загальних підставах.

11. Сукупність дій, що спрямовані на примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), це:

а) виконавче провадження;

б) апеляційне провадження;

в) касаційне провадження;

г) окреме провадження.

12. Фізична або юридична особа, на користь чи в інтересах якої видано виконавчий документ, це:

а) позивач;

б) відповідач;

в) стягувач;

г) боржник.

13. Що має бути зазначено в наказі господарського суду:

а) чіткий перелік процесуальних дій, що належить вчинити;

б) процесуальне становище осіб, стосовно яких необхідно вчинити процесуальні дії;

в) за наявності міжнародного договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, учасниками якого є Україна і держава, до якої звернено доручення, – посилання на його положення;

г) найменування стягувача і боржника, їх адреси, найменування і номери рахунків у банках.

14. Що виноситься при зупиненні виконання судового рішення:

- а) рішення;
- б) скарга;
- в) ухвала;
- г) постанова.

15. Визначити порядок виконання рішення, надати відстрочення або розстрочити виконання, вжити заходів для забезпечення його виконання, може:

- а) суд касаційної інстанції;
- б) суд апеляційної інстанції;
- в) суд, який ухвалив рішення;
- г) підрозділи, що здійснюють заходи виконавчого провадження.

16. Підсудність справ за участю іноземних осіб визначається:

- а) ГПК України;
- б) законом або міжнародним договором;
- в) ГПК України, законом або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;
- г) ГПК України, законом або міжнародним договором.

17. Іноземні особи:

а) мають такі самі процесуальні права та обов'язки, що і громадяни України та юридичні особи, створені за законодавством України, крім винятків,

встановлених законом або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

б) мають процесуальні права та обов'язки своєї держави, крім винятків, встановлених законом або міжнародним договором;

в) мають процесуальні права та обов'язки своєї держави, крім винятків, встановлених законом або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

г) мають такі самі процесуальні права та обов'язки, що і громадяни України та юридичні особи, створені за законодавством України.

18. Судове доручення іноземних судів не приймається до виконання якщо:

а) міжнародний договір не укладено;

б) воно може призвести до порушення суверенітету України або створити загрозу її національній безпеці;

в) не укладено дипломатичний канал;

г) Верховна Рада України не дала на це згоду.

19. Судове доручення про надання правової допомоги, процесуальні та інші документи, що додано до нього:

а) засвідчуються Верховною Радою України;

б) засвідчуються Президентом України;

в) засвідчуються підписом судді, який складає доручення, та скріплюються гербовою печаткою;

г) засвідчуються підписом судді, який складає доручення, підписом Голови Верховної Ради України та скріплюються гербовою печаткою.

20. Для виконання судового доручення закордонними дипломатичними установами України не можуть застосовуватися примусові заходи:

а) можуть застосовуватися примусові заходи;

- б) можуть застосовуватися примусові заходи згідно із законодавством відповідної держави;
- в) можуть застосовуватися примусові заходи відповідно до міжнародних угод;
- г) не можуть застосовуватися примусові заходи.

Рекомендована література:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Відомості Верховної Ради України. 23.07.1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-ІІ / Відомості Верховної Ради України. 11.02.1992 № 6. Ст. 56.
3. Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України: Роз'яснення Вищого господарського суду від 28.03.2002. № 04-5/365.
4. Про деякі питання практики перегляду рішень, ухвал, постанов за нововиявленими обставинами: Роз'яснення Вищого господарського суду від 21.05.2002. № 04-5/563.
5. Господарський процес : Підручник / М. В. Руденко, С. В. Васильєв, Г. С. Рибалко; за ред. М. В. Руденко. – Х., 2014. 368 с.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський процесуальний кодекс України від 6 липня 1991 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 18-22. Ст. 144.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545.
6. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 7-8. Ст. 50.
7. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 15. Ст. 128.
8. Про судовий збір: Закон України від 8 липня 2011 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 14. Ст. 87.
9. Про інформацію : Закон України 2 жовтня 1992 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.
10. Про звернення громадян: Закон України 2 жовтня 1996 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 256.
11. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII/ Верховна Рада України. URL://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/page7.

12. Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу судами першої інстанції: Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 №18/Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0018600-11>.

13. Про деякі питання застосування положень Закону України «Про прокуратуру» щодо представництва прокуратурою інтересів держави в господарському суді: Інформаційний лист ВГСУ від 23.02.2016 № 0106/348/16/ Верховна Рада України. URL: <http://www.arbitr.gov.ua/news/2152/>.

14. Постанова Пленуму Вищого Господарського Суду України від «Про деякі питання участі прокурора у розгляді справ, підвідомчих господарським судам» від 17.12.2013/ Верховна Рада України. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0007600-12>.

15. Рішення Конституційного Суду України від 8 квітня 1999 № 3-рп/99 року у справі щодо офіційного тлумачення положень статті 2 Арбітражного процесуального кодексу України (справа про представництво прокуратурою України інтересів держави в арбітражному суді) /Верховна Рада України. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-99>.

16. Про участь в господарському процесі відособлених підрозділів юридичних осіб: Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 28 липня 1994 р. із змінами станом на 18 листопада 1997 року / Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_492800-94.

17. Про деякі питання вирішення спорів за участю органів державної податкової служби: Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 12 травня 1995 р. із змінами станом на 01 вересня 2005 року / Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_451800-95.

18. Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ за участю іноземних суб'єктів господарської діяльності: Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 12 травня 1995 р. із змінами станом на 21 вересня 1993 року з наступними змінами / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/v0010600-13>.

19. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32. Ст. 314.
20. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 34. Ст. 481.
21. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст. 43.
22. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14 травня 1992 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 31. Ст. 440.
23. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 25. Ст. 198.
24. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 28. Ст. 232.
25. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 29. Ст. 377.
26. Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин: Закон України від 15 травня 2003 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 30. Ст. 259.
27. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15 травня 2003 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 31-32. Ст. 263.
28. Про здійснення державних закупівель: Закон України від 10 квітня 2004 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 24. Ст. 883.

29. Про третейські суди: Закон України від 11 травня 2004 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 35. Ст. 412.

30. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 50. Ст. 540.

31. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 року / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 32. Ст. 422.

32. Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції: постанова Пленуму Вищого господарського суду України № 18 від 26 грудня 2011 року URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0018600-11>.

33. Про деякі питання практики призначення судової експертизи: постанова Пленуму Вищого господарського суду України № 4 від 23 березня 2012 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-12>.

34. Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними: постанова Пленуму Вищого господарського суду України № 11 від 29 травня 2013 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0011600-13>.

35. Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального кодексу України: постанова Пленуму Вищого господарського суду України № 7 від 21 лютого 2013 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/va007600-13>.

36. Постанова Пленуму Вищого Господарського Суду України від 21.02.2013 № 7 зі змінами: Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального кодексу України: /Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/va007600-13>.

37. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності постанова Пленуму Вищого

господарського суду України № 12 від 17 жовтня 2012 року URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12>.

38. Про деякі питання практики розгляду справ за участю іноземних підприємств і організацій: роз'яснення Президії Вищого господарського суду України № 04–5/608 від 31 травня 2002 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_608600-02.

39. Про визначення засад формування колегії суддів та особливостей розподілу справ відповідно до Положення про автоматизовану систему документообігу суду (затвердженого рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 30): збори суддів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/vr010740-10>.

40. Про затвердження Інструкції з діловодства в господарських судах України: наказ Державної судової адміністрації України №28 від 20 лютого 2013 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007600-13>.

41. Кодекс суддівської етики: затверджений XI з'їздом суддів України від 22 лютого 2013 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13>

42. Директива Європейського Парламенту та Європейської Ради про окремі аспекти медіації у цивільних і торговельних справах від 21 травня 2008 року №2008/EG.

43. А. П. Гаврилішин, В. П. Козирєва. Господарсько-процесуальне право: навч. посібник. Ірпінь: Нац. акад. держ. податк. служби України. 2015. 170 с.

44. Абрамов Н.А. Хозяйственное процессуальное право Украины: Учебное пособие (курс лекций). Харьков, 2002. 256 с.

45. Балюк І. А. Господарське процесуальне право : Навч. посіб. К., 2008. 224с.

46. Беяневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України (із змінами і доповненнями станом на 1 серпня 2014 р.) : наук.-практ.. / В.Е.Беяневич; [Юрид. фірма] «Василь Кисіль і партнери». Адвокати і правники. – 4-те вид.,перероб. і допов. –К. : Юстініан, 2014. 1299 с.

47. Беяневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України (із змінами і доповненнями станом на 1 серпня 2014 р.) : наук.-практ. комент. / В.Е.Беяневич; [Юрид. фірма] «Василь Кисіль і партнери». Адвокати і правники. – 4-те вид.,перероб. і допов. –К. : Юстініан, 2014. 1299 с.
48. Беяневич О.А. Про досудове врегулювання господарських спорів / Вісник господарського судочинства. 2014. № 2. С. 253-361.
49. Беяневич О.А. Про досудове врегулювання господарських спорів / Вісник господарського судочинства. 2014. № 2. С. 253-361.
50. Бояринцева М.А. Судові витрати: порядок їх обчислення та компенсації. Харків. 2018. URL: http://protokol.com.ua/ua/sudovi_vitrati_poryadok_ih_obchislennya_ta_kompensatsii.
51. Васильєв С.В. Господарський процес України: Підручник. К.: ЭСПАДА, 2010. 288с.
52. Васильєв С.В. Хозяйственное судопроизводство Украины: Учебное пособие. 2-е изд., перераб и доп. Харьков: Эспада, 2004. 408 с.
53. Горевий В. І. Господарський процес. Практикум : навчальний посібник. 3-тє видання, виправлене і доповнене. Суми : Сумський державний університет, 2013. 308 с.
54. Господарське процесуальне право України : навч. посібник для підготовки до іспитів / упоряд. І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. – К. : Центр учб. л-ри, 2014. 208 с.
55. Господарське процесуальне право України : навч. посібник для підготовки до іспитів / упоряд. І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. – К. :Центр учб. л-ри, 2014. 208 с.
56. Господарське процесуальне право України: навч. посіб. / В.Л. Костюк, К.М. Біда, В.В. Бонтлаб [та ін.]; за заг. ред. В.Л. Костюка. К.: Ін Юре, 2009. 223 с.
57. Господарське процесуальне право України: Підручник / В.Д. Чернадчук, В.В. Сухонос, В.П. Нагребельний, Д. М. Лук'янець. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 331 с.

58. Господарське процесуальне право України: Підручник / За ред. О. І. Харитонової. К.: Істина, 2008. 360 с.
59. Господарське процесуальне право України: Підручник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2009. 378 с.
60. Господарське процесуальне право: Підручник. Х.: Одіссей, 2011. 400 с.
61. Господарське судочинство в Україні: Судова практика. Застосування процесуальних норм / Відп. ред. І. Б. Шицький. К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2005. 472 с.
62. Господарський процес : Підручник / М. В. Руденко, С. В. Васильєв, Г. С. Рибалко; за ред. М. В. Руденко. Х., 2014. 368 с.
63. Господарський процесуальний кодекс України. Постатейні матеріали. К.: Юрінком Інтер, 2015. 720 с.
64. Господарські суди в Україні: історичний нарис, портрети, події: Наук.-попул. вид. / Д. М. Притика, А. Й. Осетинський. К.: Ін Юре, 2006. 464 с.
65. Деледивка С. Г. Зразки документів у господарському процесі. – К. : Центр учбової літератури, 2015. 704 с.
66. Дем'як В. Судовий збір в контексті доступу до правосуддя. Київ. 2016. URL: <https://zakon.help/article/sudovii-zbir-v-konteksti-dostupu-do-pravosuddya/>.
67. Демченко С.Ф. Теоретичні аспекти становлення і розвитку економічного судочинства в Україні: моногр. К., 2009. 472 с.
68. Жигалкін І.П. Проблемні питання представництва прокурора у господарському процесі (законодавчий аспект) URL: https://uajcc.org/problem_vopros_prokuror_hozproc/.
69. Жук Ю. Про матеріально-правове значення господарсько-процесуальних строків / Ю. Жук // Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні : матер. міжнар. конф. (м. Харків, 16–17 жовтня 2015 р.). – Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2015. С. 66–68.

70. Зозуля Н. Основні новації законодавства про судовий збір. URL: http://www.ukrainepravo.com/scientific-thought/legal_analyst/osnovni-novatsii-zakonodavstva-pro-sudoviy-zbir/?month=06&year=2018.

71. Коноваленко Д. Механізм повернення судового збору: проблемні моменти. URL: http://protokol.com.ua/ua/mehanizm_povernennya_sudovogo_zboru.

72. Коструба А. В. Правова природа судового рішення в контексті теорії правоприпинення / Вісник господарського судочинства. 2014. № 1. С. 158-163.

73. Коструба А. В. Правова природа судового рішення в контексті теорії правоприпинення / Вісник господарського судочинства. 2014. № 1. С. 158-163.

74. Кочерга Д. Судові витрати за новим законодавством: рахувати треба наперед. Київ. 2018. URL: http://zib.com.ua/ua/131748-sudovi_vitrati_za_novim_gpk_rahuvati_treba_napered.html.

75. Мороз Є. Чи підлягає сплаті судовий збір у справі про порушення митних правил? URL: <https://alibi.dp.ua>.

76. О.П. Натрус, Ю.А. Турлова, О.А. Казак та ін. Представництво прокурором у суді законних інтересів держави: наук.-практ. посіб. Київ: Національна академія прокуратури України, 2016. 262 с.

77. Основи права інтелектуальної власності : навчальний посібник / В.І. Курило, О.П. Світличний, І. В. Гиренко. Донецьк: видавництво «Донбас», 2012. 262 с.

78. Резнікова В.В.: Господарсько-процесуальне право України: підручник. Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2014. 225 с.

79. Рогач Л. Топ-10 змін ГПК від судді Верховного Суду. 2018. URL: <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2017/12/7/166877.htm>.

80. Роїна О. М. Господарський процес: Практичний посібник. (2-е вид. К.: КНТ, 2005. 208 с.

81. Світличний О. П. Господарський процес : підручник / за заг. ред. Світличного О.П. К. : НУБіП України, 2016. 337 с.

82. Світличний О. П. Господарський процес: підручник. Київ: НУБіП України. 2016. 337 с.
83. Степанова Т.В. Особливості представництва юридичних осіб у господарському процесі адвокатом та іншими особами. Правова держава. 2016. С.81.
84. Степанова Т.В. Поняття учасника господарського процесу. Національний юридичний журнал: теорія і практика. 2016. с.119.
85. Стефанчук М.М. Напрямки вдосконалення представницької функції прокурора в суді. Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Серія ПРАВО. 2015. Випуск 34. Том 3. С. 115.
86. Стоянов А. Д. Науково-практичний коментар Господарського процесуального кодексу України. – К. : ЦУЛ, 2014. 384 с.
87. Суховий В. В. Про деякі питання звільнення від доказування обставин у процесуальному законодавстві України та зарубіжних країн / Вісник господарського судочинства. 2014. № 1. С. 89-94.
88. Суховий В. В. Про деякі питання звільнення від доказування обставин у процесуальному законодавстві України та зарубіжних країн / Вісник господарського судочинства. 2014. № 1. С. 89-94.
89. Хозяйственное процессуальное право Украины/ Е.О. Харитонов, Е.И. Харитонова, В.М. Коссака и др.; под ред. Е.И. Харитоновой. Харьков, 2007. 440 с.
90. Черненко О.А. Відвід судді в господарському процесі / Приватне право і підприємництво. 2015. Вип. 14. С. 89-93.
91. Шевердін М. Судові витрати в цивільному та господарському процесі. Київ. 2018. URL: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/sudovi-vitrati-v-civilnomu-ta-gospodarskomu-procesi.html>.
92. Шевлякова О. В. Правове становище прокурора в господарському, цивільному судочинства: порівняльна характеристика. Актуальні проблеми держави і права. Збірник наукових праць. Одеса. 2013. С. 380.

93. Шелухін М. Л. Господарське процесуальне право [Текст] + [Електронний ресурс] : навч. посібник. – К. : Центр навч. л-ри, 2016. – 264 с.
94. Шелухін М.Л. Господарське процесуальне право: навч. посібник у схемах / К. : Центр навчальної літератури, 2006. 264 с.
95. Шелухін М.Л. Зубатенко О.М. Господарське процесуальне право: Навч. посібник у схемах. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 264 с.
96. Штогун С. Як змінити судочинство? Реформа судової системи очима судді у відставці / Юридичний Вісник України. 2014. № 16. С. 5-7.

Навчальне видання

Колектив авторів:

Андрієвська Людмила Олексіївна

Нестерцова-Собакарь Олександра Володимирівна

Новосад Анастасія Сергіївна

Приловський Володимир Володимирович

Поліщук Марина Геннадіївна

ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС ПРАКТИКУМ

Навчальний посібник

Видання друкується в авторській редакції

Відповідальний редактор *Біла К. О.*

Підписано до друку 26.12.18. Формат 60x84 ¹/16.

Спосіб друку – плоский.

Ум. друк. арк. 6,75. Тираж 50 прим. Зам. № 1218-03/4.

Видавець та виготовлювач СПД Біла К. О.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3618 від 06.11.09

Надруковано на поліграфічній базі видавця Білої К. О.
Україна, 49000, м. Дніпро, пр. Д. Яворницького, 111, оф. 2

+38 (099) 7805049; +38 (067) 2100256

www.impact.dp.ua

e-mail: impact.dnepr@gmail.com